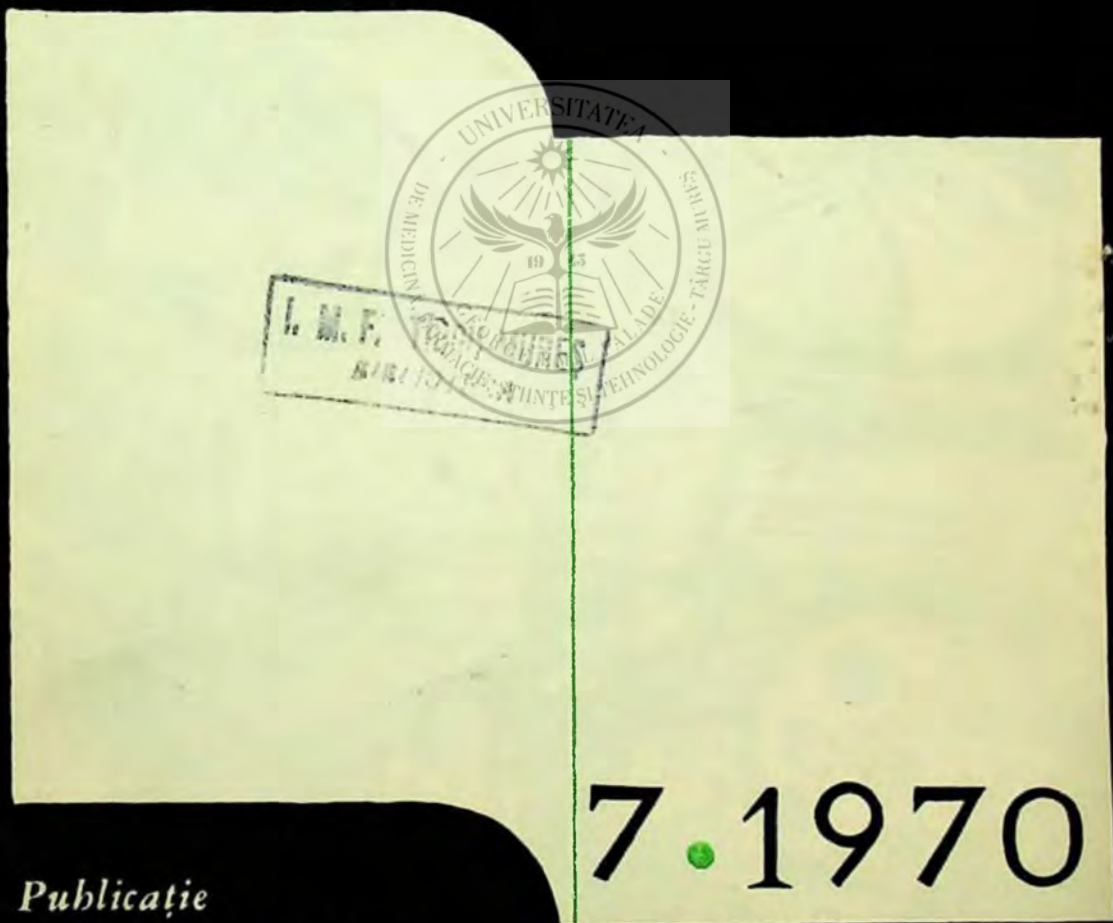

1.11.589

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație

a Comitetului de Stat

pentru Cultură și Artă

„Zău că-mi vine
să-mi las baltă
toate ...
jucăriile ”

REVISTA BIBLIOTECILOR

anul XXIII nr. 7

iulie 1970

S
U
M
A
R

	<u>Pag.</u>
Erich ADLER : Optimizarea sistemului de informare și documentare tehnică. 2. Biblioteci	387
Mircea IONESCU și Gheorghe POPESCU : Statistica bibliotecilor pe anul 1969	391
A. M. MIHIȚ și Livia BACĂRU : Toate pierderile vor fi recuperate. Prin bibliotecile din județele care au avut de suferit în urma inundațiilor	394
Gheorghe MAXIN : Planificarea de perspectivă a activității bibliotecii municipale. Biblioteca „N. Iorga” din Ploiești. Planul de perspectivă al activității sale în perioada 1970—1975	398
Ioana TAUTU : Propaganda cărții și a bibliotecii în concepția bibliotecarilor.	406
Gabriel CHELARU : Unele aspecte ale muncii bibliotecarului școlar cu cadrele didactice	412
Traian PRODAN : Indexarea coordonată în organizarea documentării de specialitate. Perfecționări în aplicarea metodei	413 <i>el</i>
George VLĂDESCU : Omul — minunea cea mai mare dintre minuni. Bibliografie de recomandare	420
Emil CHENDEA : Concursul „Cele mai frumoase cărți ale anului” Ediția 1969	422
Cronică	424
Iuliana GAȘPAR : De ce?	425
Pe urmele materialelor publicate	426
EX LIBRIS	
Livia BACĂRU : Ex libris-ul cu variante al lui G. Em. Filipescu	428

← *Desen de Ioana Dragomirescu*

01 SEP 2023

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

- Dezvoltarea bibliotecilor pentru copii din Danemarca . . . 430
Nicolae EDROIU : Muzeele cărții din Cetinje (Iugoslavia) . . . 433
De peste hotare 434

PROFILURI

- Elena BERAM : La Bruyère — pictor al vremii sale. 325 de ani de la nașterea sa 436
Vicu MÎNDRA : Victor Ion Popa și eficiența educativă a artei. 75 de ani de la nașterea sa 438

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

- Gudovșcikova, I. V. Obșceaia mejdunarodnaia bibliografia bibliografii ; Compozitori și oameni de teatru 440

FIȘIER

- Pătrășcanu, L. Un veac de frământări sociale ; Russell, Bertrând. Autobiografie ; Mărica, George Em. Foie pentru minte, inimă și literatură ; Tufescu, Victor. Pe Valea Moldovei ; Dorst, Jean. Înainte ca natura să moară ; O remarcabilă contribuție la cercetarea folclorului românesc ; Bulgakoy, Mihail. Garda albă ; Kazantzakis, Nikos, Alexis Zorba ; Vian, Boris. Spuma zilelor 442
Poșta redacției . . . . . cop. III

REDACȚIA :

**Str. Biserica Amzei, nr. 5 — 7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04**

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Dumitru BĂLĂEȚ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LĂPU, Gheorghe MAXIN, MÉSZÁROS József, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

Optimizarea sistemului de informare și documentare tehnică

2. Biblioteci

Din datele statistice pe 1969*) rezultă că în întreprinderile și în institutele din țară funcționează circa 4500 de biblioteci. Aici sînt cuprinse și sute de biblioteci minuscule, cu un fond de cîteva zeci de cărți, din stațiile de cale ferată, din mici unități ale industriei locale etc. În orice caz, bibliotecile din întreprinderi reprezintă o realitate pentru domeniul documentării, căci ele funcționează, cu mici excepții, peste tot, sînt cunoscute de colectivele respective, sînt folosite de specialiști din toate calificările. De asemenea, prin lege este asigurată posibilitatea întreprinderilor de a dota aceste biblioteci cu echipamentul necesar și de a le asigura creșterea colecțiilor. Menționăm, de asemenea, că mare parte a bibliotecilor sînt deservite de bibliotecari angajați exclusiv în acest scop și, chiar acolo unde bibliotecarul are și alte sarcini, răspunderea sa pentru gestiunea și funcționarea bibliotecii este clară.

Putem vorbi deci, în rezumat, despre o rețea largă care funcționează și a căreia nimeni nu-i pune opreliști de îmbunătățire a activității. Or, este loc de mai bine în această rețea.

Responsabilitatea coordonării și îndrumării metodelor de bibliotecilor de întreprindere

Înțelegem convențional, sub denumirea generică de *bibliotecă de întreprindere*, bibliotecile de specialitate din întreprinderile industriale și agricole, din institutele de cercetare și proiectare, precum și din alte unități cu activitate tehnică științifică sau economică, cum ar fi instituțiile centrale de stat, cooperăția meșteșugărească, unitățile de statistică, întreprinderile comerciale etc. Activitatea de informare și cea de bibliotecă în unitățile menționate au trăsături și folosesc metode asemănătoare, prin urmare pot fi considerate în aceeași rețea.

După cum se știe, rețeaua bibliotecilor publice este coordonată și îndrumată de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă; bibliotecile din învățămîntul superior și mediu au la rîndul lor organe coordona-

*) Statistica oficială de stat pe 1969 înregistrează 4 475 de biblioteci documentare (de specialitate), cu un fond total de publicații de 14 078 000 de volume, care au împrumutat 4 781 000 de volume.

toare și de îndrumare în cadrul Ministerului Învățămîntului. Bibliotecile de întreprindere însă nu au un for de coordonare, central sau pe plan local, în ansamblul lor. Desigur, nu pot fi omise acțiunile de instruire și vizitele de îndrumare asigurate de-a lungul anilor de Institutul central de documentare tehnică și de organele de documentare de ramură. La cursurile de instruire și seminariile speciale organizate de I.D.T. pentru bibliotecarii din bibliotecile tehnice și pentru documentariștii a participat un mare număr de persoane, iar bibliotecile din sute de întreprinderi au fost vizitate — unele chiar de mai multe ori — de specialiști ai I.D.T.-ului și ai organelor de ramură. Au fost, de asemenea, publicate de către I.D.T., sub diferite forme, materiale de îndrumare metodologică adaptate sarcinilor bibliotecilor de întreprindere.

Trebuie însă subliniat că acțiunile I.D.T.-ului și ale centrelor de documentare au avut un caracter consultativ, dacă ne putem exprima astfel, pentru că aceste instituții nu au avut ca sarcină coordonarea și îndrumarea bibliotecilor de întreprindere. De aceea, nu au putut fi inițiate și, în special, finalizate unele acțiuni importante pentru asigurarea informării și documentării în întreprinderi. Menționăm, de pildă, că regulile generale de tehnică de bibliotecă au fost adaptate în cursul anilor de către I.D.T. specificului bibliotecilor de întreprindere, iar la cursurile de instruire și în materialele metodologice publicate au fost evidențiate respectivele particularități. Aplicarea regulilor adaptate a rămas însă la aprecierea fiecărei unități, iar controlul aplicării nu a fost posibil deoarece obligații stabilite prin texte de lege nu existau.

Nu au fost posibile, de asemenea, coordonarea achizițiilor, stabilirea și aplicarea unei politici unitare de completare în general. Mare parte a bibliotecilor au achiziționat și mai achiziționează, fără criterii clare, un important număr de publicații din țară și din străinătate. Deci, nu numai că dotările se fac paralel, însă și astfel sume importante, dar sînt cumpărate adesea lucrări de care nu e nevoie, unele chiar în mai multe exemplare. În schimb, multe materiale impor-

tante nu sînt achiziționate și adesea categorii întregi de beneficiari sînt neglijate.*)

Lipsa coordonării și a îndrumării metodice sistematice se resimte și în domeniul aplicării regulilor biblioteconomice și bibliografice unice, fără a mai vorbi de slaba muncă de organizare și dezvoltare a colecțiilor, de activitatea bibliografică din biblioteci, care, sub îndrumarea unui organ coordonator, ar putea lua o amploare deosebită.

Păreră noastră este că, dat fiind profilul informațional tot mai pronunțat pe care trebuie să-l îmbrace activitatea bibliotecilor de întreprindere și ținînd seama de experiența pozitivă dovedită în trecut, Institutul central de documentare tehnică ar putea avea un rol important, la început cel puțin, în îndrumarea metodică sistematică a acestor biblioteci. El ar trebui să aibă însă și o însărcinare oficială sub acest raport, pentru ca instrucțiunile pe care le elaborează și unele linii directoare pe care le indică să fie obligatorii, așa cum sînt considerate indicațiile elaborate de Biblioteca Centrală de Stat pentru rețeaua bibliotecilor publice.

S-ar putea obiecta că instrucțiunile Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă au aplicare și în bibliotecile de întreprindere, sînt obligatorii pentru acestea și ca atare acțiunile I.D.T.-ului pe linia bibliotecilor de întreprindere le-ar dubla pe cele ale C.S.C.A. Aici trebuie făcute mai multe observații. În primul rînd, I.D.T.-ul nu a emis nici în trecut recomandări și îndrumări pentru bibliotecile de întreprindere care să le contrazică sau să le dubleze pe cele ale Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și ale Bibliotecii Centrale de Stat. Ele au fost întotdeauna complementare și adaptate, în măsura în care acest lucru a fost necesar. Bunăoară, la regulile de descriere a publicațiilor s-au dat largi indicații pentru diferitele categorii de material documentar tehnico-științific (brevete de invenție, standarde de stat, comunicări științifice, documentații de fabricație, prospecte, proiecte etc.) care nu au circulație în bibliotecile publice și pentru a căror descriere coordonatorul acestor biblioteci nu a dat indicații amănunțite.

A doua remarcă este aceea că bibliotecile de întreprindere, trebuind să capete un caracter esențialmente de documentare, necesită, după caz și posibilități, fie transformarea lor în unități de informare documentară, fie însușirea unui număr maxim posibil de funcții ale acestora;

prelucrarea și selecția documentelor și a informațiilor în vederea informării curente, generale și tematice, a beneficiarilor; adaptarea unui sistem eficient de înmagazinare-regăsire a informațiilor, cu scopul asigurării unor cercetări retrospective rapide; trecerea treptată la elaborarea unor lucrări documentare specifice (analiza documentelor în vederea extragerii informațiilor și datelor utile; redactarea fișelor documentare analitice; elaborarea tabelelor de date de comparare pentru determinarea nivelului mondial privind caracteristicile unui produs sau ale unei tehnologii; organizarea documentării pe baza brevetelor; valorificarea datelor din lucrările de cercetare științifică etc.).

Desigur, nu orice întreprindere are nevoie de lucrări de acest fel sau de toate aceste lucrări. Este însă cert că, mică sau mare, întreprinderea are nevoie de activitate informațională și este greșit să se spună că într-o întreprindere mică e suficientă o bibliotecă. Biblioteca fiind posesoarea documentelor, ea e necesară peste tot. Important este însă ca documentele să fie valorificate prin informare și, în legătură cu aceasta, trebuie stabilite atent în fiecare caz materialele ce se achiziționează și căile de valorificare a lor.

Opinia noastră, de a se atribui I.D.T.-ului sarcina îndrumării bibliotecilor tehnice, se bazează și pe necesitatea existenței unui centru coordonator unic într-o anumită rețea. Astfel, dacă este adevărat că fiecare ramură economică are problemele ei particulare, pentru care documentarea urmează să fie făcută de un centru de ramură specializat, atunci adevărat este și faptul că funcțiile unităților de documentare și ale bibliotecilor din întreprinderi sînt identice, indiferent de ramură. Și, în acest sens, toate bibliotecile de specialitate din întreprinderi formează (ar trebui să formeze) o rețea unică, cu toate caracteristicile unei rețele. Ar fi prin urmare neeconomic și nerațional ca metodologia să fie elaborată în mai multe locuri, să se nască incompatibilități care să îngreueze colaborarea între unități ș.a.m.d. Cît privește urmărirea și controlul aplicării instrucțiunilor și îndrumărilor, acestea ar trebui într-adevăr realizate împreună, de I.D.T. și de centrele de documentare de ramură.

O nouă orientare în achizițiile de publicații

La ora actuală, mici sau mari, bibliotecile și unitățile de documentare din întreprinderi și institute tind să achiziționeze în mare majoritate materiale documentare primare, iar dintre acestea,

*) O asemenea politică de completare explică, în parte, indicele global de circulație foarte scăzut al acestei categorii de biblioteci (N. R.).

aproape exclusiv, cărți și reviste tehnice. Trecutul nu prea îndepărtat motivează într-un fel această tendință, deoarece materialele de informare secundară publicate în România aveau un caracter selectiv pronunțat și apăreau cu mare întârziere (6—8 luni de la intrarea în țară a revistelor străine primare, semnându-se, în medie, unul din șase articole publicate în aceste reviste). Revistele de referate străine apăreau și ele cu decalări de 6—12 luni de la apariția publicațiilor primare semnate; în plus, erau și sînt încă greu accesibile pentru multe întreprinderi românești. În această situație, întreprinderile au preferat să aibă în stăpînire proprie publicații primare străine cit de puține, dar să le aibă, motivînd că aduc informații proaspete și cuprind articole complete, nu rezumate.

Astăzi, situația este substanțial modificată: metodele și tehnica modernă au pătruns și în activitatea organelor de informare specializate și — deși sîntem încă la început — efectul se face destul de puternic simțit. În primul rînd, a crescut substanțial volumul publicațiilor secundare, care fac cunoscute existența și conținutul fondului primar aflat la I.D.T., la centrele de documentare de ramură și în marile biblioteci specializate. Am aminti numai *Revista de titluri cu descriptori*, în 27 de serii, pe specialități și domenii, publicată de I.D.T. și dezvoltînd exhaustiv, la numai 4—6 săptămîni după ce intră în țară, fondul de articole din cele 3500 de colecții de reviste pe care institutul le procură (în total, circa 200 000 de semnalări anuale); de asemenea, catalogul colectiv al cărților străine intrate în principalele biblioteci din țară, realizat printr-o cuprinzătoare publicație în 20 de serii, elaborată de marile biblioteci și centre de documentare, inițiat de Consiliul Național al Cercetării Științifice. Mai apar și alte publicații, cu un grad mai mic sau mai mare de selectivitate, de semnalare sau referare, prin grija centrelor și oficiilor de documentare de ramură. Nu vom inventaria aici aceste publicații, dar vom aminti cuprinzătoarea revistă de referate, în 9 serii, a Centrului de documentare pentru agricultură și silvicultură, care semnalează, numai pentru domeniile sale, peste 30 000 de articole anuale prin referate bibliografice, precum și publicația asemănătoare a Centrului de documentare al Ministerului Transporturilor — cu circa 14 000 de semnalări pe an.

Desigur, *Revista de titluri* a I.D.T.-ului nu acoperă decît publicațiile periodice intrate în fondul propriu, dar cel care o consultă se informează asupra *intregului* fond de articole ce intră la institut. Or, aceasta este foarte mult, mai ales că fiecare titlu semnalat este tradus, iar con-

ținutul articolului corespunzător este caracterizat cu descriptori liber aleși din text. Adăugînd la aceasta faptul că și cărțile noi sînt semnalate periodic și exhaustiv de către institut (pentru fiecare carte se dă, de asemenea, traducerea a cel puțin 5 titluri de capitole), că I.D.T.-ul publică, decadal, sub autoritatea unui H.C.M., o evidență națională a traducerilor, cu peste 20 de pagini, efectuate în țară, ne dăm seama de dimensiunile apreciabile ale informației secundare ce pornește în permanență de la I.D.T. la beneficiari.

Mai important este însă faptul că se dezvoltă o bază tot mai puternică de copie rapidă, atît la I.D.T., cît și la unele centre de documentare de ramură. Aceste instituții pot satisface, în termene raționale, comenzile de xerocopiere a originalilor semnalate în revistele secundare, în așa fel încît beneficiarii din orice localitate pot obține copia xerografiată a articolelor originale semnalate în mod operativ. Deplasarea la București și, respectiv, la I.D.T. sau la centrele de ramură devine, în majoritatea cazurilor, inutilă, iar economia valutară este substanțială.

Nevoile de informare ale întreprinderilor mici pot fi rezolvate în esență prin publicațiile și serviciile I.D.T.-ului și ale centrelor de ramură, în baza consultării publicațiilor secundare ale acestora, și prin procurarea copiilor de pe sursele primare considerate utile. Cît privește întreprinderile mari, institutele de cercetare și de proiectare, I.D.T.-ul și centrele de ramură nu reprezintă decît o sursă de obținere a documentelor și a informațiilor, ce-i drept, una din cele mai importante. În rest, aceste întreprinderi mai au nevoie de prospecte, cataloage comerciale, comunicări științifice, rapoarte de cercetare, standarde, descrieri de invenții, documentații de fabricație etc. Dar și pentru identificarea acestora se pornește adesea, direct sau indirect, de la ceea ce oferă I.D.T.-ul și centrele de documentare de ramură: titlurile descrierilor de brevet apar în capitol separat în *Revista de titluri*; listele de cărți noi intrate la I.D.T. și la centrele semnalează toate ghidurile, repertoriile și alte asemenea materiale procurate de instituțiile menționate și în care sînt semnalate materialele din categoriile amintite mai sus; ghidul manifestărilor internaționale științifice, tehnice și economice, editat de I.D.T., este în același timp și un ghid asupra comunicărilor prezentate, știut fiind că toate lucrările congreselor, ale conferințelor etc. se publică.

Iată pentru ce este neîntemeiată rezerva bibliotecilor tehnice față de documentele secundare publicate în țară, rezervă dovedită de numărul redus de abo-

namente făcute la acestea. Ni se pare necesară o modificare de concepție și de acțiune în politica de achiziții, pe care am vedea-o materializată în felul următor :

— fondurile bănești alocate întreprinderilor pentru material documentar ar trebui folosite în măsură mai mare pentru achiziția documentelor secundare românești ;

— pe baza consultării acestora, întreprinderile ar trebui să comande copii după acele documente primare (articole de revistă, descrieri de invenții etc.) pe care le-au selecționat, potrivit profilului lor, din multitudinea semnalărilor cuprinse în documentele secundare. Din capul locului, fondul de documente al întreprinderilor ar fi completat cu materiale selectate, și nu întâmplătoare, aceasta reprezentând totodată o însemnată economie de deșize ;

— documentele secundare procurate — ne referim la cele de tipul revistelor de titluri și referate — ar trebui convertite, pe măsura primirii, în cataloage sistematice sau pe subiecte. În felul acesta s-ar valorifica o muncă deja prestată de instituția editoare a documentului secundar, care clasifică zecimal, respectiv caracterizează cu descriptorii, fiecare articol sau document semnalat. Unele semnalări, furnizate sub formă de fișe, pot fi folosite prin simplă decupare, altele trebuie lipite pe cartoane sau transcrise ; în orice caz, prelucrarea documentară (traducerea titlului, rezumatul, indexarea) este deja făcută. Formarea cataloagelor permițând regăsirea documentelor, înseamnă că se pot cere copii după originale pentru problemele care se ivesc ulterior ;

— determinarea achizițiilor de publicații străine ar trebui făcută ținându-se seama de posibilitățile de mai sus și începînd, desigur, cu acele titluri de publicații care prezintă cel mai mare interes pentru întreprindere. Dar și în acest cadru trebuie aduse unele amendamente față de practica actuală. Astfel, ar trebui ca fondurile valutare să fie folosite nu numai pentru reviste și cărți, ci și pentru procurarea lucrărilor congreselor științifice și a altor publicații cu circulație restrînsă, stiut fiind că acestea prezintă rezultatele și orientările cele mai recente în știința și tehnica mondială. Posibilități de identificare a lor, precum am arătat, există, pornind tot de la publicațiile secundare românești. De asemenea, ar trebui soluționată în sfîrșit problema raționalizării achizițiilor de publicații, printr-o coordonare a achizițiilor pe plan local, încît să nu se mai cumpere, paralel, publicații străine scumpe de către întreprinderi învecinate. Desigur, o asemenea politică nu poate fi aplicată înainte de punerea la punct a unor

modalități practice de împrumut interbibliotecar la unitățile de documentare și la bibliotecile de întreprindere, bazate pe respectarea unor criterii foarte severe privind condițiile și termenele de împrumut. Unele începuturi de evidență locală există : la Biblioteca centrală universitară din Iași, pentru revistele străine și cărțile din întreprinderile și din instituțiile din oraș ; la birourile teritoriale ale I.D.T.-ului de la Brașov, Galați și Iași, pentru județele respective și învecinate. Deoarece aceste evidențe nu acoperă întregul teritoriu al țării, credem că ar fi indicat ca bibliotecile municipale și orașenești să colaboreze la elaborarea evidențelor locale, în toate centrele importante. În baza evidențelor s-ar putea publica, de exemplu o dată pe an, un catalog alfabetic (eventual și sistematic) al cărților și revistelor străine intrate în colecțiile întreprinderilor și ale instituțiilor locale. Ele ar avea dublul scop de a informa și de a permite coordonarea rațională a achizițiilor de publicații străine. Împreună cu o mai bună dotare cu publicații secundare românești a bibliotecilor municipale și orașenești, aceste cataloage ar putea forma la menționatele biblioteci un fond de informare care să răspundă cerințelor crescînde de documentare tehnică ale marelui public.

Accentuarea activității de Informare și documentare în bibliotecile de întreprindere

Revenim la datele statistice amintite la început, din care rezultă că marea majoritate a întreprinderilor dispun de biblioteci și, numai foarte puține, de unități de documentare. Din experiența multor biblioteci reiese că, cu posibilitățile existente, ar putea să se desfășoare o muncă de informare documentară în aceste unități. De altfel, nu mai trebuie demonstrat faptul că numai activitatea bibliografică și servirea cărților nu satisfac cerințele beneficiarilor documentarii din întreprindere.

Care sînt posibilitățile actuale ?

Cum în majoritatea cazurilor avem la dispoziție un singur bibliotecar (adesea acesta are și alte sarcini), trebuie formate colective din specialiști consultanți, care să capete sarcina consultării regulate a documentelor secundare și a revistelor străine. Ei pot indica bibliotecarului materialele utile care trebuie procurate în copie, semnalate restului specialiștilor, traduse etc. Ei pot, de asemenea, să elaboreze fișe de semnalare pentru unele documente intrate în bibliotecă, care nu sînt cuprinse în documentele secundare.

Același colectiv de specialiști mai poate să indice, pentru fiecare material co-

lecționat, posibilitățile de aplicare în producție, în cercetare sau în proiectare și să urmărească aplicarea.

La rîndul lui, bibliotecarul poate întocmi catalogul sistematic sau pe subiecte, pe baza revistelor românești de referate și de titluri și a fișelor elaborate de colectivul de specialiști. Catalogul poate fi folosit apoi pentru elaborarea de cercetări documentare pe probleme de producție, tehnologice, de proiectare și de cercetare, evidențiate din timp, în planul anual de documentare, de către bibliotecar, împreună cu colectivul de specialiști consultanți.

Informarea curentă poate fi realizată — între altele — prin circulația, după un circuit prestabilit, a tuturor documentelor secundare.

Rămîne problema mai complicată a analizei documentelor în conținut și a prelucrării sub formă de informații, a elaborării pe această bază a unor lucrări documentare pretențioase, cum sînt tablele de comparare a produselor și a tehnologiilor proprii cu nivelul mondial. În lipsa unui organ de documentare, aceasta poate fi realizată tot numai cu ajutorul specialiștilor din întreprinderi, în grija bibliotecarului fiind procurarea din vreme a materialelor primare necesare.

Intrucît multe din operațiile menționate pretind cunoștințe specifice de informatică documentară, întreprinderile care nu dispun de documentariști ar trebui să asigure frecventarea de către 2—3 specialiști a cursurilor de scurtă durată organizate periodic de I.D.T. Cursul *Introducere în informarea și documentarea tehnico-științifică*, cu o durată de 6 zile (42 de ore), cel de *Metode moderne în informarea și documentarea tehnico-științifică* (pentru avansați), de 4 zile (28 de ore), precum și cursul *Documentarea în literatura de brevete de invenție*, tot de 4 zile, oferă cunoștințele de bază pentru desfășurarea muncii de documentare în întreprinderi. Desigur, colectivele de specialiști consultanți nu pot înlocui în întregime o unitate de documentare. Dar ele sînt un mijloc de sprijinire a activității documentare, atît timp cît o asemenea unitate nu există, sau cît timp personalul afectat documentării este insuficient.

Cele cîteva aspecte abordate, ale folosirii posibilităților existente cu scopul îmbunătățirii activității informaționale în întreprinderi, nu epuizează problema. Este în interesul oricărei întreprinderi de a reflecta asupra lor și asupra altor posibilități, pentru că utilizarea resurselor proprii este de obicei calea cea mai directă de a obține rezultate.

Erich ADLER

STATISTICA BIBLIOTECILOR PE ANUL

1969

În anul 1969, statistica oficială de stat înregistrează în țara noastră circa 22 000 de biblioteci, cu un fond total de publicații de aproximativ 111 milioane de exemplare. Activitatea lor, desfășurată în cursul anului trecut, s-a concretizat în eliberarea aproape a 76 milioane de volume.

Repartizată pe categorii de biblioteci, structura sistemului și activitatea bibliotecilor în anul care a trecut a fost următoarea: (vezi tabelul nr. 1)

Comparativ cu anul 1968, se constată o creștere a colecțiilor de publicații cu peste 7 milioane de volume. Raportat la diferite rețele, procentul cel mai mare de creștere a fost realizat de bibliotecile sindicatelor, care și-au mărit fondul de cărți cu peste 20 la sută.

În ceea ce privește numărul cititorilor (persoane fizice) înscriși și al volumelor eliberate, semnalăm creșterile, față de 1968, obținute în bibliotecile școlare, cu peste 100 000 de cititori și 1 227 000 de volume, și de bibliotecile sindicatelor, care au înregistrat aceeași creștere la cititori și un spor de 125 000 de volume eliberate.

Indicele de circulație cel mai ridicat a fost realizat de bibliotecile publice de stat, și anume: 1,35 — la bibliotecile municipale și orașenești; aproape 1 — la bibliotecile comunale; la celelalte categorii de biblioteci, indicele respectiv are valori mijlocii, între 0,60 și 0,80 (în cazul bibliotecilor de învățămînt superior și școlare) sau mai reduse, între 0,30 și 0,40 (la bibliotecile documentare de specialitate și la cele ale sindicatelor). În scăderea indicelui de circulație la unele categorii de biblioteci, principala cauză a constituit-o pulverizarea colecțiilor într-un număr prea mare de unități mici, care dispun de posibilități reduse de completare sistematică cu noi achiziții; de exemplu, mai mult de o treime din bibliotecile documentare și ale sindicatelor posedă sub 1 000 de volume.

În cele ce urmează, ne propunem să ne oprim mai mult asupra unor indicatori deduși din datele furnizate de sta-

Categoria de biblioteci	Număr de unități	Fondul de cărți (în mii de volume)	Numărul cititorilor înscrși (în mii de cititori)	Numărul volumelor eliberate (în mii de volume)
Biblioteci republicane	2	10 846	53	1 891
Biblioteci ale institutelor de învățămînt superior	43	12 297	185	10 861
Biblioteci documentare [de specialitate]	4 475	14 078	700	4 781
Biblioteci școlare	9 452	27 217	2 499	16 799
Biblioteci municipale și orașenești	221	10 217	788	13 722
Biblioteci comunale	2 706	22 005	2 553	21 025
Biblioteci ale cooperației meșteșugărești	179	885	112	976
Biblioteci ale sindicatelor	5 021	13 339	1 183	5 663

tistica oficială, referitoare la bibliotecile publice de stat, deoarece anul care a trecut este primul an după reorganizarea teritorial-administrativă a țării, an în care majoritatea acestor biblioteci și-au desfășurat activitatea, din multe puncte de vedere, în condiții noi.

Procentual, bibliotecile municipale, orașenești și comunale reprezintă a opta parte din totalul bibliotecilor din țara noastră, dețin aproximativ 30 la sută din fondul total de publicații, iar numărul cititorilor lor și cel al volumelor eliberate constituie peste 40 la sută din totalul pe țară.

Fondurile bibliotecilor publice de stat au crescut, comparativ cu anul 1968, cu peste un milion de volume, cifrele cele mai ridicate întîlnindu-se în județele: Arad, Bihor, Constanța și Timiș — pentru bibliotecile din mediul urban (între 40 000 și 50 000 de volume); în județele Bacău, Botoșani, Ilfov, Prahova, Satu Mare, Vaslui și Vilcea — pentru bibliotecile comunale (între 50 000 și 75 000 de volume).

Activitatea desfășurată de bibliotecile publice de stat în anul 1970 este oglindită în tabelul nr. 2, cuprinzînd, alături de indicatorii principali, cîțiva indicatori care caracterizează activitatea bibliotecilor, și anume: indicele de asigurare cu carte a populației (raportul dintre fondul de publicații și numărul locuitorilor), indicele de circulație și indicele de lectură (numărul volumelor care au circulat raportat atît la fondul de publicații existent, cît și la numărul locuitorilor).

Din analiza, pe cit de sumară, a datelor din acest tabel reies marile deosebiri ce există între bibliotecile municipale, orașenești și comunale din diferite județe. Astfel, față de indicele mediu pe țară de 140 de cărți existente la o sută de locuitori în bibliotecile municipale și orașenești, mediile pe județe au valori ce variază de la 65 la 290 de volume. În mod similar, se înregistrează, pentru aceleași biblioteci, fluctuații la indicele mediu de lectură, care este cuprins între 6,5 și 23 cărți, precum și la cel privind circulația fondurilor, unde limita cea mai coborîtă este de 0,75 iar cea superioară de 2,3.

Aceleași mari variații ale principalelor indici sînt înregistrate și în cazul bibliotecilor comunale, unde, spre exemplu, fiecărei o sută de locuitori îi revine, în medie, un număr de cărți citite cuprins între 100 (județul Ilfov) și 275 de volume (județul Caraș-Severin).

Constatări semnificative se pot face și din analiza unor alți indicatori, neincluși în tabel. Avem în vedere numărul mediu de cititori înscrși de o bibliotecă comună, care variază de la 700—750 în județele Dolj, Ilfov, Sibiu, Teleorman și Tulcea, la aproximativ 1 200 în județele Bistrița-Năsăud, Galați, Neamț, Timișoara și Vaslui. Diferențe sensibile, la acest indicator, sînt consemnate și pentru bibliotecile municipale și orașenești. Dacă, în majoritatea acestor biblioteci, fiecărui bibliotecar îi revin peste 1 000 de cititori înscrși, sînt însă și multe biblioteci oră-

JUDEȚUL	DIN MEDIUL URBAN					DIN MEDIUL RURAL					
	NR BIBL. MUNICIPII SI ORAS.	INDICE DE CIRCULATIE	NUMAR CĂRȚI LA 100 LOC.	INDICE DE LECTURĂ	NR CĂRȚI CITITE LA 100 LOC.	NUMAR BIBL. COMUNALE	INDICE DE CIRCULATIE	NUMAR CĂRȚI LA 100 LOC.	INDICE DE LECTURĂ	NR CĂRȚI CITITE LA 100 LOC.	NR. LOCUȚORI DE SERVICIU*
ALBA	8	1,1	130	11	140	67	1,3	210	9,5	275	3,6
ARAD	8	1,1	205	18	225	67	0,95	190	9,5	185	4,3
ARGEȘ	5	1,3	190	21	240	94	1,1	150	9	170	4,5
BACĂU	7	1,25	175	16	215	80	0,8	170	8	130	5,5
BIHOR	8	1,15	255	20	290	87	0,95	190	8,5	175	4,5
BISTRITA-NASAUD	4	1,6	165	15	265	53	1,35	170	8,5	220	4,3
BOTOSANI	4	2,1	160	22	330	69	0,9	180	8	150	5,7
BRĂȘOV	9	1,2	130	14,5	155	43	0,7	235	9,5	170	4,1
BRILA	2	0,95	75	16	75	41	0,65	185	7,5	120	5
BUZĂU	2	2,15	110	22	230	83	1,05	140	6,5	145	4,9
CARAS-SEVERIN	6	1,15	120	11	135	69	1,15	220	8,5	250	3
CLUJ	5	1,6	95	19,5	155	74	1,2	170	8	200	4,6
CONSTANTA	8	1,8	115	15	205	49	0,7	155	6,6	110	5
COVASNA	5	1,1	180	14,5	200	33	0,8	230	9,5	190	3,9
DIABOVITA	5	1,15	185	13,5	210	69	1,15	125	8,5	145	5,2
DOLJ	5	1,45	110	18	155	95	0,85	125	7,5	110	5,2
GALATI	4	1,05	175	21,5	190	56	1,05	135	6,5	165	5,4
GORJ	5	1,15	135	12,5	155	64	1,10	165	8,2	180	3,9
HARGHITA	9	1,35	240	11,5	325	49	0,95	245	8,8	235	4,2
HUNEDOARA	6	1,4	95	18	135	57	0,95	245	9,5	230	3,4
IALOMITA	4	0,85	150	15	125	55	0,9	130	6,1	120	5,3
IASI	4	2,3	130	24	300	86	0,85	190	8,5	160	5,3
ILFOV	4	0,85	185	17	130	23	0,7	145	8,2	100	5,7
MARAMUREȘ	4	1,25	140	12	175	62	0,95	160	8,2	150	4,2
MEHEDINTI	7	0,75	190	13,5	145	59	0,95	180	7,5	170	3,8
MUREȘ	6	1,1	275	19	285	91	0,9	210	8,3	190	4,3
NEAMȚ	4	1,7	120	19	270	70	1,15	160	8,4	180	5,5
OLT	11	0,9	170	15,5	155	56	1,1	145	6,6	155	4,2
PRAHOVA	11	1,9	130	19	255	86	1,35	135	9	180	5
SATU MARE	4	2,15	100	22	220	56	1,05	165	7,5	170	4,5
SĂLAJ	4	0,8	265	15	220	54	1,25	145	8	185	4,9
SIBIU	6	0,4	190	10,5	80	55	0,7	210	8	150	3,9
SUCEAVA	8	1,3	265	20	340	90	0,95	310	8,4	305	3
TELEORMAN	5	0,8	170	15	130	84	0,9	130	7,9	120	5,2
TIMIȘ	5	1,45	160	20	235	76	0,9	235	8,8	210	4,9
TULCEA	5	1,5	115	16,5	175	43	0,7	160	7,1	125	4,2
VASLUI	4	1,3	200	17	265	71	0,95	215	9,1	175	6,4
VILCEA	8	1,1	290	6,5	315	78	1,05	175	8,2	190	3,9
VRANCEA	5	1,3	200	21,5	250	59	0,95	155	8,1	150	5
MUN. BUCUREȘTI	1	1,8	65	23	120	12	1,05	125	19,2	130	8
TOTAL:	225	1,35	140	17,5	190	2706	0,95	175	8,2	165	4,7

*) De către o bibliotecă.

șenești și chiar municipale în care unui bibliotecar i-au revenit în anul trecut numai 300—400 de cititori.

De pildă, unele biblioteci orașenești cu 3—4 bibliotecari (Chișineu-Criș, Filiași, Moinești, Sebeș, Segarcea, Tg. Cărbunești, Tg. Oana, Urziceni, Zimnicea ș.a.) au înscris în cursul anului 1969 între 900 și 1700 de cititori, în treacăt spus, mai puțin decît o seamă de biblioteci co-

munele, pe care, cu o medie de 15000 de cărți împrumutate, nu le întrec nici sub aspectul indicelui de lectură. Putem cita, de asemenea, biblioteci orașenești cu 5—6 cadre de specialitate (Fălticeni, Gura Humorului, Marghita, Oravița) la care numărul de cititori înscrisi în 1969 variază între 1600 și 2300, indicatori realizați de multe biblioteci orașenești cu doi bibliotecari.

TOATE PIERDERILE VOR FI RECUPERATE

PRIN BIBLIOTECILE DIN JUDEȚELE CARE AU AVUT DE SUFERIT ÎN URMA INUNDAȚIILOR

În contrast cu rezultatele nesatisfăcătoare menționate mai sus, putem cita indicii superiori obținuți de bibliotecile orașenești Abrud, Aiud, Buhuși, Calafat, Cimpulung-Musoel, Dărăbani ș.a., la care media de cititori raportată la număr de bibliotecari este superioară cifrei de 1 000, depășind uneori chiar 2 000 de cititori.

De asemenea, semnalăm că bibliotecile municipale Arad, Buzău, Deva, Giurgiu, R. Vilcea, Roman, Satu Mare și bibliotecile orașenești Carei, Fetești, Năsăud, Tirgu Secuiesc, Vișeu au realizat indici de lectură ce depășesc cifra de 20, în timp ce la bibliotecile din Alba-Iulia, Ineu, Moldova-Nouă, Orăștie, Sighet, Strehaia, Titu, Urziceni, Videle indicele respectiv este mai mic de 12. Și în ceea ce privește atragerea populației se constată mari variații, la polul pozitiv situându-se bibliotecile din Abrud, Beiuș, Beclean, Calafat, Hîrlău, Roman, Vaslui, la care au fost înscrși peste 20 la sută din locuitori, iar la polul negativ, bibliotecile municipale Alba-Iulia, Birlad, Călărași, Giurgiu, Focșani, Lugoj, Mediaș, Piatra Neamț, Sighet, Sighișoara, Tulcea, Turda și bibliotecile orașenești Curtea de Argeș, Corabia, Oltenița, Urziceni, Videle, Zimnicea, care au înscris între 8 și 10 la sută din populația localităților respective.

Nu poate fi trecută cu vederea nici activitatea redusă a unor biblioteci din unele reședințe de județ (Alba-Iulia, Miercurea-Ciuc, Sf. Gheorghe, Slobozia, Tirgu Jiu, Zalău), care la majoritatea indicilor atestă serioase rămîineri în urmă, atît în comparație cu unitățile similare, cît mai ales față de sarcinile sporite ce le revin bibliotecilor din această categorie.

Fără să fi făcut o analiză profundă — ceea ce de fapt nici nu ne-am propus —, interpretarea datelor statistice oficiale și reținerea concluziilor ce se impun revin, după opinia noastră, comitetelor județene pentru cultură și artă, ca și lucrătorilor din bibliotecile respective.

Nu este un secret faptul că preocupările pentru acest principal factor de activitate, — asigurarea bazei materiale, recrutarea și pregătirea bibliotecarilor, îndrumarea și controlul de specialitate, eliminarea aspectelor formale și birocratice din modul concret în care se achită bibliotecarii de sarcinile ce le incumbă din profesia noastră etc., — s-au manifestat mai pregnant în județele cu rezultate pozitive. O analiză a acestor probleme, făcută cu scopul de a depista cauzele rămîinerilor în urmă și a determina măsurile concrete, ar fi de natură să apropie, în ansamblu, munca bibliotecilor de ceea ce ea trebuie să fie în etapa actuală.

Mircea IONESCU
Gheorghe POPESCU

Mijloc de mai. Apele au venit mari. Oamenii erau pregătiți să le întimpine. Dar nimeni nu putea să prevadă cît vor distruge în furia lor dezlănțuită. S-a făcut tot ceea ce era posibil pentru a se salva din calea lor avutul oamenilor, bunurile întregului popor.

Sfîrșit de iunie. Apele s-au retras. În urma lor, mîini harnice, neobosite înlătură urmele dezastrelor. Viața și-a reluat cursul normal în toate sectoarele de activitate.

Județul Alba

La comitetul județean pentru cultură și artă o zi obișnuită de lucru. O parte din activ este pe teren. Bibliotecile și căminele culturale își desfășoară activitatea în mod normal.

Stăm de vorbă cu președintele comitetului, tovarășul Nicolae Ciubotă. „Pe cuprinsul județului, bibliotecile au avut mai puțin de suferit în urma inundațiilor. Doar la Vințul de Jos și la Șipot am avut pierderi mai mari, cam 50 la sută din colecții și, respectiv, 70 la sută. La Alba Iulia, apa s-a oprit în pragul bibliotecii municipale, dar ne-a inundat filiala din Oarda distrugînd cam 40 la sută din colecțiile filialei. Am și luat măsuri pentru completare : o parte din cărți sint donate

de Biblioteca orașenească Sebeș; Biblioteca municipală Brașov ne-a oferit câteva sute de exemplare; în cursul acestui an, cele două biblioteci inundate vor primi un stoc mai mare de cărți de la colectura prin suplimentarea fondului de achiziții.

Acum sîntem în plină activitate. Viața își urmează cursul. Pe cuprinsul județului am inițiat o vastă propagandă a cărții zootehnice. Ne ajută cu specialiști și cărți atît Direcția agricolă județeană cît și Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție. La Cricău a avut loc o consfătuire cu cititorii bibliotecii pe tema îngrijirii animalelor. Sînt în plină desfășurare niște concursuri gen „Cine știe, cîștigă” care au loc între brigadirii și șefii de echipă (toți bineînțeles, cititori ai bibliotecii) din cooperativele agricole de producție. Planul comitetului cuprinde și alte acțiuni. Așteptăm, organizîndu-le cît mai bine, să fie cu adevărat folositoare cooperativelor din județul Alba”.

Județul Arad

Orașul Lipova. Sub soarele fierbinte al sfîrșitului de iunie, Mureșul curge liniștit în albia lui. Este greu de imaginat că în urmă cu câteva săptămîni apa, năvălind asupra orașului, a putut să distrugă atîtea case.

„Asemenea momente nu se pot uita și nici nu se pot imagina dacă nu ai fost de față. Acum sînt de domeniul trecutului și principala noastră preocupare este să refacem ceea ce au distrus apele”. Și, în continuare, directoarea Bibliotecii orașenești Lipova, Sofia Petric, ne vorbește despre orele încordate de muncă pentru salvarea cărților amenințate de apa care se îndrepta spre centrul orașului, de aspectul dezolant al sutelor de case și zecilor de străzi împresurate de apă, de efortul locuitorilor de a-i reda orașului, pe cît posibil, înfățișarea obișnuită, de zilele petrecute în biblioteca plină de mîl, îmbibată de umezeală, cu o parte din cărți distruse de apa care s-a ridicat mai sus decît se așteptau atunci cînd pregătiseră biblioteca să facă față inundației. Au fost distruse 4 000 de volume la sediul bibliotecii. Altele, împrumutate la cititori, au împărțit soarta obiectelor aflate în casele acestora. „M-au impresionat în mod deosebit — ne mărturisește tovarăsa S. Petric — acei cititori care, atunci cînd și-au părăsit casele, luîndu-și cu ei obiecte mai ușor de transportat, nu au uitat să ia și cărțile împrumutate de la bibliotecă. După ce apele s-au mai retras, au venit să le restituie. Se simțeau răspunzători față de un bun colectiv”.

Cocheta clădire a bibliotecii, nu de mult renovată, cu mobilier modern, așteaptă acum mîini pricepute de meseriași cărora li se vor alătura cele ale cititorilor pentru ca totul să fie ca înainte. Prin grija Comitetului județean pentru cultură și artă ca și a organelor locale, reparațiile vor fi efectuate în timp util, biblioteca reluîndu-și firul întrerupt al activității cotidiene.

Județul Hunedoara

„În momentul în care mașina a putut răzbate pînă la Ilia, am și fost acolo” — ne spune tovarăsa președintă a Comitetului județean pentru cultură și artă, Maria Crețu. „Localul bibliotecii era avariat și o parte din fondurile de cărți, în valoare de peste 15 000 de lei, distruse. Se luaseră din vreme măsuri așa că distrugerile au fost mici, comparativ cu proporțiile inundației. După retragerea apelor, biblioteca comună și-a continuat activitatea în localul căminului cultural. La sfîrșitul acestei luni, localul va fi complet renovat grație ajutorului pe care îl acordă Hunedoara, prin muncitorii săi, unor localități afectate de calamitate. Și biblioteca din Folt, al cărui local a fost avariat, se află în grija muncitorilor din Simeria, așa că la sfîrșitul lunii va putea să-și reia activitatea. Și la Vața, biblioteca comună a avut unele pierderi. Pe întregul județ, după un calcul estimativ, pierderile materiale înregistrate de bibliotecile publice se cifrează în jurul sumei de 55 000 de lei.” „Măsurile luate de Comitetul județean pentru cultură și artă au permis ca activitatea acestor biblioteci să poată intra în normal într-un timp foarte scurt” — ne spune tovarășul Ioan Faur, directorul Bibliotecii municipale Deva. „Cîțiva lucrători ai colectivului nostru au ajutat la reorganizarea fondurilor de cărți din aceste biblioteci, ca și la selectarea și transportul celor 500 de volume oferite de Biblioteca municipală Brașov”.

„Cu toate eforturile corpului didactic și ale elevilor — ne relatează tovarășul Silviu Cercea, director al liceului din Ilia — o parte a fondului de cărți din biblioteca liceului nostru a fost distrusă, paguba ridicîndu-se la 34 000 de lei. Și clădirea liceului, ca și cele trei camere de care dispune biblioteca au avut de suferit. Acum ne străduim să înlăturăm cît mai repede stricăciunile. Ne ajută muncitorii hunedoreni, cărora li s-au alăturat cadrele noastre didactice și elevii noștri. Pentru completarea fondului de cărți am primit ajutoare în cărți de la Ministerul Învățămîntului, de la Filiala Societății de filologie de la Cluj, de la

Institutul de arte plastice „Ion Andreescu”, din partea cadrelor didactice, de la diferite persoane particulare. Printre donatori menționăm și Liceul „Unirea” din Focșani.”

La Deva, în cartierul Ville Noi, a fost inundată școala generală. Biblioteca a avut și ea de suferit; au fost distruse cărți în valoare de 12.000 de lei. Ca și la liceul din Ilia, oferte de cărți au venit din numeroase părți.

Județul Mureș

Consemnăm doar în câteva cifre pierderile suferite de bibliotecile din cuprinsul județului: bibliotecile publice — 7.291 de volume; bibliotecile școlare — 15.223 de volume; bibliotecile sindicatelor — 30.000 de volume; bibliotecile tehnice — 35.000 de volume. Au fost distruse fonduri însemnate de carte, mai ales în bibliotecile de specialitate tehnice. Pierderile de cărți se cifrează în jurul sumei de 990.000 de lei. Organele județene de partid și de stat au întreprins măsurile necesare pentru reluarea cât mai grabnică a activității bibliotecilor inundate.

A. M. MIHAI

Județul Satu Mare

În Satu Mare, județul cu cele mai multe răni lăsate de năvala apelor, cu cele mai multe case surpate, cu cele mai multe pământuri inecate, solidaritatea unană și patriotică s-a vădit în fapte de legendă săvârșite de oameni obișnuiți în ceasurile de dramatică înclăștare cu natura.

După molcomirea apelor, sătmărenii au început să facă rînduială gospodărește, cu sobrietate, dar cu elan și optimism. Se lucrează cite 10—12 ore pe zi și jumătate din duminică și nu se găsește nimeni care să nu fie prezent la vasta operă de refacere. Întregul oraș, întregul județ este un uriaș șantier. Și acolo, printre cei care-și oferă de bună voie timpul și forțele pentru a șterge urmele prăpădului, se află mulți bibliotecari din orașele și comunele peste care au trecut apele, acei bibliotecari care în fața primejdiei au acționat prompt pentru salvarea zestrei culturale ce li s-a încredințat.

Stăm de vorbă, în capitala județului, cu Vasile Cristea, președintele Comitetului județean pentru cultură și artă, venit de puțină vreme de pe malurile Crasnei

unde, alături de locuitorii din Bervenii și Lucăceni, a lucrat la suprainălțarea digurilor, așternind în fața celei de-a doua viituri douăzeci de mii de saci cu nisip. Ne spune că inecul a păgubit județul cu mii de cărți (cifra exactă încă nu se cunoaște), care fiind imprumutate de cititori s-au pierdut o dată cu toate bunurile acestora sub dărîmăturile caselor. Nu s-a risipit însă nimic din fondurile aflate în depozitele bibliotecilor. Ele au fost salvate prin acțiunile prompte și munca plină de abnegație a bibliotecarilor în ajutorul cărora au sărit cadre didactice și cetățeni din comune. Apele dezlănțuite spălau pragurile bibliotecilor, dar în depozite se desfășura febril operațiunea de ridicare a volumelor pe rafturile din jumătatea superioară a încăperii. La Bervenii, însuși interlocutorul nostru a participat la acțiunea colectivă de salvare a cărților din fața apelor Crasnei crescute la aproape șapte metri și jumătate.

Putin obosit, dar cu zîmbet încrezător, ne spune Vasile Cristea că la Odoreu, comuna Phoenix, care nu din foc ci din apă renaște vertiginos pe baza unor protecție moderne ce prevăd 8 cartiere cu 793 de case și 6 km de străzi noi, adunînd pe actuala lui vatră locuitorii din fostele sate învecinate Berindan și Mărtinești, la Odoreu deci, averea bibliotecii a fost salvată, fiind adăpostită în localul sfatului popular, o clădire mai înaltă și mai rezistentă. Cele câteva sute de volume imprumutate în comună au rămas pradă apelor: „Nu se mai pot recupera, adaugă, am găsit eu însumi, în timp ce lucram la îndepărtarea nămolului, cărți cu ștampila unor biblioteci publice dar, pe lângă că sînt deteriorate, ele prezintă un pericol permanent de infecție prin microbii și mucegaiurile strînse între foile lor”. Din fericire, fondurile tradiționale atit de valoroase acumulate din vechi colecții la Biblioteca municipală din Satu Mare n-au fost supuse stricăciunii. Ele sînt în curs de prelucrare și, organizate, vor deveni una din cele mai bogate surse de documentare istorică, economică și culturală pentru întreaga regiune.

În Țara Oașului, la Negrești, sosim puțin după-amiaza zilei și găsim biblioteca deschisă. Tînărul și entuziastul bibliotecar Mihai Ciorbă nu închisese nici în pauza de prînz. Cititorii vin și pleacă unul după altul: elevi care se pregătesc de bacalaureat, participanții la cursurile școlii populare de artă ce se desfășoară în oraș, tineri, copiii vin să aducă și să ceară cărți. Mihai Ciorbă, oșan din Negrești, ne povestește firesc cum a ridicat pe rafturile de sus, fără să pregete, jumătate din fondul bibliotecii (30.000 de cărți) atunci cînd riul Tur își suise apele

la câțiva centimetri de ușa căminului. Cu aceeași vrednicie le-a orînduit la loc imediat după trecerea primejdiei pentru a asigura condiții normale de lectură și împrumut în acea perioadă cînd capitala Țării Oașului era centrul unei activități culturale intense. Ne arată planuri, ne expune proiecte. Vrea să consacre un panou din parcul orașului prezentării unor materiale legate de pregătirea aniversării partidului. Vrea să facă fotomontaje din numere vechi ale ziarului *Socialismul* pe care-l are în bibliotecă. Ascultîndu-l ai sentimentul că nu s-a petrecut nimic deosebit în acest colț de țară; calamitatea rămîne undeva. În spatele realității, oamenii o îndepărtează de ei prin muncă, prin încredere, prin solidaritate. Afară, în lumina caldă a soarelui ridicat sus deasupra Gutinului, privim, aproape cu mirare, bolovanii mari aduși de apele Turului pînă în vecinătatea căminului cultural. Din ușa bibliotecii, Mihai Ciorbă ne mai spune cu simplitate că se pregătește să meargă a doua zi la Satu Mare, unul din sutele de oșeni, membru ai gărzilor patriotice care se duc să pună cu însuflețire umărul la reconstruirea comunelor distruse.

Județul Maramureș

Baia Mare ne întîmpină cu vaste șantiere edificare care schimbă de la an la an fața orașului. Aici Săsarul și-a depășit puțin matca dar județul Maramureș a avut de luptat cu apele Someșului care-l parcurge pe o distanță de 150 de km trecînd prin 25—30 de sate, cu ale Tisei, Vișeuului, Vaserului. Inundațiile au afectat toată zonă agricolă a județului distrugîndu-i și șoselele și podurile. Despre bibliotecii aflăm de la I. Nădișan, inspector la Comitetul județean pentru cultură și artă, că prin promptitudinea intervenției bibliotecarilor și a cetățenilor din comune pagubele au fost reduse la minimum. La Sălsig, Tâmaia, Mureș, Remeți și în alte citeva comune, cărțile au fost evacuate sau ridicate la nivele superioare. De altfel, apelurile publicate în *Contemporanul* și *Revista bibliotecilor* au avut un mare ecou, ne spune I. Nădișan. Li s-au oferit zeci de mii de dublete nu numai din județe străine (5 000 de la Brașov) ci și din comunele maramureșene oculte de ape (printre acestea 4 000 de la Tg. Lăpuș) din care se vor putea acoperi din plin pierderile.

Se poate spune că munca bibliotecilor din Maramureș decurge acum mai intens. Efortul creator se reflectă în rezultatele

obținute atît pe plan județean cît și în municipii și orașe. Din convorbirea avută cu Ion Igna, directorul Bibliotecii municipale din Baia Mare, se desprinde că alături de activitățile prevăzute pentru pregătirea aniversării partidului și de alte preocupări ancorate în actualitate, bibliotecarii maramureșeni găsesc timp și posibilități să pună în valoare și comorile vechi din fondurile lor. Dintre realizările mai recente am spicuit doar citeva. De curînd s-a desfășurat la Vișeu de Sus o consfătuire cu bibliotecile municipale și orașenești din județ cu tema *Informarea cititorilor din mediul urban*; sub egida Bibliotecii municipale din Baia Mare s-a elaborat, de către Z. Dragomir, o bibliografie de recomandare intitulată *Mineritul și industria minieră în Maramureș*, cu 300 de titluri, iar un colectiv pregătește o monografie a județului; este în curs de elaborare o bibliografie *Petru Dulfu* (născut în comuna Tohat); se redactează regulamentul pentru o expoziție-concurs *Manuscrite și tipărituri aflate în bibliotecile personale*, proiectată pentru luna septembrie; se definitivează organizarea secției de colecții speciale la care lucrează cu multă rivnă Eva Ozsocki, activități cu atît mai demne de subliniat cu cît sînt desfășurate în condițiile unui local cu totul nepotrivit și se datoresc în cea mai mare parte dragostei de carte și de muncă a bibliotecarilor baimăreni.

În clipele de tensiune maximă, bibliotecarii au fost la datorie, conștienți că nu sînt singuri, că marele sentiment al solidarității umane și patriotice din întreaga țară s-a îndreptat spre cei încercați. Chemarea generoasă lansată tuturor cititorilor săi de săptămînalul *Contemporanul*, pe de o parte, și apelul Asociației bibliotecarilor din R. S. România publicat de *Revista bibliotecilor*, adresat tuturor colegilor de breaslă din țară, le-au sporit încrederea în refacerea patrimoniului lor.

Astăzi forțele tuturor sînt încordate pentru realizarea planurilor, pentru susținerea elanului creator al cetățenilor țării, pentru contribuția lor personală la munca de refacere. Prin tot ce fac, prin tot ce întreprind, ei dovedesc o participare activă la traducerea în viață a de-
vizei: *vom reconstrui totul!*

Livia BACĂRU

PLANIFICAREA DE PERSPECTIVĂ A ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII MUNICIPALE

Biblioteca „N. Iorga” din Ploiești, Planul de perspectivă
al activității sale în perioada 1970—1975

Alinierea activității bibliotecii în spiritul unui plan de perspectivă reprezintă un imperativ actual al conectării acestei instituții la obiectivele social-politice și economice care condiționează și jalonează sensul existenței bibliotecii. Instituție bazată pe un ansamblu de activități orientate efectiv spre educare, spre instruire și perfecționare profesională, ca și spre informarea tuturor beneficiarilor săi, biblioteca trebuie să se armonizeze cu toate celelalte instituții în găsirea unui numitor comun al sporirii eficienței activităților sale.

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român a stabilit cu claritate, pentru fiecare domeniu al construcției socialiste, obiectivele de atins, căile și mijloacele care duc spre ele. A prevedea dezvoltarea sistemului de bibliotecii din fiecare județ, pentru o perioadă de timp mai îndelungată, în concordanță cu obiectivele stabilite de partid, a devenit o necesitate. O planificare de perspectivă, ancorată în realitate, sincronizată cu posibilitățile materiale și cu potențialul uman, la nivelul fiecărei unități, ar crea premise pentru aceasta. Schița de plan prezentată mai jos, care se integrează în prevederile Comitetului pentru cultură și artă al județului Prahova, referitoare la dezvoltarea bibliotecilor din județ, urmărește tocmai acest scop.

Pornind de la realitățile prezentului...

Ca să ne facem și mai bine înțelegi în intenția alcătuirii unei planificări de perspectivă, vom porni de la realitățile bibliotecii noastre, care, de altfel, au generat rîndurile de față. Biblioteca „N. Iorga” din Ploiești, care numără aproape 50 de ani de existență, a ajuns astăzi, după multe eforturi, cea mai importantă și reprezentativă instituție de acest fel din județul Prahova. Această calitate i-o conferă cele 155 000 de volume cît numără fondul total de publicații, cei 18 000 de cititori și cele peste 500 000 de cărți împrumutate în 1969 (față de anul 1960 : 104 798 de volume, 11 698 de cititori, 178 064 de cărți citite). Dintr-o modestă bibliotecă, numai de lectură și împrumut, deservită mulți ani de un singur

salariat, s-a dezvoltat treptat o instituție modernă. Ea dispune de contribuția unui nucleu de cadre specializate, a căror muncă se desfășoară în cadrul a patru servicii de profil, cu activități încheiate, complexe, mereu receptive la nou.

Biblioteca „N. Iorga” își desfășoară actualmente activitatea într-o puternică cetate industrială, în universul petrolului, chimiei, metalurgiei. Graiul sintetic al cifrelor relevă geografia fizică și social-economică din orașul Ploiești în 1970 și sfera de interferențe față de Biblioteca „N. Iorga” : populația se ridică la 163 000 de locuitori ; obiectivele industriale numără 4 rafinării, peste 60 de întreprinderi și uzine și 5 institute de cercetări ; specialiștii din industrie sînt reprezentați de 2 700 de ingineri (1 inginer la 60 de locuitori), 6 200 de maștri și circa 1 000 de economiști ; în privința învățămîntului, dispunem de 1 institut de petrol (cu 2 facultăți), 8 școli tehnice și profesionale, 6 licee teoretice, 3 licee de specialitate, 28 de școli de cultură generală, cu un total de 1 164 de cadre didactice, 28 831 de elevi și 250 de studenți ; rețeaua de bibliotecii este alcătuită din 1 bibliotecă de învățămînt superior, 103 biblioteci tehnice documentare, 43 școlare, 79 sindicale și 1 bibliotecă publică. În total 227 de biblioteci ; fondul total de cărți al bibliotecilor este de 1 060 593 de volume, numărul total al cititorilor — 80 351, iar al cărților citite — 885 869 de volume ; în domeniul sănătății, avem în municipiu 11 spitale (cu 1 902 paturi), 464 de medici, 95 de farmaciști și 1 391 de cadre sanitare medii.

Dacă așa arată cele citeva elemente din viața social-economică a Ploieștilui de astăzi, fiind vorba despre un plan de perspectivă este necesar să anticipăm dinamica unor indici pînă în stadiul anului 1975 (după datele preliminare obținute de noi). Ținînd seama de ritmul actual al urbanizării, se apreciază că populația va crește aproximativ la 180 000 de locuitori, ceea ce va implica construcții importante de locuințe, dezvoltarea unor zone și cartiere noi, ca Ploiești-Vest (de la 10 000 la 20 000 de locuitori), Malu Roșu (de la 19 000 la 21 000 de locuitori) ș.a. Realizarea planului de construcție so-

cialistă stabilit de partid va duce la o dezvoltare impetuoasă a obiectivelor industriale și economice, la introducerea unor noi capacități de producție. Ca un corolar al acestor transformări, va spori simțitor și diferențiat numărul cadrelor tehnico-economice, al specialiștilor de înaltă calificare, aducându-se în prim plan necesitatea continuă a perfecționării profesionale. Alături de celelalte institute de cercetări din Ploiești, Institutul de petrol își va dubla numărul de studenți, prin crearea unor noi profile de facultăți. La toate aceste transformări se adaugă dezvoltarea și perfecționarea rețelei de biblioteci, în care un loc de seamă îl vor deține bibliotecile tehnice, cele școlare și biblioteca municipală, al cărei profil se va defini din ce în ce mai distinct pe linia activității de informare și a preocupărilor de coordonare metodologică a activităților tuturor categoriilor de biblioteci din orașul Ploiești. Este de subliniat aici faptul că Biblioteca „N. Iorga”, bibliotecă științifică și de cultură generală, polarizează și poate satisface exigențele cititorilor de cele mai diverse preocupări, preluând, implicit, prin aceasta, și toate cererile nesatisfăcute de celelalte biblioteci de ramură, de specialitate din municipiu. Ea vine în întâmpinarea cerințelor multiple ale cititorilor prin unele măsuri ce țin de o politică de completare realistă și flexibilă a colecțiilor de publicații. Difuzarea acestora se realizează prin diversele secții specializate ale serviciului de relații cu cititorii, printr-un sistem ramificat de filiale amplasate în zonele de mare densitate a orașului și, în mod deosebit, printr-o activitate multiplă a unui sector de informare bibliografică.

Acesta este fondul care determină punctele cardinale ale planului de perspectivă al Bibliotecii „N. Iorga”. După fixarea cadrului și după expunerea factorilor care condiționează activitatea noastră, ne propunem să discutăm pirghiile ce direcționează activitatea de ansamblu a bibliotecii pe perioada 1970—1975: fondul de carte, cititori, cărți citite, activitatea de informare, dinamica lor, conceptul și evoluția sistemului de biblioteci din municipiul Ploiești. Dorim să arătăm că, începând de aici, articolul nostru este presărat adesea cu multe cifre și date, fără ca acestea să constituie însă, ca punct de plecare, intenția noastră de absolutizare și rigorii. De asemenea, vrem să arătăm că la elaborarea întregului material ne-am folosit, alături de experiența noastră, de toate referințele care ne-au fost la îndemână din literatura de specialitate și, în mod deosebit, de materialele semnlate în bibliografia selectivă de la sfârșitul articolului.

Obiectivele activității noastre în perioada anilor 1970—1975

Pentru sistematizarea datelor, vom prezenta câteva tabele cuprinzând indicatorii actuali și de perspectivă, din care unii vor fi comentați în vederea argumentării punctelor de vedere. Vom începe cu problemele fondului de publicații și cu situațiile aferente acestuia (vezi tabelele nr. 1 și nr. 2).

În cele 227 de biblioteci din orașul Ploiești se găsec astăzi peste 1 000 000 de volume, număr demn de luat în seamă, dar care, apreciat izolat, static, poate deruta. În realitate, se constată că mai bine de jumătate din numărul total al acestor publicații aparține unor biblioteci cu circuit închis sau, ceea ce este mai grav, cu o activitate necorespunzătoare, astfel că, practic, de 500 000 de volume nu beneficiază decît o foarte restrînsă parte a populației.

Noi nu vom analiza aici cauzele acestei stări de fapt și căile de soluționare a ei, o problemă de a cărei rezolvare se ocupă organele de resort din diversele rețele de biblioteci. Ne vom referi numai la situația și la ansamblul de măsuri preconizate de noi, privind căile de ameliorare a fondului de publicații al Bibliotecii „N. Iorga”.

Analiza compoziției, a dinamicii și a repartizării teritoriale a fondurilor bibliotecii noastre a scos în evidență unele realizări, dar și unele scăderi, pentru a căror îndreptare este necesară o preocupare continuă, avînd în vedere că biblioteca noastră este singura din oraș care trebuie să satisfacă, prin profilul enciclopedic al fondurilor ei, solicitările cele mai diverse.

Cum am arătat mai sus, fondul de publicații al Bibliotecii „N. Iorga” cuprinde 155 000 de volume, din care: 40 000 de volume la sălile de lectură, 90 000 de volume la împrumut și 25 000 de volume colectii speciale, ceea ce reprezintă 8,8 volume pe cap de locuitor din fondul care circulă efectiv. Creșterea anuală a fondurilor a însumat în medie 10 000 de volume în ultimii 5 ani), iar scăderile anuale (scoaterile din fond) au fost de 2 000 de volume. Pentru finele anului 1975 (cînd populația municipiului va ajunge la aproximativ 180 000 de locuitori), intenționăm ca fondul de publicații să ajungă la 215 000 de volume (155 000 + 60 000), ceea ce reprezintă o creștere anuală medie de 13 000 de volume și scoateri anuale din fond de circa 3 000 de volume (uzate fizic și moral). Pe această bază, prevedem ca indicele de asigurare cu carte a populației să ajungă la 1,1

cărți pe cap de locuitor (din fondul de publicații care circulă efectiv).

O atenție specială ne solicită faptul că pentru cei 107 000 de locuitori din zonele Ploiești-Nord, Ploiești-Sud, Ploiești-Est și Bereasca, aflate la distanțe de circa 2—3 km față de centrul orașului (unde își are sediul biblioteca), nu dispunem încă de unități filiale ale instituției noastre, în timp ce o populație de 13 000 de locuitori din zona centrală poate beneficia în mod avantajos de întregul fond al bibliotecii. Se impune ca rețeaua filialelor, formată astăzi doar din 3 unități (Văleni, Ploiești-Vest și Malu Roșu), să fie completată prin organizarea a încă 4 filiale, în zonele amintite mai sus, pentru a crea astfel posibilități din ce în ce mai bune de acces al locuitorilor la colecțiile de publicații ale bibliotecii.

Detaliind acest capitol, expunem în continuare unele obiective vizând îmbunătățirea direcțiilor de completare a fondurilor de publicații. Astfel, ne propunem să asigurăm bibliotecii un fond de carte viu, cu o bună circulație, raportat la nevoile reale ale cititorilor, mereu actual din punct de vedere al progresului social, tehnic și științific. Nu intenționăm să transformăm biblioteca într-o arhivă, prin achiziționarea sau menținerea în fond a lucrărilor care nu prezintă interes pentru publicul nostru. Apropierea Ploieștului de Capitală permite procurarea, prin împrumut interbibliotecar, a lucrărilor rar solicitate. Astfel, achizițiile vor fi făcute în mod diferențiat și selectiv, ținând seama de fondul de carte de specialitate, de peste 120 000 de volume, pe care îl dețin cele 102 biblioteci tehnice documentare și reținând deci pentru fondurile noastre mai ales lucrările generale, enciclopedice, interdisciplinare și din domeniile de graniță ale diferitelor discipline, ca și cărțile tehnico-științifice care lipsesc din bibliotecile de profil. Ne vom îndrepta astfel eforturile către o cooperare mai largă cu aceste biblioteci, pe linia atât a evitării unor eventuale paralelisme în creșterea colecțiilor, cât și a asigurării în comun a unui fond de lucrări strict necesare informării și perfecționării profesionale a tuturor specialiștilor. Considerăm necesar să mărim, în fondul nostru de împrumut, și numărul titlurilor și al exemplarelor unor astfel de lucrări, care, mai ales în ultima vreme, fac obiectul unor cereri din ce în ce mai insistente din partea cititorilor. În prezent, sîntem în imposibilitate de a satisface aceste cereri, datorită faptului că marea majoritate a cărților din tematica amintită pot fi consultate numai în sălile de lectură. Chiar dacă nu scuză scăderile, explicația acestei stări rezidă în experiența noastră tristă de pînă acum, cînd, prin lipsa unei legi care să reglementeze

eficient obligația restituirii împrumuturilor, biblioteca s-a văzut amenințată să piardă multe cărți tehnico-științifice împrumutate și să se transforme astfel într-un veritabil anticariat al cărților cerute de specialiști, dar epuizate. În condițiile noii legislații privind contravențiile, sperăm că vom putea rezolva echitabil problema împrumutului cărții tehnice și al celei în limbi străine, pe care ne propunem, de asemenea, să o sporim cantitativ la secțiile de împrumut.

Dacă biblioteca noastră este chemată, alături de bibliotecile de specialitate, să pună la dispoziția locuitorilor municipiului cartea tehnică și științifică, o condiție *sine qua non* o constituie aceea a asigurării unui fond de lucrări de referință, de cursuri, tratate și manuale necesare studenților, tehnicienilor și specialiștilor, din industrie și economie, care lucrează și locuiesc pe tot cuprinsul județului Prahova. În acest scop, Biblioteca „N. Iorga” și-a planificat să intensifice și să lărgască împrumutul interbibliotecar, asigurînd instrumentele de informare corespunzătoare (cataloge tipărite).

Și în privința secției pentru copii ne-am propus să lărgim sfera și conținutul colecțiilor cu o mai mare diversitate de teme, proprii actualului orizont apercipitiv al copilului, dîndu-i acestuia posibilitatea de a investiga tot ceea ce editurile specializate din țară și, după posibilități, din străinătate oferă micilor cititori. Intenționăm să organizăm, de asemenea, în cadrul secției de împrumut pentru mături, o colecție distinctă destinată tinerilor și adolescenților.

În vederea realizării sarcinii permanente a bibliotecii, de educare comunistă a cititorilor ei, de ridicare continuă a conștiinței socialiste a maselor, un accent deosebit va fi pus pe achiziționarea literaturii social-politice, a acelor lucrări care reflectă politica marxist-leninistă a partidului nostru, grija și preocuparea sa de promovare a progresului tehnic și științific, de industrializare a țării, de asigurare a unui nivel de trai din ce în ce mai ridicat al oamenilor muncii din țara noastră.

Ca o preocupare specifică a bibliotecilor municipale din reședințele de județ, vom continua acțiunea de întregire a fondului monografic, urmărind lucrările tipărite pe teritoriul județului nostru, cele ce au aparținut unor personalități care au trăit sau au activat în județ. În sfîrșit, întregul fond, prin conținut, se referă sau aduce informații, indiferent de domeniu și perioadă, despre județul Prahova. Aceleași eforturi vor fi îndreptate spre procurarea treptată a lucrărilor savantului Nicolae Iorga, a cărui memorie biblioteca o cinstește purtîndu-i numele.

Repartizarea cititorilor și a fondurilor de publicații pe zonele din municipiul Ploiești

Z o n a	1 9 6 9						1 9 7 5					
	Populația	Număr de cititori	Procentul cititorilor față de populație	FOND DE PUBLICAȚII			Populația	Număr de cititori	Procentul cititorilor față de populație	FOND DE PUBLICAȚII		
				Total cărți *	Număr de cărți pe cap de locuitor	Număr de cărți pe cap de cititor				Total cărți*	Număr de cărți pe cap de locuitor	Număr de cărți pe cap de cititor
Centrală	13 000	3 651	28	65 000	5	17,8	14 000	4 000	28,5	87 000	6,2	21,5
Văleni	14 000	1 683	12	10 000	0,7	5,95	15 000	2 000	13,3	6 000	0,4	3
Ploiești-Vest	10 000	1 308	13	8 000	0,8	6,1	20 000	2 000	10,3	5 000	0,25	2,5
Malu Roșu	19 000	1 971	10,3	7 000	0,36	3,55	21 000	2 500	12	6 000	0,29	2,4
Ploiești-Nord	45 000	3 079	6,8	—	—	—	45 000	7 000	15,6	12 000	0,27	1,7
Ploiești-Sud	28 000	2 284	8,00	—	—	—	29 000	3 000	10,3	7 000	0,24	2,3
Bereasca	4 000	1 122	28,00	—	—	—	5 000	1 500	30	4 000	0,8	2,7
Ploiești-Est	30 000	2 585	8,6	—	—	—	31 000	3 000	9,7	8 000	0,26	2,7
TOTAL	163 000	17 682	10,9	90 000	0,55	5	180 000	25 000	13,9	135 000	0,75	5,4
Săli de lectură și colecții speciale**	—	—	—	65 000	—	—	—	—	—	80 000	—	—
Total GENERAL	163 000	17 682	10,9	155 000	0,95	8,8	180 000	25 000	13,9	215 000	1,2	8,6

* Fondul de cărți al secțiilor de împrumut și pentru copii.

** Fondul de cărți aparținând sălilor de lectură și colecțiilor speciale a fost trecut în afara zonelor, considerînd că acesta este consultat de toți locuitorii orașului, indiferent de zona în care domiciliază.

Structura pe materii și repartizarea pe secții a fondului de publicații

Fond de cărți pe grupe de materii (în procente și număr de volume)	1 9 6 9				1 9 7 5			
	Știință și tehnică	Beletristică	Literatură pentru copii	Total	Știință și tehnică	Beletristică	Literatură pentru copii	Total
Secții și zone								
Imprumut (adulți)	11 % 4 500	73 % 29 000	—	40 000	18 % 9 000	60 % 30 000	—	50 000
secția pentru copii	12 % 3 000	48 % 12 000	32 % 8 000	23 000	14 % 5 200	40 % 14 800	35 % 13 000	37 000
filiala Văleni	7 % 700	55 % 5 500	23 % 2 300	10 000	10 % 600	60 % 3 600	20 % 1 200	6 000
filiala Ploiești-Vest	6 % 500	50 % 4 000	25 % 2 000	8 000	10 % 500	60 % 3 000	20 % 1 000	5 000
filiala Malu Roșu	9 % 600	50 % 3 500	24 % 1 700	7 000	10 % 600	60 % 3 600	20 % 1 200	6 000
zona Ploiești-Nord	—	—	—	—	10 % 1 200	60 % 7 200	20 % 2 400	12 000
zona Ploiești-Sud	—	—	—	—	10 % 700	60 % 4 200	20 % 1 400	7 000
zona Bereasca	—	—	—	—	10 % 400	60 % 2 400	20 % 800	4 000
zona Ploiești-Est	—	—	—	—	10 % 800	60 % 4 800	20 % 1 600	8 000
săli de lectură	20 % 8 000	38 % 15 000	—	40 000	25 % 12 500	35 % 17 400	—	50 000
colecții speciale	6 % 1 500	64 % 16 000	—	25 000	5 % 1 600	17 % 21 000	—	30 000
TOTAL	12 % 18 800	55 % 85 000	9 % 14 000	155 000	15 % 33 100	52 % 112 000	11 % 22 600	215 000

Referitor la un capitol important ca cel al periodicelor, este de notat că în prezent deținem 270 de titluri de ziare și reviste, din care 44 în limbi străine. Din punct de vedere al conținutului, 138 de titluri aparțin domeniului tehnico-științific, 58 celui social-politic și 46 științelor umanistice. Un studiu întreprins recent a evidențiat că ele s-au bucurat de o largă consultare din partea a circa 6 000 de cititori (în numai 6 luni), din rîndul cărora menționăm 1 451 de profesori, 2 300 de elevi și studenți, aproape 1 000 de ingineri și tehnicieni, 200 de economiști. Studiul ne-a dat posibilitatea să constatăm, în același timp, că o treime din numărul total al titlurilor de periodice nu are putere circulatorie. Cauzele și consecințele acestei realități vor constitui o a doua etapă a studiului, urmînd să luăm măsuri care vor regla structura viitoarelor abonamente.

Fără să fi epuizat pînă acum toate problemele referitoare la fondul de publicații, vom face unele notații asupra circulației acestuia, și, implicit, asupra publicului bibliotecii, în prezent și, în devenire, în contextul profilării rețelei de biblioteci în următorii 5 ani (vezi tabelul nr. 3).

La finele anului 1969, biblioteca a înregistrat circa 13 000 de cititori, din care 25 la sută muncitori, tehnicieni și intelectuali și 63 la sută elevi și studenți. Acest din urmă procent demonstrează că rețeaua bibliotecilor școlare nu poate încă să cuprindă și să satisfacă nevoile de lectură și de studiu ale elevilor, care se îndreaptă în număr mare spre serviciile noastre. Pentru anul 1975, am planificat să ajungem la 25 000 de cititori și să ameliorăm structura lor (43 la sută muncitori, tehnicieni și intelectuali și 42 la sută elevi și studenți).

Creșterea cu 7 000 de cititori pînă în 1975 va aduce cu sine sporirea procentului de 10,8 cititori la 100 de locuitori (în 1969) la 13,9 cititori la 100 de locuitori (în 1975). Creșterile cele mai însemnate le-am prevăzut pentru zonele deficitare astăzi — Ploiești-Nord : de la 6,8 la 15,6 ; Ploiești-Sud : de la 8 la 10,3 ; Malu Roșu : de la 10 la 12. Prin dezvoltarea activității filialelor, scontăm pe o scădere a afluenței cititorilor la secțiile de împrumut și pentru copii din sediul central, concretizată în diminuarea numărului de cititori, de la 16 000 (1969) la 11 000 (1975), în favoarea calității serviciilor asigurate cititorilor. În dinamica împrumuturilor plănuiam creșteri asemănătoare. Dacă la sfîrșitul anului 1969 sînt consemnate 508 200 de cărți citite, din care 8 la sută tehnice și științifice, 62 la sută beletristică și 17 la sută literatură pentru copii, ne propu-

nem ca, la finele anului 1975, să ajungem la 750 000 de cărți citite. Se prevede că interesele cititorilor vor crește în direcția literaturii tehnico-științifice, care va reprezenta astfel 14 la sută, procentul literaturii beletristice ajungînd aproximativ pînă la 50 la sută. Aceste tendințe de creștere a circulației literaturii de specialitate și de informare și diminuarea oarecare a lecturii de divertisment corespund unei tendințe generale, legate de creșterea nivelului instructiv și de progresul culturii populației. Toate acestea sînt prevăzute a se realiza, desigur, în condițiile ameliorării tematiche a fondurilor și ale menținerii lor permanente în actualitate.

Cum este și firesc, aceste mutații se vor răsfrînge și asupra indicelui de circulație, care va cunoaște creșteri în ansamblu de la actualul 3,2 la 3,4 în 1975 (analitic, la grupa tehnico-științifică, de la 2,2 la 3,2).

În ceea ce privește indicele de lectură, acesta va spori de la 28,5 la 30, valorile maxime (de la 17,2 la 20) realizîndu-se la secția de împrumut (situație favorizată de generalizarea și îmbunătățirea accesului liber la raft în toate filialele actuale și viitoare).

Dacă în cele de mai sus am fost preocupați să găsim jaloanele, căile și modalitățile dezvoltării cantitative și calitative a activității bibliotecii noastre pe toate planurile, socotim util să ne îndreptăm atenția asupra contextului de relații și asupra ponderii ce trebuie să o aibă Biblioteca „N. Iorga” în ansamblul sistemului de biblioteci din municipiul Ploiești. Pornim de la convingerea că, atît în prezent, cît mai ales în viitor, sînt necesare unități puternice, cu un profil bine stabilit, cu atribuții și sarcini precis circumscrise unei conjuncturi stabile de cooperare continuă.

Avem condiții să prevedem o eficiență sporită, pusă în slujba promovării progresului tehnic, a îndeplinirii sarcinilor de plan, a creșterii nivelului pregătirii de specialitate a tuturor cadrelor tehnico-economice, prin intermediul bibliotecilor tehnice din întreprinderi, care, în primul rînd, trebuie să se ocupe cu multă seriozitate de adoptarea unei concepții unitare și de ramură în politica achizițiilor de carte. Aceasta este problema care va rezolva toate hiatusurile de pînă acum, începînd cu stocarea unor cărți cu conținut depășit și pînă la introducerea în circuit a unor tematici complet străine și inactuale față de opțiunile cititorilor. Organizarea unui catalog colectiv al periodicelor și al cărților tehnice străine, în colaborare cu centrele de documentare locale în domeniul chimiei și petrolului, ar constitui baza unei activități de coordonare.

CĂRȚI CITITE

Cărți citite, pe grupe de materii (în procente și număr de volume)	1 9 6 9				1 9 7 5			
	Știință și tehnică	Beletristică	Literatură pentru copii	Total	Știință și tehnică	Beletristică	Literatură pentru copii	Total
Secții și zone								
Împrumut(adulți)	7% 11 899	82% 142 122	—	174 248	15% 21 000	60% 84 000	—	140 000
secția pentru copii	2% 3 970	60% 111 397	35% 63 706	183 545	10% 14 800	40% 59 000	35% 51 800	148 000
filiala Văleni	1% 243	48% 11 404	42% 10 101	23 826	10% 3 600	54% 20 300	20% 7 500	37 500
filiala Malu Roșu	0,3% 49	73% 13 866	25% 4 742	18 951	10% 3 600	55% 20 300	20% 7 500	37 500
filiala Ploiești-Vest	0,7% 142	75% 15 494	20% 4 205	20 535	10% 2 500	55% 13 700	20% 5 000	25 000
zona Ploiești-Nord	—	—	—	—	10% 10 000	55% 55 000	20% 20 000	100 000
zona Ploiești-Sud	—	—	—	—	10% 6 000	54% 31 000	20% 12 500	62 500
zona Bereasca	—	—	—	—	10% 2 500	55% 13 700	20% 5 000	25 000
zona Ploiești-Est	—	—	—	—	10% 6 000	54% 31 000	20% 12 500	62 500
săli de lectură	32% 26 691	26% 21 909	—	83 190	35% 36 000	25% 25 000	—	102 000
colecții speciale	—	60% 2 343	—	3 905	—	60% 6 000	—	10 000
TOTAL	8% 42 994	62% 318 935	17% 82 754	508 200	14% 106 000	50% 365 000	16% 121 800	750 000

În bibliotecile școlare vedem principalele unități care să satisfacă în cea mai mare măsură cererile elevilor privind, în primul rând, cărțile cuprinse în programele de studiu și lectura suplimentară recomandată. Credem că aceasta este condiția primară a deprinderii și a stabilizării elevilor ca cititori, înția la biblioteca școlară, care trebuie să-i educe și să-i familiarizeze cu cartea. Biblioteca publică a locii trebuie să pună la dispoziția lor întreaga literatură de cultură generală și de informare, să-i familiarizeze cu folosirea instrumentelor muncii intelectuale și să-i formeze ca cititori viitori ai bibliotecii publice. Noi concepem, așadar, munca în rândurile copiilor ca o permanentă colaborare între biblioteca noastră, pe de o parte, și școli și bibliotecile acestora pe de altă parte.

Așa cum ne-am mai exprimat opinia într-un articol anterior, menționat în bibliografia de la sfârșitul acestui material, vedem necesitatea comasării unor biblioteci ale sindicatelor cu fonduri mici de publicații în unități puternice și bine organizate, care să fie deschise tuturor cetățenilor din zona de amplasare a lor. Nu insistăm cu considerații în acest sens, știut fiind faptul că, în momentul de față, la nivelul forurilor de resort, se definește o sistem mult îmbunătățit de organizare a bibliotecilor sindicatelor.

În ceea ce privește biblioteca noastră, dezvoltarea capacității ei de a satisface cerințele de lectură ale unor categorii din ce în ce mai largi de cititori va fi îndeplinită prin crearea celor 4 filiale amintite, ce vor fi amplasate în punctele nodale de densitate a populației noilor cartiere, vor dispune de condiții îmbunătățite de asigurare a solicitărilor (spații corespunzătoare, mobilier adecvat, fonduri bine reprezentate) și vor fi îndrumate și deservite de cadre cu pregătire de specialitate. În perspectiva timpului, aceste subunități vor fi nucleele principale ale împrumutului la domiciliu, făcând inutilă deplasarea cititorilor la sediul central, pe care noi optăm a-l profila mai ales pe linia informării și documentării, a studiului și cercetării curente și, bineînțeles, a asigurării împrumutului pentru locuitorii din zona centrală a orașului.

Ne-am propus să dăm o notă de flexibilitate accepției de împrumut, intenționând organizarea unor puncte de împrumut pentru bolnavi în cadrul spitalelor din zonele respective (exceptând spitalele de boli contagioase), în baza unei înțelegeri cu organele sanitare locale.

Din enumerarea și prezentarea datelor despre activitatea secției pentru copii se desprinde necesitatea înființării cit mai curând a unei biblioteci filiale a acestei secții. Activitatea acestei noi unități fili-

ale, pe care preconizăm să o organizăm, în condiții optime (de la fond de cărți reprezentativ și pină la mijloacele audio-vizuale), în zona Ploiești-Nord va fi începutul unei experiențe fertile, urmînd ca, mai tîrziu să ia ființă o nouă unitate, de același fel, într-o altă zonă a orașului.

Se înțelege că, potrivit tendinței generale, se va accentua funcția informativă a bibliotecii noastre. Rezultatele în această direcție le legăm în primul rînd de organizarea serviciului bibliografic. Condiția reușitei acțiunii este adaptarea tuturor sarcinilor și atribuțiilor bibliotecii la cerințele biblioteconomice moderne.

Am realizat deja stabilizarea structurii generale a întregului sistem de cataloage, aflate la dispoziția cititorilor. Am eliminat din circuit tot ce era vetust și stufos în cataloage și am reținut numai cataloagele alfabetice și sistematice și cele profilate pe probleme de actualitate și de interes general. Toate au fost amplasate într-o încăpere specială, în care se mai află și un fond al celor mai uzuale lucrări de referință (enciclopedii, bibliografii, cataloage tipărite ale diferitelor edituri și biblioteci, buletine bibliografice din țară și străinătate). Tot aici sînt satisfăcute operativ cererile din ce în ce mai numeroase, de informații și de bibliografii, venite din partea cititorilor, a instituțiilor, a organizațiilor de masă, întreprinderilor, asociațiilor etc.

Întrevedem posibilitatea dezvoltării capacității de informare a actualului nucleu bibliografic prin conectarea lui la serviciile similare din instituțiile și institutele specializate din Ploiești, București și din alte orașe mari ale țării, prin intermediul telefonului și ulterior poate al telexului. Această se poate realiza însă în mod organizat, prin stabilirea unui protocol de colaborare pe termen lung, în vederea asigurării reciprocității serviciilor. Sîntem convinși că acest sistem de comunicare va da un caracter viu, operativ preocupărilor noastre și că vom putea cunoaște realist și direct cele mai acute necesități de informare, eliminînd pentru totdeauna caracterul formal și artificial al bibliografiilor fără destinație precisă, fructificînd și rentabilizînd munca specialiștilor noștri.

Bibliografia de recomandare va rămîne în continuare prezentă în preocupările noastre, dar preconizăm legarea ei mai directă de interesele beneficiarilor, de viața culturală a orașului nostru. În întocmirea unor bibliografii tematice de recomandare, vom ține seama de programul Universității populare și de programele manifestărilor teatrale, muzicale și cinematografice din Ploiești, căutînd să venim astfel în întimpinarea preocupărilor cotidiene ale cititorilor noștri.

În programul nostru de lucru am impus orientarea sistemului de informații spre sondarea nemijlocită a actualității, lărgind sfera acesteia în domeniul umanistic și al științelor sociale și politice. În acest scop, vom întări legătura cu cabinetul județean de partid, în vederea realizării bibliografiilor necesare lectorilor și cursanților de la învățământul de partid. Pe linia colaborării cu cadrele didactice și cu școlile, ne propunem realizarea unor anchete și studii sociologice privind interesele de lectură ale tinerilor și scolarilor. Legătura permanentă cu Institutul de petrol, cu institutele de cercetări, cu Grupul de documentare petrolchimie, cu cabinetele tehnice și cu un număr însemnat de specialiști din industrie și economie va asigura un spor de competență și calitate informării în domeniul tehnico-științific, creind, în același timp, și platforma de coordonare locală a activității de informare și documentare în acest sector.

Mai poate reține atenția și preocuparea în privința activității editoriale a colecțiunii noastre, care și-a propus realizarea lucrărilor din planul general al bibliografiei locale, a diferitelor cataloage selective de semnalare a creșterii colecțiilor bibliotecii (întoamne separat pe domenii: literatură, științe sociale, știință și tehnică) și, în sfârșit, a unor cataloage destinate copiilor și tineretului (cu apariție semestrială).

Trecerea în revistă a tuturor acestor aspecte ne-a dat prilejul să prezentăm direcțiile de ansamblu ale activității noastre de perspectivă. Multe din dezideratele noastre formulate în acest material lasă loc unor îmbunătățiri pe parcursul realizării lor în practică, perfecționări inerente mersului înainte al societății socialiste și concepției planificării pe baze științifice.

Gh. MAXIN
director al Bibliotecii
„N. Torga” din Ploiești

BIBLIOGRAFIE

1. Penna, Carlos Victor. *La planification des services de bibliothèque*. În: Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques, 21 nr. 2, mars-avril 1967, p. 64-101.
2. *Perspektivplanung für die allgemeinen öffentlichen Bibliotheken 1969 bis 1970: (Entwurf)*. În: Der Bibliothekar, 19, nr. 2, feb. 1965, p. 115-121.
3. Malek, Rudolf. *Bibliotecile municipale și cerințele actuale de lectură*. În: Revista bibliotecilor, 22, nr. 4, apr. 1969, p. 228-230.
4. Maxin, Gh. și Stănescu, D. *Rețeaua bibliotecilor din orașul Ploiești*. În: Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct. 1966, p. 591-593.
5. *Pentru o bibliotecă prezentă în contemporaneitate*. (În spiritul înnoitor al documentelor pentru Congresul al X-lea al P.C.R.). În: Revista bibliotecilor, 22, nr. 7, iul. 1969, p. 385-387.

Propaganda cărții și a bibliotecii în concepția bibliotecarilor

PREAMBUL

Printre problemele care îi preocupă mult și cu constanță pe bibliotecari se află și cele privind propaganda cărții și a bibliotecii. Ele preocupă deopotrivă și instituțiile și organele care le direcționează activitatea. Este firesc ca asemenea probleme să intre și în preocupările revistei noastre, dovadă prezența lor, aproape permanentă, în tematica ei. Pe această linie, de astă dată, ne-am propus o cercetare avind ca temă propaganda cărții și a bibliotecii în concepția bibliotecarilor comunali. Vizind de la început să obținem răspunsuri de la bibliotecari care au ceva de spus în această privință, ne-am adresat unor biblioteci cunoscute ca avind rezultate mai bune în activitate. Chestionarul, care a stat la baza acestui sondaj, a fost difuzat unui număr de 55 de bibliotecari, din 22 de județe ale țării. Dintre aceștia au răspuns 33, iar cercetarea noastră are în vedere numai aceste 33 de răspunsuri. Numărul mic al bibliotecarilor anchețați nu ne permite să dăm un grad mare de generalitate datelor ce le comunicăm și nici concluziilor ce se vor contura din analiza acestor date. Apreciem totuși că deoarece ne-au răspuns bibliotecari cu experiență profesională mai îndelungată și cu rezultate notabile în activitatea de bibliotecă (vezi tabelele 1 și 2) acest fapt conferă o anumită autoritate afirmațiilor lor, pe care le putem considera reprezentative pentru o întreagă categorie de propagandiști ai cărții.

Analiza și concluziile noastre se bazează pe declarațiile bibliotecarilor, exprimând nu numai *ce fac* dar și *ceea ce știu*, pentru că am urmărit nu un control asupra activității lor în această privință, ci să le cunoaștem concepția, să aflăm măsura în care bibliotecarii mai au timp să gândească la *ce fac* și să tragă niste concluzii. Nu ne propunem deci să dăm o îndreptare a erorilor, nici un ghid pentru metodologia propagandei,

lucru pe care revista noastră l-a făcut în nenumărate alte ocazii și pe care în prezent îl face cu autoritate Atanase Lupu în consultațiile ce le oferă în paginile *Revistei bibliotecilor* *). Vom în-

cerca doar să înfățișăm o stare de fapt și să tragem (cînd va fi cazul) niște semnale de alarmă, urmînd ca rezolvările cele mai nimerite să fie găsite de forurile în drept.

Chestionarul a cuprins un număr de 14 întrebări referitoare la: aprecierea eficienței diferitelor forme de propagandă a cărții și a bibliotecii, condițiile reușitei unei acțiuni, criteriile de alegere a temelor, sursele de informare asupra noutăților editoriale folosite de bibliotecari, modalitățile de mobilizare la acțiunile întreprinse, locul de desfășurare a diferitelor manifestări, diferențierea acțiunilor

Tabelul nr. 1

Bibliotecari cu o vechime de :				
pină la 1 an	între 1 an și 5 ani	între 5 ani și 10 ani	între 10 și 15 ani	peste 15 ani
4	4	14	9	2

Tabelul nr. 2

Biblioteci cu	Fonduri de cărți, în mii de volume			
	sub 6	6-10	10-20	peste 20
	2	15	14	2
	Număr de volume pe cap de locuitor			
	sub 1 vol.	1-2 vol.	2-3 vol.	peste 3 vol.
	4	11	14	4
	Cititori înscriși la bibliotecă			
	sub 700	700-1000	1000-2000	peste 2000
	4	4	20	5
	Număr de cititori raportat la populație (în procente)			
	sub 20	20-25	peste 25	
	9	10	14	
	Număr de volume citite, în mii			
	sub 7	7-10	10-20	peste 20
4	5	22	2	
Indice de lectură				
sub 7	7-8	9-10	peste 10	
6	10	11	6	

*) Vezi primele cinci părți (apărute pînă acum) ale consultației *Relațiile bibliotecii cu publicul*,

de Atanase Lupu, publicate în numerele 1, 2, 4, 5 și 6 din 1970 ale *Revistei bibliotecilor*.

în funcție de domeniul propagat și de diferențele categoriei de cititori, factorii care determină o parte a populației să devină cititori ai bibliotecii, colaborarea bibliotecii cu alte instituții și organizații și cu specialiștii din localitate, aprecierea posibilităților de realizare pe plan local a unor materiale de ținută privind propaganda cărții și a bibliotecii și asupra necesității ca unele din ele să fie asigurate de unele instituții centrale sau județene, urmărirea eficienței acțiunilor întreprinse tradusă în circulația cărților propagatelor, factorii care îi influențează pe cititori în alegerea cărților.

Chestionarul a cuprins și o rubrică de *propuneri, sugestii*, precum și două tabele, unul referitor la unele date despre bibliotecă și bibliotecar, celălalt, la acțiunile de propagandă organizate în trimestrele IV/1969 și I/1970. Înălțuirea ce o vom da în analiza noastră răspunsurilor primite nu respectă ordinea întrebărilor din chestionar.

Vom începe analiza noastră cu *tematica manifestărilor de masă* care exprimă, într-un fel, orientarea generală a propagandei cărții și, dacă nu motivația propriu-zisă a acțiunilor întreprinse, cel puțin *motivația* bibliotecarului, care nu e numai subiectivă, ci și obiectivă, din punctul său de vedere reflectând ce i se cere la un moment dat prin indicații, planuri, materiale metodice etc.

Pe baza opțiunii bibliotecarilor pentru unele din *criteriile* posibile de *alegere a temelor*, menționate de noi, precum și a adăugirilor pe care au fost solicitate să le facă, s-ar putea prezenta sintetic următoarea situație:

— sărbătoriri, aniversări, comemorări ale unor personalități sau evenimente — 59 de mențiuni;

— teme educative cu caracter general (educația patriotică, educarea grijii față de avutul obștesc, educația ateist-științifică etc.) — 25 de mențiuni;

— teme sau subiecte care continuă alte acțiuni și manifestări cu caracter cultural-educativ, desfășurate pe plan local (sprijinirea învățămîntului politic și a celui profesional, sprijinirea procesului instructiv-educativ din școală, a programului căminului cultural etc.) sau pe plan general (pe marginea unor programe de radio-televizune, a filmelor de cinematograf etc.) — 80 de mențiuni;

— teme de interes local (în legătură cu specificul economic al localității, teme educative determinate de o situație locală etc.) — 45 de mențiuni;

— teme de interes particular (adresate tineretului, părinților, legate de gospodăria personală, cu problematică din domeniul științei și tehnicii, subiecte propuse de cititori) — 11 mențiuni;

— teme strict legate de acțiunea bibliotecară (o carte care a slăbit interesul criticii, o carte valoroasă care nu a intrat în circulație, un autor îndrăgit, un autor care nu este citit, un gen literar care nu se citește, o carte nouă etc.) — 98 de mențiuni.

Iată și cum se prezintă aceeași situație, avînd de astă dată la bază nu afirmațiile bibliotecarilor, ci „faptele”, consemnate în tabelele ce cuprind acțiunile de propagandă întreprinse pe parcursul a două trimestre, pe care am încercat să le grupăm tematic, aproximativ după aceeași schemă:

— sărbătoriri, aniversări, comemorări ale unor personalități sau evenimente — 126 de mențiuni;

— teme legate de actualitatea politică a țării și de construcția socialistă în țara noastră — 52 de mențiuni;

— teme educative cu caracter general (educația ateist-științifică, cultura cărții în genere etc.) — 14 mențiuni;

— teme de interes local (din domeniul agrozootehniciei) — 51 de mențiuni;

— teme de interes particular (adresate tineretului, gospodinelor, părinților, teme din domeniul științei, din cel al artelor etc.) — 66 de mențiuni;

— teme legate de propaganda literaturii beletristice — 235 de mențiuni.

Rezultă din compararea acestor date o seamă de tendințe meritorii, dintre care apreciem: gama largă și variată a temelor abordate; participarea bibliotecarilor, alături de celelalte instituții, forme și mijloace ale culturii de masă, la realizarea obiectivelor generale ale politicii cultural-educative a statului; cel puțin unele tendințe de integrare a bibliotecii în sistemul instituțiilor și mijloacelor care contribuie la educația permanentă, dovadă numărul însemnat de acțiuni organizate în colaborare cu școala, cu căminul cultural sau pornind de la programele de radio-televizune; paleta bogată de forme de propagandă, de la bibliografii de recomandare, prezentări și recenzii și pînă la consfătuiri cu cititorii, procese literare etc., fiind citate mai mult de 30 de tipuri de manifestări.

Apreciind în orientarea tematică a propagandei cărții aceste trăsături pozitive, nu trebuie să pierdem din vedere și prezența unor limite în concepția și în practica bibliotecarilor.

Tematica evidențiată de răspunsuri lasă să se vadă o preocupare redusă pentru problematica de actualitate și de interes local, care ar trebui să dețină cea mai mare pondere. Bibliotecă trebuie, e drept, să reflecte prin acțiunile sale principalele evenimente, aniversări, comemo-

rări ș.a., dar accentul e bine să rămână pe actualitate, pe problematica de interes imediat, legată direct de preocupările oamenilor. Or, din răspunsurile la chestionar, rezultă că dacă interlocutorii noștri se referă prin 59 de mențiuni la diferitele sărbătoriri și evenimente ca motive pentru organizarea unor manifestări de propagandă, se fac doar 45 de mențiuni în favoarea unor teme de interes local, 11 pentru teme de interes particular și numai doi dintre bibliotecarii anchetați se referă la teme și subiecte adoptate la sugestia cititorilor.

Lucrurile sînt confirmate și de tabelele care reflectă în practică concepția bibliotecarilor asupra tematicii acțiunilor de propagandă. Astfel, de exemplu, dacă 126 din acțiunile consemnate au avut teme istorico-festivo-comemorative, numai 51 de manifestări au avut o tematică agrozootehnică, apropiindu-se astfel de specificul preocupărilor locale. Foarte puține răspunsuri lasă să se întrevadă preocupări pentru o diferențiere tematică în funcție de destinatarii acțiunilor. Astfel, numai 11 referiri se fac la teme adresate părinților, 7 la teme adresate tineretului și tot 7 gospodinelor. Și cam atît. Restul se adresează tuturor. Cu toate acestea, la întrebarea expresă privind diferențierea acțiunilor în funcție de categoriile și grupele de cititori, numeroase referiri (58) s-au făcut, prin răspunsurile date, la necesitatea diferențierii tematică a acțiunilor în funcție de categoriile delimitate prin vîrstă, sex, grad de școlarizare, profesie, interese personale, iar printre condițiile reușitei unei acțiuni (subiect al unei alte întrebări la care vom reveni) este citată, cu 11 mențiuni, și alegerea temei în funcție de publicul căreia i se adresează.

Motivațiile apropiate direct de bibliotecă (carte nouă, bună dar nesolicitată, semnalată de critică etc.) sînt destul de subțiri, deoarece, chiar dacă sînt susținute prin 98 de mențiuni, ele nu apar ogîndite și în practica bibliotecară. Dacă ar fi să ne referim la propaganda cărții beletristice, care acoperă tematic, după cum s-a văzut, cea mai mare parte dintre acțiunile întreprinse, am vedea cît de puțin sînt avute în vedere criteriile amintite, mai puțin „autorul preferat”, lui Eminescu fiindu-i închinată nu mai puțin de 25 dintre manifestările citate, lui Creangă 16, lui Sadoveanu 11 ș.a. Dar asupra acestor probleme vom reveni în cadrul unui alt capitol, referitor la „informarea” bibliotecarilor.

Chiar și largă paletă de forme și formule pe care o sesizăm, la o analiză mai

atentă, se vedește a nu fi chiar alît de largă pe cît pare, pentru că de multe ori aceeași formă este prezentată sub denumiri diferite, fie din cauza ambiguității terminologiei, fie din cauza confuziei dintre diferitele tipuri de manifestări de masă sau fie chiar și din sincera dorință de a aborda forme noi care îi conduc pe mulți dintre bibliotecarii de bună credință spre o „aceeași Mărie, cu altă pălărie”. Am amîntit astfel confuzia dintre „seri literare”, „medalioane literare”, „seri de poezie”, „momente poetice”, „recitaluri de versuri” ș.a. sau coincidența formelor denumite „seri de basm”, „după-amieze de basm” și „dimineți de basm”, diferențiate în funcție de ora de desfășurare și nu determinat de însuși conținutul acestor forme.

În legătură cu această chestiune, la întrebarea care se referea la cele mai eficiente forme de propagandă, gruparea însumată a răspunsurilor oferă următoarea panoramă, avînd în vedere o scară a valorilor dată de ordinea primelor trei specificații făcute de bibliotecari: (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Nr. crt.	Tipul de acțiune	Nr. mențiuni
1	Seri literare (cu variantele: seri de poezie, medalioane literare, montaje literare, simpozioane etc.)	26
2	Recenzii și prezentări de cărți	22
3	Expoziții tematice și de noulăși, vitrine, rafturi tematice	10
4	Concursuri gen „Cine știe cîștigă” (cu varianta „Concursuri ghicitoare”)	9
5	Consfătuiri cu cititorii	7
6	Bibliografii de recomandare	5
7	Călătorii pe harță	2
8	Seri de întrebări și răspunsuri	2
9	Lectură în grup	2
10	Informarea personală a cititorilor	2

Au mai fost citate, cu cite o singură mențiune de înțietate, șezătorile literare, dramatizările, diminețile de basm, colportajul, anunțurile la stația de radiodifuzare, procesele literare, manifestările grupate în cicluri.

Încercînd să stabilim și ierarhizarea determinată de frecvența cu care apar unele forme în practica bibliotecarilor (conform tabelelor amintite) situația se prezintă astfel : (vezi tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Tipul de acțiune	Frecvență în practică
1	Seri literare (cu variantele : seri de poezie, medalioane, montaje, simpozioane, momente poetice etc.)	201
2	Recenzii și prezentări de cărți	165
3	Seri de basm (cu variantele : dimineți și după-amieze de basm)	40
4	Expoziții de cărți	30
5	Concursuri gen „Cine știe câștigă” (cu variantele „Cine citește răspunde”, „Recunoașteți personajul” etc.)	25
6	Conferințe, expuneri	24
7	Lecturi în grup	15
8	Consfățiri cu cititorii	12
9	Bibliografii de recomandare	9
10	Concursuri de tipul „Cel mai bun recitator”, „Cel mai bun povestitor”	6
11	Manifestări grupate în cicluri	6
12	Căldătorii pe hartă	5
13	Șezători literare	5
14	Întîlniri cu scriitorii	5

Mai apar cu cite una, două, trei sau patru mențiuni și următoarele forme : jurnalul vorbit, seriile pentru tineret (cu varianta : seri distractive pentru tineret), seri științifice, procese literare, vizionări de filme la televizor, dramatizări, mese rotunde, seri de ghicitori, concursuri de șah și de tenis (! ?).

În aprecierile făcute de bibliotecari cu privire la eficiența diferitelor tipuri de manifestări de propagandă, ca și din frecvența cu care sînt abordate în practică, se simte predilecția pentru formele mai ușor de organizat, care presupun o minimă participare a cititorilor, de regulă receptori pasivi, o înclinație evidentă spre spectaculos și, în ciuda aparențelor de mare diversitate formală, o îngustare în fond a ariei formelor de propagandă, care sînt reduse, în concepția multora dintre bibliotecarii anhețați,

la o sinonimie aproape perfectă cu manifestările de masă (în fond, specii ale propagandei cărții și bibliotecii). Dacă seriile literare cu diversele lor variante, ca și recenziile și prezentările de cărți, își au un loc perfect justificat în practica propagandei cărții, după aprecierea noastră cu greu li se pot conferi primile locuri în ordinea eficienței, deși bibliotecarii chestionați au făcut-o. Manifestări care presupun o participare directă a cititorilor, cum ar fi consfățuirile sau concursurile de diferite tipuri, apar în scara valorilor pe locurile 4 și 5 ca grad de eficiență, bucurîndu-se de aprecierea a 9 și respectiv 7 dintre subiecții noștri. Din punct de vedere al frecvenței lor în practică, aceste tipuri de manifestări se plasează pe locurile 5 și 8, fiind menționate de 25 și respectiv de 12 ori.

Nu se bucură de o apreciere cuvenită din partea bibliotecarilor, sub raportul eficienței, poate tocmai din cauza lipsei lor de spectaculos, și alte genuri de propagandă a cărții, foarte specifice bibliotecii, cum ar fi bibliografiile de recomandare, cataloagele tipărite (oare pentru că nu le au la îndemînă ?!), anunțurile individuale etc.

Nu putem lăsa neobservată nici lipsa de specificitate bibliotecărească a unor acțiuni, preluate, unele dintre ele, tale quale din practica căminului cultural : seriile de întrebări și răspunsuri, conferințele, nelegate neapărat de carte, diminețile de calcul, vizionările de filme, seriile distractive pentru tineret și... chiar și concursurile de șah și de tenis. Este de asemenea surprinzătoare aprecierea de către unii bibliotecari, ca avînd maximă eficiență, a unor forme cum sînt „lecturile în grup” sau „colportajul”...

Ar mai fi de remarcat, înainte de a încheia discuția în această privință, și puținătatea referirilor la diferitele tipuri de propagandă a bibliotecii (afișele de bibliotecă — 3 mențiuni, panourile de bibliotecă — 2 mențiuni, anunțurile la stația de radioficare — 3 mențiuni, întîlnirile cu cititorii, propaganda directă, individuală, standurile de cărți cu împrumut, organizate în afara bibliotecii — cu cite o mențiune). În tabelele cuprinzînd sumarul acțiunilor de propagandă organizate de bibliotecă se fac și mai puține mențiuni — panoul de bibliotecă, afișarea planului de muncă al bibliotecii, discuții cu grupe de cetățeni — deși este împedat, chiar și din parcurgeră integrală a răspunsurilor la chestionar, că bibliotecarii abordează în practica lor mult mai multe forme decît declară, chiar dacă uneori nu au conștiința faptului că în fond fac tot propagandă de bibliotecă.

Sînt interesante părerile bibliotecarilor privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o acțiune de propagandă pentru a putea fi considerată reușită. După frecven a răspunsurilor date de coresponden ii noștri, condițiile reușitei se  nscrisu în următoarea ordine (re in nd doar primele 6 aprecieri) :

— *tinuta manifestării*, determinată în primul r nd de competen a celor care s-au ocupat de întocmirea materialelor prezentate (15 mențiuni) ;

— *motivația reală a temei*, în funcție de specificul local, de interesele cititorilor, de momentul desfășurării etc. (14 mențiuni) ;

— *buna organizare* (11 mențiuni) ;

— *popularizarea din timp a tematicii* (8 mențiuni) ;

— *adresa precisă a manifestării*, pentru a fi invita i să participe doar cititorii interesa i (8 mențiuni) ;

— *gradul de accesibilitate*, determinat de nivelul publicului mobilizat (6 mențiuni).

C e concluzii s-ar putea trage de aici ?  n primul r nd că *teoretic* bibliotecarii știu unele lucruri. Sînt însă destul care trădează o oarecare lipsă de maturitate în concep iile privind propagandă bibliotecii. Așed l, trei dintre subiec ii noștri se referă la niște cirje care trebuie puse manifestărilor bibliotecii pentru a le asigura reușita (asocierea cu programe artistice, însoțirea cu filme etc.). De altminteri și în răspunsurile la o altă întrebare, referitoare la „mobilizare”, s-au făcut 6 mențiuni în legătură cu utilitatea organizării de acțiuni de propagandă a bibliotecii — le-am spune „parazitare” — profit nd de mobiliz rile făcute în alte scopuri : programe artistice ale căminului cultural, „joi ale tineretului”, reuniuni de dans etc. Alții consideră că „reușită” înseamnă un număr mare de participan i (2 mențiuni). Grăitoare este în acest sens și gruparea acțiunilor din tablele amintite după numărul de participan i, c n care rezultă că, din totalul de 574 de acțiuni menționate, 72 au avut un public între 75 și 100 de persoane, 102, între 100 și 200, iar 30, un număr de peste 200 de participan i. Or, e știut că, în materie de propagandă a cărții, ceea ce se adresează tuturor nu se adresează în fapt nimănui...

Răspunsurile date de bibliotecari cu privire la condițiile reușitei, lasă să se întrevadă și o tendin  de apreciere în sine a acestor manifestări, ca scopuri și nu ca mijloace, apreciere care, conștient sau inconștient, le este cultivată de către mulți dintre cei ce le directiveaz  activitatea. Așa se explică de ce foarte puțini

dintre bibliotecarii anchetat i au în vedere finalitatea firească a unor asemenea acțiuni — lărgirea sferei de interese de lectură ale cititorilor, introducerea în circuitul de lectură a noi autori și titluri, atragerea de noi cititori către bibliotecă etc. — atunci când vorbesc despre condițiile reușitei unei acțiuni.  n răspunsurile primite au existat doar 12 referiri la această finalitate.

De altfel, la întrebarea referitoare la urmărirea circula iei cărților sau categoriilor de publicații propagate, s-au obținut următoarele răspunsuri : 3 biblioteci declară foarte net că nu urmăresc acest lucru, 11 dau răspunsuri evazive, 10 trădează că se g ndesc la așe ceva, că au în vedere sursele care le-ar putea servi informații în această privin  dar nu că le și folosesc efectiv, doar 9 dintre bibliotecarii chestionați enun nd o *metodologie practică*, fără a intra însă nici aceștia în detalii. Am reține, dintre metodele enun ate, separarea cărților propagate într-un raft aparte, de unde poate fi mai ușor observată circula ia lor pe o anumită durată de timp.

Nu am dori să se creadă că milit m pentru complicarea „scriptologiei” bibliotecare cu noi evidente privind circula ia cărților care au făcut obiectul unor acțiuni de propagandă (lucru și greu de realizat, de altminteri, în lipsa fișei cărții), totuși această finalitate nu trebuie pierdută din vedere. Sîntem convinși că o urmărire sistematică (măcar în mod experimental), pe anumite perioade determinate, a eficienței unor tipuri de acțiuni de propagandă ar demonstra inutilitatea multora dintre acestea (și în primul r nd a unora dintre manifestările de masă !) care ocupă multe pagini din dările de seamă bibliotecare, determin nd uneori chiar gradul de apreciere a întregii activit i.

O seamă de concluzii și de sugestii prețioase, atit pentru bibliotecari, cit și pentru organele centrale și județene care le conduc și le îndrumă activitatea, rezultă dintr-o sumă de alte întrebări ale chestionarului nostru, referitoare la formele de colaborare între bibliotecă și diferitele instituții culturale, la posibilitățile bibliotecarilor de a se informa (din punct de vedere al propagandei cărții), la sprijinul pe care il solicită din partea unor instituții centrale și județene în această privin , ca și la alte probleme, nu mai puțin interesante, dar la acestea ne vom referi în numărul viitor al revistei noastre.

Ioana TĂUTU

Unele aspecte ale muncii bibliotecarului școlar cu cadrele didactice

Conducerea școlii noastre și biblioteca școlară au stabilit, încă de la începutul anului școlar, tocmai pentru a veni în întâmpinarea dezideratelor de documentare ale cadrelor didactice, un sistem de informare rapidă asupra aparițiilor de materiale interesante, în publicații periodice și neperiodice.

Astfel, pentru publicațiile cu profil pedagogic — *Gazeta învățămîntului*, *Revista de pedagogie*, *Colocvii*, *Comandantul de pionieri* — au fost realizate panouri speciale, pe care apar prezentări de sumare și recomandări de studiu. Panourile sînt reinnoite la fiecare nouă apariție a unui număr.

Toate articolele din presa de specialitate, ca și materialele interesante apărute în *Știința*, *Știința tineretului*, *Contemporanul*, *Știință și tehnică*, *Indrumătorul cultural*, sînt, de asemenea, repartizate pe specialități. Pentru fiecare specialitate a fost confecționat un plic-buzunar din material plastic, în care se găsesc fișe de mărimea unei cărți poștale, pe care sînt trecute următoarele date: numele autorului, titlul articolului, titlul publicației și datele de apariție ale articolului. Fișele sînt completate de către bibliotecar săptămînal.

Îmbunătățirile recente aduse sistemului de reîmprospătare a cunoștințelor și de ridicare a calificării cadrelor didactice se înscriu în contextul eforturilor pentru modernizarea învățămîntului de toate gradele, pentru perfecționarea permanentă a formelor și metodelor de educație și instrucție.

Aceste măsuri presupun însă și o serie de îmbunătățiri ale activității bibliotecilor școlare. Subliniind rolul pe care trebuie să-l aibă bibliotecarul școlar, noul regulament al școlilor generale precizează:

„Bibliotecile școlare pun la dispoziția elevilor și a personalului didactic cărți, reviste și ziare necesare aprofundării cunoștințelor și documentării de specialitate” *).

Este binecunoscut faptul că nu toate bibliotecile școlare — și în special cele de la școlile generale — dispun de lucrări reprezentative din domeniul științelor pedagogice și al celor înrudite, o excepție fericită făcînd doar publicațiile periodice pedagogice și pe diferite specialități. Deci bibliotecarul, de la bun început, se vede nevoit a îndruma pașii cititorilor-cadre didactice spre acestea din urmă, bibliografiile întocmite pe teme, cuprinzînd puținele lucrări existente în bibliotecă — și acestea nu rareori editate cu ani în urmă — răspunzînd doar parțial actualelor exigențe.

Publicațiile neperiodice, apărute în librării sau intrate în biblioteca școlii, sînt semnalate pe fișe grupate în dosare pe specialități. Fișele au următoarea rubricăție: data înregistrării, numele autorului, titlul cărții, locul în care poate fi găsită publicația (bibliotecă, librărie), semnătura cadrului didactic că a luat cunoștință de semnalare; fișele sînt completate săptămînal sau ori de cîte ori este cazul.

Prin acest sistem, se realizează pe de o parte o informare permanentă cu problemele generale de pedagogie, iar pe de altă parte sînt aduse la cunoștința cadrelor didactice noutățile din specialitate. Bineînțeles, acest sistem este în stadiu experimental și este susceptibil de îmbunătățiri dar și în această fază el și-a dovedit, cel puțin în școala noastră, nu numai viabilitatea, ci și utilitatea. Desigur, sistemul poate fi completat și ne gîndim în primul rînd la un procedeu de semnalare a noilor apariții de cărți pentru copii, în atenția profesorilor de limbă și literatură română.

În acest fel, bibliotecarul devine nu numai un factor informațional, dar și un util și calificat consilier.

*) Art. 372 din *Regulamentul școlilor generale*, aprobat cu ordinul ministrului nr. 1346/1969, Buc., 1969, p. 21.

INDEXAREA COORDONATĂ ÎN ORGANIZAREA DOCUMENTĂRII DE SPECIALITATE

Perfecționări în aplicarea metodei

Invadarea cunoașterii omenești cu o cantitate uriașă de cunoștințe noi, creșterea vertiginoasă, de la an la an, a volumului acestora, creează, pe plan mondial, o situație paradoxală în documentare: unitățile însărcinate cu prelucrarea informațiilor se văd puse în situația de a nu mai putea face față, cu posibilitățile clasice de sistematizare, cantității și complexității materialului de indexat. Catalogoagele tradiționale nu permit oglindirea multilaterală și completă a tuturor fațetelor de subiect prezentate de documente, nu posedă, în alcătuire, elasticitatea cerută pentru redarea la zi a interrelației dintre discipline sau a noțiunilor nou ivite la orizontul științei.

Din aceste motive, majoritatea sistemelor de documentare și informare din lume au tendința de a abandona vechile metode și de a recurge la metoda indexării coordonate. În formă perfecționată, aceasta, de altfel, permite și introducerea automatizării în dezvoltarea conținutului publicațiilor de către marile biblioteci și centre de documentare.

Pentru bibliotecile mici, bibliotecile specializate sau chiar în documentarea personală, indexarea coordonată poate fi aplicată cu succes, în forme convenabile posibilităților materiale existente și prezentând avantaje sporite, mai ales în evidența documentației dintr-un domeniu anumit de cunoștințe.

În esență, indexarea coordonată nu este decît o catalogare pe subiecte de tip special, experimentată și perfecționată de documentariști într-o perioadă îndelungată de aplicare.

În cele ce urmează, vom încerca o aplicare a metodei *) la domeniul biblioteco-

nomiei, domeniu binecunoscut tuturor cititorilor revistei.

Metoda indexării coordonate presupune elaborarea a trei instrumente de lucru, și anume: 1) tezaurul, 2) catalogul de fișe-document și 3) catalogul de fișe-termen.

1) Tezaurul. Se alcătuiește o listă din termenii selectați pentru a exprima, în termenii cei mai adecvați, ideile de bază sau subiectele specifice unui anumit domeniu al științei, tehnicii sau culturii. Termenii acceptați pentru a fi incluși în această listă se numesc unitermi, cuvinte-cheie sau descriptori, iar totalitatea lor poartă denumirea de tezaur. Tezaurul se alcătuiește, în mod obișnuit, pentru un domeniu singular, dar poate cumula uneori și mai multe domenii înrudite. La alcătuirea unui tezaur trebuie să folosim tezaurele deja existente pe plan mondial, dicționare enciclopedice, tratate, monografiile și indexuri de subiecte, extrase de publicații tratind domeniul pentru care alcătuim tezaurul. Trebuie, de asemenea, să consultăm în permanență specialiștii din disciplinele respective. De exemplu, pentru biblioteconomie, Cabinetul bibliologic al Bibliotecii Centrale de Stat a elaborat un tezaur de termeni pentru indexarea articolelor din presa de specialitate, aplicat pe fișele multiplicat și în *Buletinul de informare în bibliologie*, ambele editate de aceeași instituție. Descriptorilor selectați din aceste surse li se adaugă treptat cuvinte-cheie noi, pe măsură ce întîlnim termeni noi în documentele indexate, termeni pe care-i acceptăm ca descriptori și-i includem în tezaur. Astfel, te-

*) Vezi și articolul, în curs de publicare în *Studia bibliologica*, vol. 4, intitulat *Catalogul pe subiecte și indexarea coordonată*, alcătuit de Simona Nistor și dr. Traian Prodan, ca și articolul *Aplicarea unor principii ale indexării coordonate la alcătuirea evidenței publicațiilor din bibliotecă*, de dr. Prodan Traian, apărut în *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 11, nov 1967, p. 660-664.

*) Vezi și articolul, în curs de publicare în *Studia bibliologica*, vol. 4, intitulat *Catalogul pe subiecte și indexarea coordonată*, alcătuit de Si-

zaurul este într-o permanentă îmbogățire și operația alcătuirii lui nu-i niciodată definitiv încheiată. Pentru a se crea posibilitatea includerii continue a termenilor noi în tezaur, practica a determinat elaborarea acestuia pe fișe mobile. Astfel, fiecare termen, acceptat pentru a fi inclus în tezaur ca descriptor, se notează pe câte o fișă, având dimensiunile unei jumătăți de fișă de format internațional, și se subliniază. Trebuie să evidențiem faptul că includerea unui descriptor nou în tezaur se face în mod operativ, imediat ce-l descoperim, fără nici o altă formalitate, fapt care oferă posibilitatea ținerii tezaurului la curent cu realizările recente din domeniul respectiv. Aceasta constituie un mare avantaj față de alte scheme de clasificare, în care includerea noțiunilor noi se face cu mare întârziere din cauza necesităților acceptării lor de către forurile ce au redactat clasificarea respectivă și a includerii lor în scheme ce se tipăresc și se distribuiează tot numai de către aceste foruri (cazul, de exemplu, al clasificării zecimale internaționale).

În mod obișnuit, termenul folosit ca descriptor se notează la singular, nearticulat. Fișele cu unitermi se aranjează într-un fișier special, în ordine alfabetică, formînd tezaurul mobil pe fișe, după care se pot redacta, la anumite intervale de timp, tezaure sub formă de liste.

La alegerea termenilor ca descriptori, întâmpinăm unele dificultăți lingvistice sau de alt ordin, pe care le putem înlătura respectînd anumite reguli stabilite în acest scop.

Sînt situații în care, pentru exprimarea aceleiași noțiuni, există mai mulți termeni — deci *sinonime*; de exemplu: *Relații cu cititorii*, *Munca cu cititorii*, *Relații cu publicul*. În cazul acesta, alegem drept descriptor termenul cel mai științific și mai des folosit în mod obișnuit în biblioteconomie, în cazul nostru termenul *Relații cu cititorii*. Notăm pe o fișă acest termen și-l subliniem. De la celelalte sinonime, facem câte o fișă de trimitere la termenul ales, folosind expresia „vezi” :

Munca cu cititorii
vezi
Relații cu cititorii

Relații cu publicul
vezi
Relații cu cititorii

sau „vezi și” (dacă sinonimia se referă la suprapunerea parțială a înțelesului unitermilor) :

Catalog pe materii
vezi și
Catalog pe subiecte
Catalog sistematic

Dacă, pentru aceeași noțiune, există sinonime formate dintr-un termen popular și unul științific, sau un cuvînt învechit, cu o putere de circulație redusă, și unul actual, des folosit în limba curentă, întrebuițăm ca descriptor termenul științific sau cel actual, iar de la cel popular sau învechit facem trimiterea cu „vezi” la cel selectat :

Cartotecă
vezi
Fișier

În felul acesta, este asigurată posibilitatea ca aceeași noțiune să fie exprimată întotdeauna prin același descriptor. În caz contrar, informațiile referitoare la același subiect ar fi împrăștiate, figurînd în documentarea noastră sub termeni diferiți, ceea ce ar ataca însăși unitatea catalogului. În plus, sub orice termen și-ar formula solicitatorul cererea sa de informație, i se creează posibilitatea, cu ajutorul acestor trimiteri din tezaur, să știe precis sub ce termen sînt indexate în documentarea noastră informațiile referitoare la problema ce-l interesează.

În exemplul de mai sus, descriptorul *Fișier* exprimă o noțiune bine definită, care nu mai are nevoie de vreo altă determinare. Foarte adeseori însă e necesar ca termenul folosit drept cuvînt-cheie să fie însoțit de un al doilea termen (descriptor compus), care să-i determine fie domeniul, diviziunea sau subdiviziunea din care face parte, fie punctul de vedere din care este privit. De exemplu: *Catalog alfabetic*, descriptor compus, în care cel de-al doilea termen — *alfabetic* — definește tipul catalogului. Termenul *Lectură* se poate referi la diferite categorii de cititori și, de aceea, trebuie să fie făcută diferențierea necesară, redactînd descriptori compuși: *Lectură — copii*; *Lectură — tineret*; *Lectură — adulți*.

Determinarea primului termen ales ca descriptor printr-un al doilea termen este necesară și în cazul *omonimelor*, adică a cuvintelor care, prin același termen, pot exprima noțiuni diferite din domenii distincte. Așa, de pildă, prin termenul *Volum* se poate exprima: 1) spațiul pe care îl ocupă un corp; 2) cantitatea de bunuri sau proporțiile unei activități; 3) amplasarea sunetelor emise de o voce sau de un instrument; 4) carte legată sau broșată. În acest caz, formulăm descriptorii: *Volum, fizică*; *Volum de activitate*; *Volum de voce*; *Volum de carte*.

În alcătuirea unui tezaur este absolut obligatoriu să folosim o clasificare sistematică a domeniului respectiv, fie sub forma unei scheme sistematice de clasificare deja existente, fie prin consultarea unui tratat care să conțină o clasificare sistematică a domeniului. De exemplu, pentru alcătuirea tezaurului de descriptori în biblioteconomie, trebuie să fie consultate tabelele de clasificare zecimală internațională la clasa 0. Această clasificare sistematică ne permite să punem în legătură, prin trimiteri, fiecare descriptor cu noțiunile lui sinonime, să stabilim înrudirile, supraordonările și subordonările. Așa cum am precizat mai sus, situația sinonimelor este rezolvată prin trimiteri cu formula „vezi”, iar trimiterea de la un descriptor la descriptorii înrudiți se face prin formula „vezi și”. Cu ajutorul unei clasificări sistematice însă trebuie să punem descriptorul în legătură și cu sfera mai largă din care această noțiune face parte, deci cu noțiunea supraordonată. De exemplu, descriptorul *Propaganda cărții* face parte din descriptorul cu o sferă mai largă *Relații cu cititorii*, care va trata implicit și problemele de propagandă a cărții. În acest caz, facem o fișă de trimitere de la descriptorul cu o sferă mai îngustă la cel cu o sferă mai largă (supraordonat), prin formula „vezi și”:

<p><i>Propaganda cărții</i></p> <p>vezi și</p> <p><i>Relații cu cititorii</i></p>

Tot cu ajutorul unei clasificări sistematice, descriptorul poate fi pus în legătură și cu noțiunile implicite sau cu

noțiunile subordonate, prin formula „vezi și“ :

Relații cu cititorii
vezi și
Propaganda cărții
Îndrumarea lecturii
Cititor
Săli de lectură
Împrumutul cărților
Psihopedagogia lecturii
etc.

În felul acesta, îndrumăm pe solicitatorul care se interesează de sfera largă a relațiilor cu cititorii să consulte și documentele ce tratează numai despre cîte unul din aspectele acestei munci.

În general, în efectuarea trimeritor la noțiunile înrudite, supraordonate și subordonate, se va evita folosirea unor descriptori cu o sferă foarte largă, ceea ce ar avea ca rezultat adunarea unui prea numeros material informativ și ar îngreua orientarea solicitatorilor. Un tezaur este cu atît mai valoros cu cît folosește ca descriptori noțiuni mai detaliate dintr-un anumit domeniu. Trebuie să remarcăm apoi că, în stabilirea și formularea descriptorilor, rămîn valabile aceleași principii și reguli ca și la stabilirea și formularea vedetelor de subiect din catalogul pe subiecte¹⁾.

2) Catalogul de fișe-document. Pentru orice document ce urmează să fie inclus în documentarea bazată pe metoda indexării coordonate se redactează o fișă de format internațional, cu descrierea bibliografică completă a documentului²⁾, numită fișă-document.

1) Vezi: Nistor, Simona și Prodan, Traian. Catalogul pe subiecte. Caiet metodologic nr. 4. Buc., I.C.D.T., 1969, 50 p. și Dumitrescu, Florica. Catalogul pe subiecte. În: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Supliment pe anul 1969 al Revistei bibliotecilor... Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 201-222.

2) Pentru schema descrierii bibliografice — vezi Rally, Getta-Elena. Catalogarea. În: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor... Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 85 și 95.

În majoritatea bibliotecilor din țara noastră s-a adoptat, pentru topografierea publicațiilor, unul din cele două sisteme binecunoscute: cotarea pe formate (în bibliotecile mari, cu depozite închise) sau cotarea sistematic-alfabetică (în bibliotecile cu acces liber al cititorilor la raft). Deoarece indexarea coordonată reclamă cu stringență o cotare în cifre arabe, de la 1 la infinit — condiție sine qua non în alcătuirea ei —, și pentru că nici una din cotele sus-menționate nu respectă această cerință³⁾ propunem următorul sistem: documentele supuse indexării coordonate vor primi, pe lângă obișnuita cotă topografică care le marchează locul în raft, și o cotă aparte, formată numai din cifre arabe și făcînd parte dintr-o serie de numere începînd cu 1 și pînă la infinit.

Aceste numere pot fi specificate și pe registrul-inventar, alături de cota topografică; suita lor este redată de suita fișelor-document: ultima fișă indică ultimul număr acordat.

Corelarea dintre cota topografică și numărul manevrat în indexarea coordonată se face pe fișa-document: cota topografică se va scrie în colțul din stînga sus, numărul de înregistrare în indexarea coordonată în colțul din dreapta sus. Pe publicație, acest ultim număr poate fi specificat într-un colț discret, la sfîrșitul paginajului sau pe coperta a 3-a, cu o culoare oarecare. În acest fel, publicația își păstrează locul ei în raft, dar poate fi evidențiată și în sistemul indexării coordonate.

Tot pe această fișă-document sînt trecute în partea de jos, după datele descrierii bibliografice, descriptorii stabiliți pentru fiecare document, descriptorii care-i exprimă conținutul. Fișele-document se așază într-un fișier, în ordinea numerotării lor, de la 1 la infinit, formînd catalogul de fișe-document.

3) Catalogul de fișe-termen. Fișa redactată pentru fiecare descriptor în parte

3) Reamintim, pentru comparare, topografierea în cele două sisteme: cota pe formate este alcătuită dintr-o cifră romană, indicînd înălțimea aproximativă a volumului, și o cifră arabă, indicînd ordinea în cadrul formatului; cota sistematic-alfabetică este alcătuită din indicele de clasificare zecimală prescurtat supra sensul de autor.

se numește *fișă-termen*. Drept fișă-termen am folosit o fișă de format 21,5 X 15 cm, având 10 coloane, numerotate de la 0 la 9. Deasupra liniaturii se trece descriptorul. Numărul curent al documentului este trecut în coloana ce corespunde cifrei cu care se termină acest număr. De exemplu, dacă un document care tratează despre cataloage pe materii ar avea numărul 36, atunci pe fișă-termen cu descriptorul *Catalog pe materii*, în coloana 6, se trece numărul 36 al documentului.

Fișele-termen se așază în ordinea alfabetică a descriptorilor, formind *Catalogul de fișe-termen*.

Cu ajutorul instrumentelor de indexării coordonate (tezaurul, catalogul de fișe-document și catalogul de fișe-termen) se poate da un răspuns satisfăcător solicitărilor de informare. Metodica regăsirii informațiilor înmagazinate este următoarea: se caută în tezaur descriptorul ce exprimă subiectul problemei urmărite; se scoate din catalogul de fișe-termen fișa cu descriptorul respectiv, pe care

Catalog pe materii

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
						36			

Pe această fișă-termen se vor trece, treptat, în coloanele respective, numerele curente ale tuturor documentelor ce se referă, prin conținutul lor, la acest descriptor. În felul acesta, se concentrează, pe o singură fișă-termen, numerele curente ale tuturor documentelor preluate care tratează despre același subiect.

Tocmai în această concentrare, a întregii bibliografii asupra unui subiect, pe o singură fișă, constă perfecționarea pe care metoda indexării coordonate o aduce catalogului pe subiecte.

Indexarea coordonată elimină redactarea unei fișe speciale pentru fiecare document ce se referă la același subiect, înlocuind-o printr-o fișă centralizatoare.

se găsesc trecute numerele curente ale documentelor ce tratează despre această problemă; în catalogul fișelor-document, la numerele respective, beneficiarul găsește titlurile cu toate datele bibliografice ale lucrărilor ce se referă la subiectul căutat, inclusiv cota topografică.

Dacă cererea de informare se referă la mai multe subiecte sau la un subiect privit din mai multe puncte de vedere, se caută în tezaur descriptorul corespunzător fiecărui subiect sau fiecărui punct de vedere al aceluiași subiect. Apoi se scot, din catalogul de fișe-termen, fișele-termen ale descriptorilor respectivi. Numerele curente care se repetă pe fiecare din fișele descriptorilor aleși reprezintă documente ce tratează despre legătura

Între subiectele căutate sau despre legătura între punctele de vedere referitoare la subiectul căutat. Dacă, de exemplu, ar trebui să depistăm materiale in-

sau numărul paginii cu care începe în document tratarea subiectului respectiv; de exemplu, pentru o lucrare numerotată cu numărul 67, apărută în anul 1969

Biblioteci — Franța									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
20	1	22		44	35			48	
	11								

Biblioteci școlare									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
20	41		13		55			48	
30			23						

formative cu privire la dezvoltarea bibliotecilor școlare din Franța, am lua fișa-termen cu descriptorul *Biblioteci școlare* și fișa-termen cu descriptorul *Biblioteci-Franța*, iar numerele care se suprapun în ambele fișe ne vor indica documentele care, în ansamblul general de biblioteci școlare sau de biblioteci franceze, tratează tocmai subiectul comun — biblioteci școlare din Franța —, în cazul de față nr. 20 și 48.

Cu ajutorul numerelor care se repetă, se poate stabili, în mod simplu și expeditiv, legătura (coordonarea) între două sau mai multe subiecte, ordonarea numerelor pe cele 10 coloane ale fișei-termen înlesnind această operație. Stabilirea acestei coordonări între mai multe subiecte oferă posibilitatea de a găsi răspunsuri corespunzătoare la întrebări oricât de complexe.

Sugerăm, în cele ce urmează, unele perfecționări și simplificări în aplicarea practică a indexării coordonate.

În cazul lucrărilor cu mai multe ediții sau cu un conținut multiplu, adăugăm, lângă numărul de indexare coordonată, anul de apariție a documentului

și care tratează despre clasificarea zecimală începând cu pagina 284, se trece pe fișa-termen cu descriptorul *Clasificare zecimală*, în coloana 7, cota $\frac{67/1969}{284}$. În felul acesta, beneficiarul documentării are pe fișa-termen numărul de ordine al documentului ce-l interesează, pagina cu care începe tratarea subiectului și — din mai multe documente ce tratează despre același subiect — poate să aleagă spre consultare, după anul de apariție, în primul rând pe cele mai recente.

Periodicele sînt documentele care înregistrează și transmit în modul cel mai larg ultimul cuvînt al progresului dintr-un domeniu dat. Dacă, în aplicarea indexării coordonate, am considera fiecare articol de periodic un document, așa cum se obișnuiește acest lucru pe plan mondial, atunci am fi nevoiți să redactăm o cantitate enormă de fișe-document, ceea ce ar necesita un volum foarte mare de muncă. Am căutat să înlăturăm tocmai această dificultate, ce făcea aproape imposibilă integrarea exhaustivă a informațiilor din articolele de periodice într-o documentare de o anumită specialitate, inițind, în despuierea

periodicelor de specialitate, o simplificare radicală. În loc să se redacteze și să se numereze câte o fișă-document pentru fiecare articol dintr-o revistă, s-a redactat o singură fișă pentru întreaga colecție a revistei respective, care cuprinde: titlul și subtitlul revistei; locul de apariție; numărul de ordine al colecției, dictat de ordinea în care se include aceasta în indexarea coordonată, număr înaintea căruia se adaugă litera P, spre a arăta că e vorba de un document din categoria periodicelor. Rezolvarea corelației dintre cota topografică și numărul de indexare coordonată al periodicelor este cea indicată pentru lucrări neperiodice. Așa, de exemplu, într-o

notate de la P 1 la infinit și formează un instrument aparte de lucru al indexării coordonate, denumit *catalogul de fișe-document al periodicelor*. Pe fișă-termen se notează fiecare articol din același titlu de revistă printr-o fracție, ce cuprinde la numărător cota topografică a revistei și anul de apariție, iar la numitor numărul volumului, numărul fasciculei și pagina cu care începe articolul. Așa, de exemplu, articolul *Noi standarde românești în domeniul informării și al documentării* de Ileana Băncilă, publicat în *Revista bibliotecilor* nr. 3/1970 începând cu pagina 154, va fi indexat în felul următor: pe fișă-termen cu descriptorul *Standarde în biblioteconomie* se va trece în coloana 1 notația următoare:

P. 1

P 1/1970

3/154

Revista bibliotecilor. Publicație a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. București.

În acest fel, putem nota pe fișele-termen toate articolele, din întreaga perioadă de apariție a revistei, eliminând numărul mare de fișe-document ce ar fi trebuit redactate pentru fiecare articol din revista respectivă, un număr restrins de lucrători putând realiza această operațiune.

Standarde în biblioteconomie

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	P1/1970								
	3/154								

documentare din domeniul biblioteconomiei, dacă integrăm articole din *Revista bibliotecilor*, atunci redactăm pentru această revistă o fișă-document de tipul: Fișele acestor colecții de periodice se aranjează în ordinea numerelor curente,

Astfel poate fi asigurată o informare rapidă, competentă și cât mai completă a beneficiarilor acestei documentări.

dr. Traian PRODAN
 directorul Bibliotecii centrale
 a Institutului de medicină
 și farmacie din București

Ilustrație de Theodor Șalar

OMUL — MINUNEA CEA MAI MARE DINTRE MINUNI

„In lume-s multe mari minuni!
Minuni mai mari ca OMUL nu-s“*)

— Bibliografie de recomandare —

*) Din strofa 1 a Corului din actul I al tragediei *Antigona* de Sofocle. In: *Tragicii greci*. Antologie. Studiu introductiv și comentarii de D. M. Pippidi. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 446.

Adevărul exprimat de marele tragedian al antichității, Sofocle, prin glasul Corului de o neasemuită frumusețe al *Antigonei*, a rămas același și după trecerea a două milenii. Este un adevăr de-acum etern și tot mai evident pe măsura trecerii timpului. Căci *Homo sapiens*, abia desprins din regnul animal, a pornit în noua-i calitate, de om social, la cucerirea și stăpînirea naturii spre propriul său folos și spre binemeritata sa laudă.

„Purtat de vînt, străbate mări,
Prin hulă și prin val spumos...“

„El an de an, făr'de istov,
Cu plugul lui cel tras de cai,
Răstoarnă brazda în pămînt...“

„Născocitor, el prins-a-n laț
Și păsările din văzduh,
Și jivimile din păduri,
Și peștii din adînc de mări
In ițe de năvod i-a prins,
Și fiarele de prin cimpii
Și de prin munți, cu viclesug
El prinsu-le-a-n capcana lui,
Și pe armăsarii incomați
El înhămatu-i-a în jug,
Cum înjugat-a de prin munți
Pe taurii cei neimblinziți.

Al vorbii meșteșug și zbor
Al gîndului el le-a învățat,
Știut-a citori cetăți
De geruri aspre și furtuni
A izbutit a se feri,
Că-i spornic tare-n născociri!
Și tot ce fi-va va-nfrunta...“ (***)

Astăzi, marile realizări și cuceriri ale minții omenești, depășind înseși granițele planetei noastre, deschid drumuri noi în stăpînirea Universului, peste care, dîndu-și măsura întregă a capacităților sale, Omul începe a se întrona atotstăpînitor.

Am conceput această bibliografie sub forma unei „cîntări a omului“, recomandînd bibliotecarilor și, prin ei, cititorilor o seamă de lucrări, reunite prin această temă atît de largă, privind Omul — atît din punct de vedere al cunoașterii lui științifice ca ființă biologică, produs al naturii superior organizate, cît și din punctul de vedere al prezentării lui ca stăpîn al naturii, făuritor de civilizații; posesor al celor mai minunate calități: iscusință și îndemînare, curaj, voinție, frumusețe, afectivitate.

**) *Idem*, p. 446—447.

În spațiul rezervat în acest scop în numărul de față al revistei noastre, să facem deci cunoștință, prin intermediul citorva lucrări, cu originea omului, cu primele sale organizări sociale și forme de civilizație. În viitor, vom continua recomandările, abordând alte aspecte ale afirmării omului.

Structurată în 3 capitole, cu titlurile: *Originea și evoluția omului, De la preistorie la istorie și Primele civilizații ale lumii*, prima parte a bibliografiei noastre înregistrează lucrări de nivel științific, de nivel mediu și de popularizare pe care le recomandăm în ordinea alfabetică a numelor autorilor sau a titlurilor de anonime.

1. Originea și evoluția omului

Engels, Friedrich. *Rolul muncii în procesul transformării maimuței în om*. Ed. a 3-a. Buc., E.S.P.L.P., 1957. 24 p. (Biblioteca marxist-leninistă).

Caraiion, Pompiliu. *Adam și Eva sînt strămoșii noștri?* Ed. a 2-a revăzută și adăugită. Buc., Editura științifică, 1963. 80 p. cu fig. + 1 h. (Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice. „Cunoștințe folositoare“).

Darwin, Charles. *Descendența omului și selecția sexuală*. Studiu introductiv de acad. V. D. Mirza. Buc., Editura Academiei R. S. România, 1967. XVI + 554 p. cu fig. + 1 f. portr. (Clasicii științei universale, 6).

Ilin, M. *Povestea unui gigant — omul*. În românește și prefață de Dan Răutu. Note finale, la ed. în limba română, de C. S. Nicolăescu-Plopșor, prof. univ. R. Vulpe, St. Ștefănescu. Buc., Editura științifică, 1964. 615 p. cu ilustr.

Iuga, Victoria G. *Rudele cele mai apropiate ale omului*. (Maimuțele antropoide). Buc., Editura științifică, 1965. 80 p. cu fig. (Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice).

Milcu, Ștefan M. și Maximilian, Constantin. *Introducere în antropologie*. Buc., Editura științifică, 1967. 367 p. cu portr., fig. și h.

Necrasov, Olga. *Strămoșii omului*. Ed. a 2-a revăzută și adăugită. Buc., Editura științifică, 1961. 55 p. cu portr. + 11 f. pl. + 1 h. (Colecția S.R.S.C., 390).

Nesturh, M. F. *Originea omului*. Traducere din limba rusă de prof. N. Botnariuc. Buc., Editura științifică, 1959. 415 p. cu ilustr. + 4 f. pl.

Omul și civilizația. Probleme actuale de biologie umană. Sub redacția acad. Șt. Milcu. Buc., Editura științifică, 1967.

160 p. cu graf. și h. (Enciclopedia de buzunar. Biologie).

Repciuc, Emil. *Știința și religia despre om și univers*. Buc., Editura științifică, 1968. 88 p. (Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice. „Orizonturi“).

Tomin, Uroș. *Natura, omul, știința și religia*. Buc., Editura științifică, 1964. 151 p.

Maximilian, Constantin. *Omul și rasele lui*. Buc., Editura științifică, 1966. 112 p. cu fig. (Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice. „Orizonturi“).

Milcu, Șt. *Despre rase și rasism*. Buc., Editura medicală, 1955. 52 p. cu fig. și portr. (Colecția S.R.S.C.125).

Nesturh, M. F. *Rasele omenesți*. [Traducere]. Buc., Editura științifică, 1957. 124 p. cu fig., ilustr. și portr. + 5 f. pl. + 1 h.

2. De la preistorie la istorie

Berciu, Dumitru. *La izvoarele istoriei*. O introducere în arheologia preistorică. Buc., Editura științifică, 1967. 303 p. cu fig. + 18 f. pl.

Berciu, Dumitru. *Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre*. Buc., Editura științifică, 1966. 320 p. cu fig. și h + 16 f. pl. (Pagini din istoria patriei).

Childe, Vere Gordon. *De la preistorie la istorie*. Prefața și îngrijirea științifică: acad. Em. Condurachi. În românește de Florica-Eugenia Condurachi. Buc., Editura științifică, 1967. 264 p. cu h. + 22 f. pl. (Pagini de istorie universală).

Dumitrescu, Vladimir. *Hăbășești*. Satul neolitic de pe Holm. Buc., Meridiane, 1967. 96 p. cu ilustr. și plan. (Monumentele patriei noastre).

Kramer, Samuel Noah. *Istoria începe la Sumer*. [Traducere]. Introducere de acad. Emil Condurachi. Buc., Editura științifică, 1962. 318 p. cu h. + 22 f. pl.

Nicolăescu-Plopșor, C. S. *Oamenii din vîrsta veche a pietrei*. (Epoca paleolitică în România). Buc., Editura științifică, 1965. 88 p. cu ilustr. și h. (Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice).

3. Primele civilizații ale lumii

Childe, Vere Gordon. *Făurirea civilizației*. Prefața la ed. în limba română, notele și îngrijirea științifică: acad. Em. Condurachi. În românește de Florica-

Eugenia Condurachi. Buc., Editura științifică, 1966. 230 p. + 24 f. pl. (Pagini de istorie universală).

Gulian, C. I. *Originile umanismului și ale culturii* Buc., Editura Academiei R.S. România, 1967. 332 p. + 4 f. pl.

Kosven, M. O. *Introducere în istoria culturii primitive*. [Traducere]. Buc., Editura științifică, 1957. 200 p.

Lips, Iulius E. *Obârșia lucrurilor*. O istorie a culturii omenirii. [Traducere]. Buc., Editura științifică, 1960. 644 p. cu ilustr. și h.

Bonnard, André. *Civilizația greacă*. Vol. 1—3. Traducere, cuvint înainte și note de prof. univ. dr. Iorgu Stoian. Buc., Editura științifică, 1967—1969. 3 vol. (Popoare, culturi, civilizații).

Davidson, Basil. *Redescoperirea Africii vechi*. Ingrijirea științifică și cuvint înainte: acad. prof. Em. Condurachi. Buc., Editura științifică, 1964. 392 p. cu h. + 13 f. pl.

Dimboiu, Aurel. *Pe urmele atlantilor*. Buc., Editura științifică, 1963. 336 p. cu ilustr. și h. + 28 f. pl. + 1 h.

Figuri ilustre ale antichității. Buc., Editura tineretului, 1967. 383 p. cu ilustr., portr. și h.

Gulian, C. I. *Despre cultura spirituală a popoarelor africane*. Buc., Editura științifică, 1964. 252 p. + 8 f. pl.

Lecca, Aurel. *Lumi dispărute*. Buc., Editura tineretului, 1963. 240 p. cu fig. și h. (Știința învinge).

Lorinț, Florica. *Oamenii Nordului*. Ed. a 2-a revăzută. Buc., Editura științifică, 1965. 208 p. + 10 f. pl. + 1 h. (Pagini de istorie universală).

Pârvan, Vasile. *Dacia. Civilizații antice din țările carpato-danubiene*. Ed. a 4-a revăzută și adnotată. Traducere după manuscrisul original francez inedit, note și îngrijire științifică de Radu Vulpe. Buc., Editura științifică, 1967. 272 p. cu fig. + 34 f. pl., portr. și h. (Popoare, culturi, civilizații).

Stoian, Iorgu. *Civilizația Egiptului antic*. Buc., [f. e.], 1958. 40 p. cu ilustr. + 20 f. pl. + 2 f. facs. + 1 h. (Colecția S.R.S.C.).

Todericiu, D. *Spre America înainte de Columb*. Buc., Editura științifică, 1966. 343 p. + 17 f. pl., facs. și h.

Vaillant, George C. *Civilizația aztecă*. Traducere de C. Duhăneanu. Buc., Editura științifică, 1964. 288 p. cu ilustr. + 13 f. pl. + 1 h.

CONCURSUL

„Cele mai frumoase cărți ale anului“

Ediția 1969

Într-o tradiție vieții noastre culturale, concursul celor mai frumoase cărți*) s-a bucurat și la ultima sa ediție de un deosebit interes din partea editurilor, a întreprinderilor poligrafice, a graficienilor de carte și, bineînțeles, a cititorilor. Interesul este îndreptățit dacă ținem seama de faptul că această manifestare are menirea de a pune în valoare cele mai izbutite producții editoriale din aparițiile anului precedent.

O comisie de preselecție, formată din editori și tipografi, a selecționat, din cele aproximativ 950 de titluri aflate în expoziție, un număr de 100 de cărți, ușurând în bună parte juriului sarcina de triere. S-a ținut seamă de faptul că în atenția juriului trebuie să intre acele cărți ce s-au aflat sau se află în difuzarea curentă și nu exemplare special realizate pentru expoziție.

Sub președinția maestrului Corneliu Baba, artist al poporului, membru corespondent al Academiei R.S.R., s-au întrunit la masa juriului scriitorii, graficieni, inginerii poligrafi, reprezentanți ai Centralei cărții, ai Centralei industriei poligrafice, ai Bibliotecii Centrale de Stat și ai Centrului de librărie precum și invitați de peste hotare, din Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia, Ungaria și U.R.S.S.

În cele trei zile cât au durat lucrările juriului, au avut loc discuții animate, s-au făcut observații pertinente, aprecieri elocuoase și critici îndreptățite, încercându-se o cât mai obiectivă triere în vederea acordării distincțiilor.

Fiecare titlu a fost analizat sub aspectul prezentării artistico-grafice și al execuției poligrafice, avându-se în vedere că

G. V.

*) Expoziția a fost deschisă între 7—15 aprilie în str. Mihai Eminescu nr. 8.

fițe deosebite sînt deja cunoscute, s-a bucurat, de asemenea, de aprecierile juriului. Exemplele ar putea continua cu „Ceres”, Editura tineretului. „Univers”, chiar daca nu s-a întocmit un clasament oficial, i aceasta datorita schimbarilor ce au avut loc recent in sistemul nostru editorial.

Incurajnd editurile in efortul lor de a realiza crti cu o prezentare corespunzătoare, juriul nu a putut ascunde crnțele manifestate de unele din ele ca: Editura tehnică, Editura medicală, Editura muzicală, Editura militară, care nu s-au străduit in deajuns pentru a promova soluii artistice menite să confere crtilor un plus de atractivitate.

Editura didactică i pedagogică a fost serios criticată pentru modul necorespunzător de prezentare a unor manuale școlare, pentru tehnoredactarea greoaie, incrcat a acestora, pentru imaginile naturaliste, necorespunzătoare, din unele manuale cu toate că, in cadrul acestei edituri, există i timide incercări de a se promova ilustraii moderne, cu mult gust, care să constituie i un element de estetică vizuală in educația școlarii.

o carte constituie un tot unitar, un ansamblu de probleme care cer o cit mai judicioasă rezolvare.

Respectindu-se prevederile din regulamentul concursului, lucrările au fost selecionate in baza unor criterii tematice, pe grupe de literatură, criterii in funcție de care s-au acordat, de altfel, i distinciile. Nu intră, desigur, in obiectul acestei prezentări analiza fiecărei cărți in parte, dar merită să fie subliniate cteva dintre cele care au obinut mari distincii cum sînt: *Istoria literaturii române*, vol. I, de George Ivașcu i *Studii asupra teoriei mulimilor*, de I. Cavaills, ambele de la Editura științifică, distinse cu medalia de aur, *Columna lui Traian* (in l. germană), de F. B. Florescu, la Editura Academiei, i *Chagall*, la Editura Meridiane, medalia de argint, crti cu o concepie tehnoredacional i o execuie grafică i poligrafică deosebite, realizate prin soluionarea a numeroase difiicultti tehnice.

Acordnd distincii unui număr de 45 de crti, juriul a constatat la unele edituri o preocupare permanentă pentru prezentarea modernă i atrăgătoare a crtii românești ce aspiră la un loc de frunte pe plan internațional. Poate in acest context ar fi potrivit să amintim că *Gargantua i Pantagruel* de Rabelais, ilustrată de Val Munteanu, carte distinsă la ediia precedentă cu medalia de aur, a obinut aceeași distincie la festivalul mondial al crtii de la Nisa, intrnind numeroase elogii.

A fost remarcat progresul simtor al Editurii politice, care a găsit soluii grafice adecvate coninutului lucrărilor, prin realizarea unor coperte interesante. Editura științifică, ale cărei preocupări pentru editarea unor lucrări in condiții gra-

Spre deosebire de ediiile precedente ale concursului, anul acesta au fost introduse două noi distincii: diploma pentru cea mai frumoasă carte in tiraj de masă i diploma pentru cartea selecionat de public.

Prima distincie a fost acordată coleciei *Biblioteca pentru toți*, aflată in al 75-lea an de apariție, ca o incununare a unei meritorii strădanii.

Cealaltă a fost acordată albumului *Voroneț* ca urmare a unui sondaj efectuat in rndul vizitatorilor soliciați să-și exprime opțiunile in scris pe buletinele de vot.

Merită, de asemenea, să fie semnalat efortul Consiliului Național al Organizaiilor de Pionieri de a realiza unele lucrări cu caracter editorial. Aceasta a prezentat juriului albumul *Druiei copiilor vopsele*, care a fost distins cu diploma specială a juriului.

Ceea ce a lipsit in bună parte acestei manifestări a fost strduina de a rspndi in rndul cititorilor, pe lng noiunile de *carte de citit* i *carte de studiu*, i pe aceea de *carte frumoasă*, așacum, in cuvintul de deschidere al expoziiei, Ion Dodu Bălan, vicepreședintele Comitetului de Stat pentru Cultură i Artă spunea, parafrazindu-l pe Arghezi: „Carte frumoasă, cnste nu numai cui te-a scris ci i celui ce i-a dat o haină şi te-a tipărit”.

Emil CHENDEA

Indrumător la Centrala crti, secretar al juriului

Cronica cercului

Vineri 29 mai a.c. a avut loc în Aula B.C.U. București cea de-a cincea ședință din acest an a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentariștilor din București. În intenția de a propune pentru dezbateri atât problemele de stringentă actualitate din mișcarea bibliologică și documentară cit și pe cele care contribuie la valorificarea trecutului nostru cultural, cercul a programat de această dată comunicările: *Sistemul național de informare științifică și tehnică*, susținută de V. Tărăboi, și *Documente inedite în colecțiile Bibliotecii Academiei R.S. România*, prezentată de Dalila-Lucia Aramă.

În prima comunicare, după ce s-a ocupat de unele probleme ale circulației informațiilor în lumea contemporană și de evoluția instituțiilor de informare în țara noastră, autorul a expus principiile care trebuie să stea la baza organizării sistemului național de informare din România.

Cea de-a doua comunicare a prezentat participanților patru hrisoave pe pergament, două moldovenești și două muntenești, din sec. XVI-XVII, recent intrate în colecțiile Bibliotecii Academiei. Autoarea a scos în evidență bogăția și ineditul informației transmise de cele patru documente.

Au participat la discuții: P. Caravia (necesitatea maturizării sistemului de informare și a bunei adevărări la necesități), I. Stoica (locul bibliotecilor științifice în sistemul național de informare), W. Auerbach (locul culturii și artei în sistemul național de informare), I. Trifu (modernizarea, o condiție esențială a participării la activitatea sistemului național de informare al bibliotecilor), M. Păpurică (criteriul eficienței în organizarea sistemului național de informare), D. Bălăeț (contribuția sistemului național de informare la progresul științei și culturii naționale).

Lucrările ședinței la care au participat 52 de bibliotecari și documentariști au fost conduse de D. Bălăeț și V. Sărățeanu.

I. S.

Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la nașterea lui Tudor Arghezi, la „Mărțisor”, acolo unde se află grădina și casa tubită a poetului, s-a organizat o festivitate omagială sub egida Comitetului pentru cultură și artă al municipiului București. În prezența unui numeros public iubitor de poezie, au luat cuvântul scriitorul Alexandru Andreișoiu și istoricul literar Vasile Netea. Un cald salut, în numele a peste 1.500 de elevi și 120 de cadre didactice de la Liceul „Tudor Arghezi” din Craiova, a fost adus de profesorul Stoian Șușerea.

Cu această ocazie, în localul fostei țiparnițe a „Biletelor de papagal”, s-a deschis o frumoasă și interesantă „expoziție de fotografii și documente Tudor Arghezi”, care cuprinde în prim plan trei ultrine, prima cu periodicele și revistele la care a colaborat poetul, a doua cu cărțile tipărite în limba română, ultima cu edițiile de versuri traduse în limbi străine și cu cele apărute peste hotare.

Cu profundă emoție vizitatorul admiră remarcabilele fotografii realizate de Ion Micăea, care cuprind imagini de o mare finețe și adâncime psihologică din ultimii ani de existență ai lui Tudor Arghezi.

În încheierea festivității, au recitat din versurile poeziei Elena Galaction, Elena Sereda și Eva Pătrășcanu, după care, amfitrionul, Barutu T. Arghezi a mulțumit tuturor pentru participarea și reușita acestei manifestări dedicate marelui dispărut.

Doina Maksutovici

Este foarte greu să descrii sufletul copilului, cu dorințele și elanurile lui în zilele dezlănțuririi nemiloase a naturii!

Catastrofa a pătruns pretutindeni; copilul ce n-au văzut furia apelor decît la televizor, ziare sau cinematograful au trăit totuși cu intensitate clipele grele prin care unii dintre semenii lor treceau. Imprimările de pe rețină au pătruns adînc, iar el au demonstrat, printr-un singur gest, că înțeleg totul, că simt realitatea chiar dacă nu sînt deplin conștienți de consecințele dezastrului.

Expoziția elevei Dana Novac de la Școala generală nr. 52 din București, organizată de Biblioteca municipală pentru copii „Ion Creangă” constituie un argument. Această fată, de statuță potrivită, cu ochi vioi de pămînt ars, a venit la bibliotecă rugîndu-ne să găzduim pe panourile noastre cele 45 de tablouri (în tuș, tempera, ulei), rod al muncii de pînă acum (Dana are 13 ani) și să informăm cititorii că ea, pictorița, donează în folosul sinistrilor sîmlele strîse din vinzarea acestora.

Nu despre talentul micii pictorițe aș vrea să vorbesc aici, ci despre acest gest generos. Să-ți viște de un copil care renunță la tușele, brîndușele și albastrele așternute cu mîgălă pe carton sau pînă, se desparte de „Romeo și Julietta”, de „Bereta roșie” sau „Prietenul meu”, pentru a veni în ajutorul celor necăjiți.

Pentru toți vizitatorii, Dana a devenit nu numai „Fetița cu ochii de sticlă”, ci copilul care, în aceste condiții neobișnuite, și-a arătat grija și dragostea față de țară.

A devenit o tradiție în Biblioteca municipală pentru copii „I. Creangă” ca ultima miercuri a fiecărei luni să fie declarată „Ziua întîlnirii scriitorilor cu cititorii copii”.

Punîndu-li-se din vreme la dispoziție o listă bibliografică cu lucrările invitatului, copiii au prilejul nu numai să cunoască opera unui scriitor sau să pătrundă în laboratorul intim al lui, ci să devină și mici „exegeți” ai celor care scriu pentru ei.

Răspunzînd invitației noastre, scriitorii ca Tiberiu Uțan, Mircea Sintimbreanu, Viniciu Gafița, Iuliu Rațiu, Horia Căculescu, Adrian Pop, etc. au avut prilejul să-și reîntîlnească cititorii, să afle preferințele lor, pe care n-au pregetat să le spună cu toată îndrăzneala.

Deși numărul participanților nu depășește, de fiecare dată, cu mult cifra peste sută, copiii sînt foarte activi, spunîndu-și impresiile cu foarte mult curaj. În felul acesta ei cunosc opera unui scriitor, citînd-o, discutînd cu autorul într-un cadru organizat, vizionînd expoziții cu volumele invitatului, consultînd liste bibliografice, iar scriitorii își întîlnesc eroii, afîă preferințele copiilor și sugestiile lor, contactul cu aceștia fiind întotdeauna socotit drept o experiență necesară în arta scriitoricească.

În lunile care urmează, invitații noștri vor fi Vladimir Coliș, Octav Păncu-Iași, Alexandru Mitru, Constantin Chiriță, Costache Anton și alții.

F. COSTACHE

De ce ?

În Revista bibliotecilor nr. 12/1967, p. 737, la rubrica „Diverse” s-a criticat tipul de fișă de catalog pus în circulație la acea dată de Întreprinderea „Grafica nouă” (dimensiuni mai mari cu 2—3 mm, liniatura incorectă, fără perforație sau cu perforația greșit plasată etc.).

După o astfel de sesizare, ar fi fost cazul ca toate întreprinderile care se ocupă cu multiplicarea acestor imprimate să nu-și mai permită nici un fel de abateri de la normele stabilite *).

La C.L.D.C. Alba-Iulia — Imprimare tipizate — s-au pus însă în vânzare, anul acesta, fișe cu greșeli și mai mari. Fișele sînt tipărite de Întreprinderea poligrafică „Oltenia”-Craiova, iar formatul lor este de 135 mm×75 mm (în loc de 125×75 mm). Pe lângă aceasta, la majoritatea fișelor, distanța între marginea fișei și prima linie orizontală este de numai 1—3 mm (în loc de 9 mm, cît trebuie să fie lățimea spațiului pe care se scrie vedeta). Dacă ultima greșeală este oarecum de ordin biblioteconomic, celelalte sînt vizibile pentru oricine. În cazul existenței acestor anomalii, deși în colțul din dreapta al fișei, sub ultima linie

* Nota red. Reamintim cititorilor că răspunsul I.S.I.A.P. la sesizarea noastră a fost publicat în nr. 5/1968, p. 287, al revistei noastre. Cităm din el un pasaj semnificativ: „... se va solicita C.L.D.C.-urilor să fie cît mai exigente la recepția imprimatelor;... — se va solicita întreprinderii poligrafice ce le va tipări să respecte cu strictețe dimensiunile și să dea o atenție deosebită la tăierea lor.”

orizontală, este trecut simbolul acestui imprimat (Vb-6-02—12,5×7,5), sîntem convinși că nu există nici cel mai elementar control tehnic de calitate. Recenta **Lege privind asigurarea și controlul calității produselor** stipulează la art. 2: „...comitetele de direcție din întreprinderi răspund de calitatea produselor, lucrărilor executate, serviciilor prestate și, potrivit atribuțiilor lor, sînt obligate... b) să pună în fabricație de serie numai produsele omologate sau acceptate de beneficiar și după ce au luat toate măsurile de pregătire a fabricației, au stabilit metodele și au asigurat mijloacele necesare efectuării controlului tehnic al calității acestora”.

Și acum citeva cifre, care ilustrează cantitatea de timp pierdut de bibliotecarii de la secția de catalogare, clasificare și organizare a cataloagelor din Deva cu dimensionarea manuală a acestor fișe: 1000 de fișe se taie la ambele capete și se perforază în aproximativ 8 ore, timp în care s-ar putea multiplica 80 de fișe, s-ar putea aranja în ordine alfabetică 960 de fișe etc. Fără a mai socoti risipa de materiale făcută prin neîntrebuințarea fișelor imprimate greșit.

Acceși lege prevede, la art. 7, că neîndeplinirea îndatoririlor prevăzute în articolele 2, 5 și 6 atrage „...răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat”.

Dacă Întreprinderea poligrafică „Oltenia”-Craiova ar fi pusă, potrivit legii, în situația de a ne rambursa costul orelor pierdute pentru redimensionarea acestor fișe, ar fi poate mai interesată în întărirea controlului calității produselor ei.

Iuliana GAȘPAR
Biblioteca municipală
Deva

Pe urmele materialelor publicate

În legătură cu articolul **Informarea cadrelor didactice din mediul rural — o problemă rezolvată?** apărut în *Revista bibliotecilor* nr. 1/1970, am primit următorul răspuns din partea Bibliotecii centrale pedagogice din București:

Nu avem intenția să analizăm, în rîndurile de față, articolul semnat de A. Corvătescu-Tofan, care cuprinde constatări juste în concluzii judicioase, la care autoarea a ajuns în urma unor investigații întreprinse atît în rîndul centrelor furnizoare de documentare și informații, cît și printre unii dintre beneficiarii activității acestor centre, în speță cadre didactice rurale din județul Cluj.

Considerăm totuși că unele precizări din partea Bibliotecii centrale pedagogice sînt necesare, pentru a completa concluzia generală la care ajunge autoarea, și anume că marea cantitate de informație colectată nu ajunge, dintr-un motiv sau altul, la toți cei cărora le este destinată, cu alte cuvinte că între oferta și cererea de informație nu s-a putut stabili încă un racord satisfăcător.

Într-adevăr, analizînd documentele de evidență a împrumuturilor acordate de Biblioteca centrală pedagogică, se poate constata cu ușurință că, în vreme ce cadrele didactice rurale din sudul țării apelează în mod frecvent la împrumutul de carte, cadrele didactice din nordul țării solicită mult mai rar serviciul de împrumut. Luînd ca indicator numărul de școli beneficiare, se observă, de pildă, că, în vreme ce județul Ilfov figurează în evidență cu 325 de școli, Prahova cu 238, Argeș cu 235, Teleorman cu 216, Buzău cu 199, Vâlcea cu 182, județele din nord se situează la un nivel simțitor scăzut: Suceava cu 58, Iași cu 45, Maramureș cu 24, Satu-Mare cu 24, Bistrița Năsăud cu 27, Cluj cu 14 etc.

Decalajul, în cazul unor județe ca Iași, Cluj sau Timiș, ar putea fi motivat de faptul că școlile din județele respective gravitează în jurul unor centre culturale importante, în care activează bibliotecile universitare multilaterale dotate. Din păcate, o motivare asemănătoare nu poate fi invocată în cazul celorlalte județe, din aceeași categorie. Dar, după cum reieșe din articol, nici pentru județul Cluj cererea de carte nu este acoperită satisfăcător de împrumuturile făcute prin Biblioteca centrală universitară Cluj.

S-ar părea că situația ar putea fi în parte remediată printr-o acțiune mai intensă de popularizare a ofertei de informație, acțiune în care bibliotecile de specialitate ar trebui să folosească tot

arsenalul de instrumente de publicitate, pentru a asigura cunoașterea, în adîncime și în întindere, a acestei oferte. Biblioteca centrală pedagogică s-a preocupat constant de difuzarea cit mai largă a activității duse în slujba documentării și informării cadrelor didactice. În afară de propaganda directă — pe cale de instrucțiuni și circulare difuzate la nivelul fostelor secții regionale și raionale de învățămînt, actualelor inspectorate școlare județene, conducerii instituțiilor școlare etc. —, nu a fost neglijată nici propaganda prin presa cotidiană de informații sau prin presa de specialitate. Astfel, în perioada 1962—1969 au apărut 15 articole referitoare la serviciile oferite de biblioteca noastră.

Negreșit, orice acțiune de popularizare își are limitele ei. Ea nu poate asigura, cită vreme folosește mijloace generale, un desăvîrșit succes individual.

Această stare de lucruri adaugă încă un argument în favoarea necesității de a se trece cit mai rapid la generalizarea și consolidarea caselor județene ale corpului didactic. Dispunînd de bibliotecile judicioase dotate cu cărți, cu mijloace de reprografie și aparate de citire a microfilmelor, aceste case pot sluji interesele locale mult mai eficient decît o poate face o instituție unică pe țară, oricît de vaste ar fi posibilitățile de care ar dispune ea. Ca instituție careia i s-a încredințat rolul de a satisface singură — sau aproape singură — necesitățile de documentare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală, trebuie să se arate că Biblioteca centrală pedagogică nu posedă decît un fond limitat de cărți și nu dispune de mijloace adecvate de reprografie.

Dar casele corpului didactic nu epuizează posibilitățile de a crea surse de documentare pentru cadrele didactice. Există în țară cîteva centre universitare puternice ca Iași, Cluj și Timișoara, există o serie de orașe ca Suceava, Bacău, Constanța, Pitești, Baia Mare, Galați, Brașov și altele în care funcționează institute pedagogice. Dacă bibliotecile centrale universitare, prin profilul lor enciclopedic și prin posibilitățile largi de care dispun, își pot asuma sarcina de a asigura, pe zone mai restrînse, documentarea cadrelor didactice din mediul rural, considerăm că același lucru l-ar putea face în viitor și bibliotecile institutelor pedagogice, ale căror preocupări sînt legate exclusiv de formarea personalului didactic. Bineînțeles că, pentru o dotare corespunzătoare, toate aceste biblioteci ar urma să aibă asigurate mijloacele financiare necesare și o planificare a achizițiilor organic corelată cu obiectivele perfecționării personalului didactic.

În ceea ce privește pătrunderea informațiilor despre activitatea bibliotecii noastre în cele trei comune clujene menționate în articol, trebuie să arătăm că Școala generală din comuna Bonțida figurează în evidența împrumuturilor efectuate de noi în anul 1966 și este regretabil că cererea de carte nu a fost continuată și în anii ce au urmat. De asemenea, atât Liceul din Iara, cit și Liceul din Gilău au confirmat primirea **Buletinului de documentare pedagogică**, primul din anul 1967, al doilea din anul 1966, adresele de confirmare conținând și aprecieri laudative la adresa publicației noastre. Faptul că primirea buletinelor nu a fost urmată — pe plan local — de o popularizare mai intensă a lor este deja un fenomen care ne depășește și care aparține, credem, unei slabe organizări a documentării cadrelor didactice în fiecare unitate de învățămînt. Desigur, consultarea publicațiilor noastre nu are, pentru majoritatea cititorilor, decît un caracter facultativ, ea fiind determinată, în ultimă instanță, de interesul pe care îl manifestă cadrele didactice pentru perfecționarea măiestriei lor profesionale. Acest interes nu poate fi impus din afară și, cu atât mai puțin, de însăși instituția editoare.

Nu este de prisos poate să menționăm și faptul că, prin aceeași adresă de confirmare sus-menționată, Liceul din Gilău cerea și unele informații în legătură cu posibilitatea de a obține cărți prin împrumut. În răspunsul nostru cu nr. 5460/1968 am satisfăcut această cerere, arătînd condițiile în care școlile din provincie pot obține împrumut de carte de la Biblioteca centrală pedagogică. Din păcate, lărga accesibilitate a acestor condiții nu a determinat pînă în prezent Liceul din Gilău să apeleze la modalitatea împrumutului.

Așa cum s-a arătat și în articolul semnat de A. Corvătescu-Tofan, începînd din anul 1970, numărul publicațiilor elaborate de Biblioteca centrală pedagogică a sporit, celor existente adăugîndu-li-se șapte reviste referative care privesc predarea limbii și literaturii române, predarea matematicii și fizicii, chimiei și biologiei, limbilor străine, istoriei și geografiei, disciplinelor artistice, predarea la clasele I—IV. Tirajul lor, ca și, de altfel, al celor existente la începutul anului 1970, este de 8000 de exemplare, astfel că posibilitățile de difuzare sînt asigurate nu numai la nivelul liceelor, ca în trecut, dar și la nivelul școlilor generale de pe tot cuprinsul țării. Considerăm că, prin lărgirea ariei de probleme, ca și prin mărirea tirajului publicațiilor noastre, unele neajunsuri semnalate de autoarea articolului sus-menționat cu pri-

vire la stabilirea raportului dintre cererea și oferta de informație pedagogică vor putea fi înlăturate.

M. HESSELMAN
șeful Serviciului
informare din
Biblioteca centrală
pedagogică
din București

Const. URMA
șeful Serviciului relații
cu cititorii din Biblioteca
centrală pedagogică
din București

În acest număr, publicăm răspunsurile primite din partea Comitetului pentru cultură și artă al județului Bihor și din partea Comitetului pentru cultură și artă al județului Maramureș.

„Cu privire la articolul *Condițiile materiale ale bibliotecilor comunale din județul Bihor*, apărut în *Revista bibliotecilor* nr. 1/1970, vă comunicăm:

Asigurarea bazei materiale a bibliotecilor comunale a fost și este în preocuparea permanentă a Comitetului județean de cultură și artă. S-a insistat pe lîngă consiliile populare comunale, conform Legii nr. 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare, ca să asigure condiții optime pentru funcționarea bibliotecilor comunale.

În funcție de posibilitățile existente la nivelul fiecărei comune, s-a asigurat spațiul necesar de desfășurare a activității bibliotecii. Rezolvarea ei în întregime, fiind o problemă de perspectivă rămîne pe mai departe în atenția noastră.

În privința mobilierului destinat bibliotecilor comunale, pentru anul în curs s-a alocat din bugetul Comitetului județean de cultură și artă Bihor suma de 40000 de lei, din care sînt în curs de confecționare rafturi ce vor fi repartizate bibliotecilor în funcție de necesități.

Pe viitor vom continua să acordăm cea mai mare importanță asigurării condițiilor optime de desfășurare a activității bibliotecilor comunale din județul Bihor“.

„Ca urmare a adresei dv. în legătură cu articolul apărut în *Revista bibliotecilor* nr. 11 1969, intitulat *Exigențe contemporane, modalități de a le satisface. Prin 4 biblioteci comunale maramureșene*, vă comunicăm că am luat toate măsurile pentru remedierea lipsurilor constatate. În acest scop s-a format un colectiv de specialiști de la Biblioteca municipală Baia Mare care, împreună cu inspectorul care răspunde de biblioteci, s-a deplasat la bibliotecile în cauză pentru a sprijini acțiunea de organizare a colecțiilor, a instrumentelor de informare bibliografică precum și, în general, organizarea bibliotecilor comunale.

Ținînd seama de necesitatea de a stimula activitatea bibliotecilor comunale, în acest an s-a organizat un concurs pe tema *Biblioteca cu cea mai bună organizare internă*“.

**Ex libris-ul
cu variante
al lui
G. Em. Filipescu**

Fig. 1

În ședința din 1 martie 1913 a Academiei Române, președintele I. C. Negruzzi făcea cunoscut că George Emanoil Filipescu, lăsând cea mai mare parte a averii sale unor instituții de binefacere, a înscris în testamentul său și următoarea dispoziție referitoare la Academie: „Leg Academiei Române toate cărțile din biblioteca ce am în locuința mea din Calea Victoriei nr. 173 din București. Toate aceste cărți, fie în dulapurile lor, fie în acele speciale ale Academiei, vor purta numele meu și vor fi așezate într-un loc anumit cu insigna «Legatul Gheorghe Em. Filipescu»»¹

Valoroasa colecție de cărți a fost transferată la Academie și adăpostită într-o nișă unde a stat pînă în anul 1935 fără catalog, deci fără nici o posibilitate de consultare. În acel an, secția imprimatelor a Bibliotecii Academiei a constituit o echipă specială căreia i s-a încredințat sarcina de a le inventaria și cataloga.² Operațiunea a început în ziua de 15 mai 1935 cu cota 136073 și a continuat, fără întrerupere, cîteva luni pînă cînd s-a ajuns la cota 138155, înregistrîndu-se 2 083 de titluri, ceea ce reprezenta numai o parte a întregii biblioteci Filipescu, mult mai mare în totalitatea ei. (Pe etichetele unor volume ajunse la Academie s-au găsit numere de evidență care se plasau în jurul cifrei 8 000.)

1. *Analele Academiei Române*. Tom XXXV, p. 53.
2. *Idem*, Tom. LVI, p. 85.

Fig. 2

Fig. 3

1. Ex libris-ul tipărit al lui G. Em. Filipescu aplicat pe toate cărțile din biblioteca lui; 2 și 3. Marcă de posesor și ornament presate și aurite pe legătura cărții *Heures de la reine Anne de Bretagne*. Reproducere în culori din anul 1841. (Biblioteca Academiei R. S. România).

Cu prilejul inventarierii s-a dovedit că fondul testat Academiei este una din cele mai frumoase colecții de bibliofil. Constituită, în marea ei majoritate, din cărți de artă, memorii de călătorie, descrieri de monumente, lucrări cu caracter juridic și economic, cele mai multe scrise în limbile franceză și italiană, în bibliotecă Filipescu erau bine reprezentate și operele scriitorilor clasici din toate timpurile și istoria, și geografia. O predilecție deosebită o manifesta bibliofilul pentru tipăriurile încadrate astăzi, la toate bibliotecile mari, în colecția *Infern*, dar, dincolo de textul licențios, el le asigură un loc în colecție pentru prezentarea lor artistică. Apărute mai toate în ediții bibliofile, aceste cărți erau împodobite cu frumoase ilustrații, cu planșe în culori, cu gravuri în mai multe stadii. Multe din ele aveau legături de preț fie originale, fie executate la comanda lui G. Em. Filipescu.

Datorită acestor elemente, o parte a volumelor au fost prevăzute de la început cu etichete purtând mențiunea REZERVAT care le asigură un regim special prin restrângerea circulației lor.

Mai târziu, când la Biblioteca Academiei s-a constituit colecția de carte rară, o bună parte a fondului Filipescu a fost inclusă acolo, ajungând, în sfârșit, la locul care i se cuvenea.

Toate volumele provenite din acest fond poartă un frumos *ex libris* pe etichete tipărite în alb negru și aplicate pe verso copertei anterioare. Uneori el poate fi întâlnit, în diferite variante, și sub forma de sigiliu în tus, timbru sec sau ornamente aplicate pe legătura cărții. Multe din volumele date la legat de colecționar sînt marcate pe cotur cu monograma G. E. F.

George Emanoil Filipescu sau, după forma franceză pe care o prefera, Philipescu era coborîtor din vechea spîță a Basarabilor prin Drăghici, vornicul de Mărgineni,³ al cărui nepot, Filip (sec. XVI), pare să fi dat numele neamului Filipestilor din Muntenia. Unul din descendenți, Pană Filipescu (sec. XVII), se înrudește prin căsătorie, cu vestita familie a postelnicului Constantin Cantacuzino.⁴

3. Lecca, Octav George. *Familiiile boeresti române*, Buc., 1899, p. 222; Iorga Nicolae. *Despre Cantacuzini...* Buc., 1902, pp. 79 și 413.

4. Iorga, N. *Op. cit.*, p. 52 a.

4 și 5. Marcă de posesor presată în legătură și sigiliu în tus din cartea Dumas, F. G. Paris, *ses vues, places, monuments, théâtres etc.* Paris, 1881. (Biblioteca Academiei R. S. România); 6. Monogramă aurită pe legătura cărții Demmin, *Guide des amateurs d'armes et armures anciennes...* Paris, f. a. (Biblioteca Academiei R. S. România).

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

DEZVOLTAREA BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN DANEMARCA

Prezentare succintă a comunicării susținute de Eva Glistrup, bibliotecară pentru copii, Frederkssund, în cadrul Subsecției bibliotecii pentru copii din F.I.A.B. la Sesiunea de la Copenhaga, august 1969

Vechimea, bogăția și legăturile familiei și, poate, diplome de innobilare mai vechi l-au inspirat pe colecționar să-și alcătuiască un ex libris somptuos cu blazon, în componența căruia intră și vulturul imperial și coroana de conte cu nouă ramuri și alte elemente simbolice. Nu facem aici o analiză heraldică a acestor elemente, cu atât mai mult cu cât, în afara celor de pe eticheta tipărită, ele nu sînt constanțe în mărcile de proprietate ale lui Filipescu, ci sporesc ori scad după cum le permite spațiul în care sînt așezate pe carte. Sub blazon este plasată o deviză împrumutată de la un cardinal din secolul al XV-lea: *Potius mori quam foedari* [Mai bine moartea decît dezonoarea]. Era o deviză frumoasă în sine dar este greu de crezut că G. Em. Filipescu a urmat-o în viață. Mare proprietar, fost deputat pînă la moartea sa, survenită la 23 februarie 1913⁵⁾, a lăsat unor instituții culturale și de binefacere o imensă avere.⁶⁾ Este greu de crezut ca în cadrul concepțiilor, destul de largi, despre onoare, ale clasei și epocii sale să se fi putut conduce după ea.

Dar, peste toate aceste considerații, ex libris-ul său rămîne o creație artistică mai ales prin multitudinea formelor derivate din el. Cît de variate sînt acestea se poate vedea din cele reproduse aici, fără a le epuiza. Desigur, cînd ele sînt presate și aurate pe coperta sau pe cotorul unuia din volumele colecției îmbrăcat, de obicei, în marochin roșu, și cînd mai sînt completate și cu o frumoasă monogramă tot aurită, cartea capătă o notă de distincție și eleganță.

Pe deasupra, prezența ex libris-ului, sub oricare din formele lui, poate ajuta cîndva la reconstituirea unei colecții apropiată de timpurile noastre datorită exclusiv bibliofiliei.

Astăzi, numărul sporit al titlurilor și al tirajelor a eliminat cu încetul funcția ex libris-ului destinat, la crearea lui, să apere de înstrăinare volumele rare și de mare preț pe atunci. Se mai găsesc totuși, în colecțiile bibliofililor moderni, ediții de lux, albume de artă, tipărituri vechi pe care un ex libris modern, cu simboluri frumoase, alese după gustul și concepția de viață a posesorului le poate individualiza, detașa de serie și constitui într-un nou întreg, legat pentru totdeauna de numele aceluia care le-a adunat, piesă cu piesă, în cursul întregii sale vieți.

LIVIA BACĂRU

5. Necrologul publicat în *Universul* din 26 februarie 1913.

6. Peste 5 000 000 de lei după *Universul* din 1 martie 1913.

Este cunoscut îndeobște faptul că legislația dintr-un anumit domeniu determină, în gradul cel mai înalt, dezvoltarea domeniului respectiv și se reflectă, într-o manieră neașteptată, și asupra domeniilor limitrofe.

Noua lege daneză asupra școlilor a marcat, desigur, începutul unei reforme importante în domeniul învățămîntului. În Danemarca, deși bibliotecile școlare depind de rețeaua bibliotecilor publice, totuși ele au fost covârșitor influențate de efectele noii legi. Și, deoarece consecințele relative la muncă și personal nu au fost prevăzute de legislatori, anii 1958—1965/1966 au fost ani de stagnare pentru bibliotecile destinate copiilor, școlile monopolizînd toate eforturile. Totuși, în 1964 a fost întreprinsă, la cererea Inspecției generale a bibliotecilor, o mare anchetă asupra raționalizării muncii în bibliotecii, iar concluziile ei, publicate în raportul intitulat *Raționalizarea în bibliotecile publice din Danemarca* (1964) au stat la baza schimbării acestor condiții.

În anul 1964 a fost dată publicității *Noua lege cu privire la bibliotecile publice din Danemarca — Bibliotheksløven*, care a marcat începutul unei dezvoltări accentuate a bibliotecilor din această țară. Această reinnoire — recunoscută și încurajată printr-o lege care, ca mai totdeauna de altfel, nu face decît să consfințească o tendință deja existentă — se înscrie în tabloul general al căutărilor noului în artă și cultură, caracteristice deceniului 70.

Noile tendințe existente în dezvoltarea bibliotecilor daneze sînt reflectate într-o

serie de materiale de sinteză, care expun scopurile urmărite și prezintă rezultatul cercetărilor asupra celor mai bune soluții; dintre acestea, amintim: *Legea cu privire la bibliotecile publice din Danemarca* (1964), *Raționalizarea în bibliotecile publice din Danemarca* (1964), *Reguli referitoare la completarea colecțiilor în bibliotecile publice* (1967), *Materialele audio-vizuale în bibliotecile publice* (1967), *Funcțiile bibliotecilor centrale pentru copii* (1968), *Regulamentul referitor la construcția bibliotecilor publice — proiecte tip* (1968).

Capitolul I al *Legii bibliotecilor publice din Danemarca* (1964) prevede: „Scopul bibliotecilor publice este de a contribui la informare, la educare și la răspândirea culturii, punând la dispoziția publicului, în mod gratuit, cărți și alte mijloace adecvate.” Concepția de bază a rămas neschimbată, formularea însă a câștigat o suplețe corespunzătoare cerințelor perioadei actuale și a avut un rol însemnat în dezvoltarea accentuată din ultima vreme a bibliotecilor. Într-o hotărâre ministerială relativă la lege, găsim și precizarea caracterului înnoitor: „Având în vedere acest scop, bibliotecă publică, prin extinderea activității ei, trebuie să urmărească lărgirea ariei de contact, pe de o parte cu publicul în general, pe de altă parte cu instituțiile și centrele de informare populare, ca și cu alte instituții culturale”.

După publicarea legii, s-a vădit aproape imediat necesitatea elaborării unor norme noi. O comisie a prezentat normele pentru completarea colecțiilor; alte domenii sînt, de asemenea, în curs de normare.

Normele pentru completarea colecțiilor de publicații pentru copii prevăd: bibliotecă publică, ca să deservescă de o manieră convenabilă publicul cititor, trebuie să dispună de 4 volume pe cap de copil între 0 și 13 ani, bineînțeles raportat la o anumită rază teritorială de activitate. În plus, biblioteca trebuie să posede publicații periodice, literatură străină, discuri și partituri muzicale. Colaborarea cu alte instituții cere, de asemenea, un surplus de publicații, socotit de unii la o carte în plus pe cap de copil între 0 și 13 ani.

Vîrsta luată ca bază a calculului este una convențională, desemnînd un procent de aproximativ 25 la sută din populația unei așezări, oscilînd, în unele locuri, de la 18 la 30 la sută.

Normele de completare a colecțiilor au avut o importanță capitală pentru creșterea colecțiilor în toate bibliotecile de copii din Danemarca. Ele au marcat, de asemenea, o etapă nouă în dezvoltarea acestor unități. Vechile regulamente din 1953 priveau bibliotecile publice pentru copii și bibliotecile școlare prin aceeași prismă,

fapt care a dus la imprimarea unei asemănări supărătoare între colecțiile acestor două instituții distincte. Vechile norme de ansamblu puneau la baza calculului numărul de copii înscrși în școală în zona respectivă. Ceea ce nu însemna, desigur, că numai copiii între 7 și 17 ani aveau acces la bibliotecă, ci numai că cei mai mici de 7 ani erau, în mod clar, mai neglijați decît în prezent. De aceea, se poate vorbi astăzi chiar de o revoluție în munca cu cartea în rîndul preșcolarilor. Pe aceeași linie se înscriu și prețioasele contacte — aflate în prezent la începuturile lor — cu grădinițele de copii și cu alte instituții care se ocupă de educația copiilor.

Deocamdată, normele de achiziții pentru alte materiale decît publicații sînt în curs de elaborare. Munca bibliotecilor cu non-publicații* este, de altfel, una din marile inovații ale legii din 1964. Apariția materialelor audio-vizuale în bibliotecă a suscitată însă și rezistența unora dintre bibliotecari, sub cuvînt că munca tradițională a bibliotecii este amenințată dacă, în condițiile în care nici fondurile de cărți propriu-zise nu sînt prelucrate încă în întregime, noi sarcini grevează timpul de muncă al bibliotecarului.

În ceea ce privește construcția de clădiri noi pentru bibliotecă, legea din 1964 a intervenit după un sfert de secol de sistare a oricărei activități în această privință, ca urmare a greutăților generate de cel de-al doilea război mondial. În aceste condiții, multe biblioteci erau nevoite să funcționeze în spații insuficiente. Potrivit noii legi, construcția de clădiri pentru bibliotecă este, înainte de toate, o problemă locală, atît în ceea ce privește decizia de edificare, cît și în ceea ce privește subvențiile. În ultimii 6—8 ani, mai multe municipalități au început mari lucrări de construcții sau vaste transformări și proiecte de mare amploare care sînt pe cale de a fi realizate. Regulamentele cu privire la proiectarea clădirilor de bibliotecă sînt cuprinse în volumul intitulat *Construcția bibliotecilor publice (Folkebiblioteksbygningen)*, care asigură o oarecare unitate în concepție și împiedică o proiectare parcimonioasă sau nefuncțională. „Centrala bibliotecilor” (Bibliotekscentralen) contribuie, de asemenea, la menținerea proiectării, reconstrucției și amenajării bibliotecilor la un anumit nivel, atît prin mobilierul și rechizitele furnizate, cît și prin asistența de specialitate acordată în amenajări.

După părerea autoarei, proiectarea actuală suferă, uneori, de prea puțină fantazie și flexibilitate, de un aer prea ofi-

*) Materiale care, fără a fi publicații, intră în colecțiile unei biblioteci moderne: discuri, filme, diafilme, benzi magnetice etc.

cial și prea rigid. În ceea ce privește bibliotecile pentru copii, nu se poate spune că bibliotecarii care lucrează în ele ar fi pe deplin mulțumiți: normativele nu prevăd, în afara sălii de împrumut principale, și o sală de basm, o sală de teatru, o sală de jocuri, acces la aparatele multi-duplicatoare, o sală de lectură și o sală pentru pedagogi. De asemenea, mobilierul bibliotecilor pentru copii este, mai peste tot, prea sever și prea puțin comod.

Legea cu privire la bibliotecă conține și alte prevederi noi; una dintre ele este așa-zisul „împrumut liber” (Fri låneret): oricine, indiferent de domiciliul său, poate împrumuta orice carte, din oricare localitate a țării. Această măsură ar putea apărea în ochii străinilor ca o regulă teoretică, fără importanță practică. Dar trebuie să ne gândim că, în contextul actualii reforme teritoriale — în care numărul de 900 de biblioteci independente este în continuă scădere, datorită unificării micilor așezări —, nu trebuie să mergi prea departe de domiciliu pentru a trece „frontiera” unei comune vecine. De aceea, „împrumutul liber” este de o importanță capitală atât pentru copii, cât și pentru adulți.

Prevederea după care bibliotecile publice sînt obligatorii în toate localitățile este cu deosebire importantă în procesul de asigurare a lecturii copiilor, mai ales în mediul rural, unde comunele, făcînd eforturi considerabile pentru amenajarea bibliotecilor școlare, ezită să amenajeze și biblioteci publice pentru copii.

Prin noua lege, începînd cu anul 1964, pentru prima dată în istoria bibliotecilor, biblioteca școlară a devenit independentă de biblioteca publică, între cele două tipuri de unități făcîndu-se o distincție foarte clară. În ceea ce privește bibliotecile școlare, există acum o hotărîre ministerială, ca și normele publicate de Ministerul Învățămîntului de care ele depînd. Din punct de vedere legislativ și practic însă, sîntem într-o epocă de tranziție: prin decretul-lege, biblioteca publică trebuie să colaboreze cu biblioteca școlară pe trei linii: buget, completarea colecțiilor și tehnică de bibliotecă, colaborează stabilindu-se între doi parteneri egali.

Se poate constata, în ultimul timp, o impetuoașă dezvoltare a activității bibliotecilor pentru copii, mai ales în unitățile cu personal calificat. Căci și în acest sector al muncii cu cartea, ca și în bibliotecile pentru adulți, există un punct slab: numărul insuficient de bibliotecari calificați. Pretutîndeni a devenit însă evident că activitățile culturale cu copiii și extinderea activității pot fi efectuate de

persoane fără pregătire de bibliotecari, bibliotecarii puțînd, desigur, coordona și organiza un grup de persoane care, prin formația lor profesională, au calitățile cerute de activitățile de propagandă a cărții.

Manifestările specifice — ore de povești, de jocuri, de muzică, de teatru, de teatru de marionete, întîlniri cu scriitorii pentru copii, ședințe cu cineamatori, de club și de filatelie — pot fi organizate mai bine dacă se instituie o legătură permanentă între bibliotecari și maturii care se ocupă de educația copiilor: învățătorii în primul rînd, personalul din grădinițe și creșe, conducătorii organizațiilor de copii etc.

Colaborarea între toate unitățile de lectură are o veche tradiție în Danemarca; în această colaborare largă însă, bibliotecile pentru copii au fost, într-o măsură oarecare, neglijate. Pentru a sublinia importanța unităților publice de lectură pentru copii, în anul 1968 o comisie de sub președinția d-nei Aase Bredsdorf, inspectoră a bibliotecilor pentru copii, a elaborat un raport intitulat *Funcțiile bibliotecilor centrale de copii*, în care se demonstrează rolul bibliotecilor centrale ca furnizoare principale ale publicațiilor, aportul lor în coordonarea și mijlocirea colaborării interbibliotecare etc.

În etapa actuală, se simte necesitatea ca anumite sarcini să fie rezolvate prin cooperare, de exemplu cataloagele. De mai mult timp, cataloagele redactate pe fișe începuseră să constituie mai mult o greutate decît un ajutor pentru bibliotecarii din unitățile pentru copii. Ele au fost continuu remaniate și, din fericire, munca aceasta grea se apropie de sfîrșit. Dar, în contextul existenței unei multitudini de mici puncte de împrumut și a unei producții limitate de publicații, viitorul acestor cataloage nu este prea clar. După cîțiva ani de muncă colectivă asiduă, după multe discuții și controale, în curînd va fi publicat un catalog tip pentru bibliotecile de copii și școlare. Acest catalog va fi distribuit în fiecare clasă de școală și în grădinițe și va contribui în mare măsură la răspîndirea literaturii adecvate copiilor.

Bibliotecile pentru copii ocupă o poziție stabilă datorită faptului că Școala națională de bibliotecari are o catedră specială pentru munca în bibliotecile pentru copii. Sefa catedrei, ca și asistenta sa sînt bibliotecare pentru copii cu o bogată experiență în această muncă. Ca specializare postuniversitară, în Danemarca există un curs destinat bibliotecarilor pentru copii, frecventat în special de salariații care au prestat muncă practică

în bibliotecă. Acest curs există din 1943 și creează posibilitatea obținerii unui salariu mai bun. În prezent, acest curs a căpătat amploare: în loc de două luni, el are acum o durată de trei luni, ceea ce nu este considerat încă suficient, dar ceea ce înseamnă totuși mai mult. Cursul ia din ce în ce mai mult forma unui curs de bază, deoarece la admitere se prezintă bibliotecari din ce în ce mai tineri. Cu timpul, se va simți nevoia instituirii unui curs pentru bibliotecarii de copii avînd o oarecare experiență. În prezent, este organizat, pentru a doua oară, un curs pentru avansați, cu participarea tuturor țărilor scandinave.

Centrala bibliotecilor (Bibliotekscentra-len) este asemănătoare cu „Biblioteksj nst” suedeză. Aici se tipăresc fișe pentru aproximativ întreaga producție de carte din Danemarca, ca și pentru discuri, aici se redactează cataloagele tipărite, bibliografiile și listele de cărți; de asemenea, aici se prelucrează cărțile în vederea folosirii lor în bibliotecă, aici este pus în vânzare mobilierul și rechizitele speciale, aici se găsesc, în sfîrșit, specialiști cu o experiență vastă în amenajarea bibliotecilor de orice categorie.*)

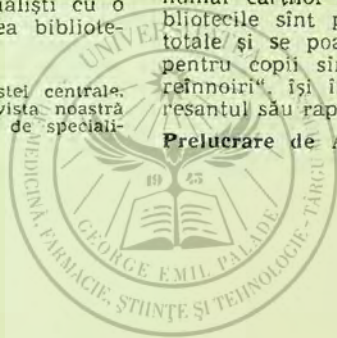
*) Cu privire la activitatea acestei centrale, vezi și materialul publicat de revista noastră în nr. 11/1968 la rubrica „Lucrări de specialitate”, p. 690—691.

„Sper din tot sufletul să trăiesc ziua în care respectul pentru munca dusă de bibliotecile pentru copii va fi un fapt real, de la sine înțeles; acest respect fi-resc, care nu există încă, nici la noi, nici în alte țări”, spune Eva Glistrup. „Trebuie să mărturisim că, dacă vrem ca secolul 20 să corespundă cit de puțin denumirii ce i s-a atribuit de «secol al copilului», atunci mai avem încă multe de făcut în următorii 30 de ani... Sîntem în curs de a descoperi c u ei, copiii, au și drepturi, chiar dacă dreptul de a vota nu le este acordat...

Trebuie să recunoaștem că am stabilit contacte numai cu o parte din publicul nostru potențial și că nu putem oferi mare lucru publicului care nu ne frecventează...

Legea cu privire la bibliotecă oferă, desigur, mari posibilități de acțiune, posibilități care vor fi întărite de noua lege în pregătire. Noile forme de expresie, arta nouă, reînnoirea teatrului, a muzicii, a picturii și a poeziei — adesea topite într-o singură unitate — vor transforma bibliotecile care se vor consacra numai cărților în instituții absurde. Bibliotecile sînt pe drumul restructurării totale și se poate spune că bibliotecile pentru copii sînt în avangarda acestei reînnoiri”. Iși încheie Eva Glistrup interesantul său raport.

Prelucrare de A. CORVĂTESCU-TOFAN

Muzeele cărții din Cetinje (Iugoslavia)

Poate nicăieri în Peninsula Balcanică nu există un loc mai potrivit și cu așă rezonanță în istoria cărții din sud-estul Europei, pentru organizarea și funcționarea unui muzeu al cărții, ca în vechea capitală a Muntenegrului, Cetinje. Inș și așezarea geografică a acestui centru, într-o strimt  depresiune carstică, deasupra căreia veghează un cerc de stinc , face din el o citadelă care, prin efortul eroic al muntenegrenilor, a rezistat repetatelor presiuni ale Imperiului otoman, menținindu-și individualitatea, funcțiile economice și culturale.   rămas o citadelă a culturii sud-slave găzduind și o tipografie foarte cunoscută în Balcani și cu urmări dintre cele mai fericite asupra evoluției culturii popoarelor din această regiune.

La sfîrșitul veacului al XV-lea, orașul muntenegrean a beneficiat de activitatea ieromonahului Macarie, care, după ce in-

vătasă meșteșugul tiparului la Veneția, se așază pentru un timp la Cetinje. Aici, între anii 1493 și 1496, sub îngrijirea lui Macarie, se tipăresc cu chirilice cărți slave pentru necesitățile de cult ale bisericii ortodoxe. Prima tipăritură ieșită de aici, cunoscută sub denumirea de *Obodski oktoih*, începe să fie lucrată în 1493, însă nu este încheiată decât în 4 ianuarie 1494. În anul următor, 1495, la Cetinje se mai tipăresc o *Psaltire* și un *Trebnic*. În urma evenimentelor din această regiune, a atacurilor turcești petrecute în anul 1496, activitatea tipografică de aici nu mai poate continua, Macarie trebuind să părăsească Muntenegru. Refugiat în Țara Românească, va tipări, la îndemnul lui Radu cel Mare, cele trei cărți slavone dintre anii 1508 și 1512.

În Muzeul mănăstirii din Cetinje, ale cărei clădiri sînt rezemate de înălțimile Bijlardului, se găsesc astăzi expuse vechi manuscrise chirilice, care au stat apoi la baza celor dintîi tipărituri slave realizate aici. Colecția de manuscrise, extrem de prețioasă prin exemplarele pe care le deține, cuprinde, numai din secolele XIII-XIV, un număr de 21 de manuscrise slave vechi, cele mai multe fiind texte bisericești, dar nu lipsesc nici cele juridice. Pentru veacurile XV-XVIII, colecția se găsește în continuă creștere. Manuscrisele pe piele [coja] alcătuiesc o colecție dintre

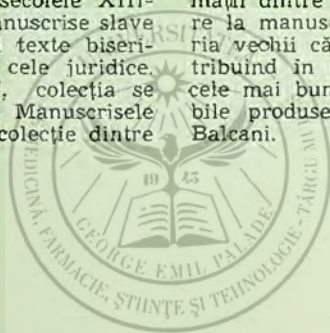
cele mai prețioase ce se poate vedea în Peninsula Balcanică.

Dintre tipăriturile aflate în păstrarea muzeului se găsesc exemplare rare, dintre care menționăm *Octoih* [glasurile 1-4], tipărit la Cetinje, în 1493-1494, expus într-o vitrină la loc de cinste, un *Slujebnic*, tipărit la Veneția, în 1519, alt *Octoih* [glasurile 5-8], tot de la Veneția, din 1537, sau *Zbornicul venețian*, din 1536-1538. Din veacurile XVII-XVIII, se găsesc tipărituri chirilice kieviene, moscovite sau din alte centre tipografice, exemplare care își așteaptă cercetătorii pentru a le studia și stabili locul în istoria culturii slave și pentru a urmări circulația lor în Peninsula Balcanică.

Tot în Cetinje, mai poate fi vizitată sala-biblioteca a Muzeului național [Narodni muzej], adăpostit într-o clădire situată în imediata vecinătate. Colecțiile și fondul de manuscrise și cărți păstrate aici au de asemenea cîteva exemplare rare, de inestimabilă valoare.

Muzele cărții din Cetinje oferă deopotrivă vizitatorului și specialistului informații dintre cele mai prețioase. referitoare la manuscrisele slave vechi și la istoria vechii cărți tipărite din Balcani, contribuind în același timp la păstrarea în cele mai bune condiții ale acestor inegalabile produse ale culturii medievale din Balcani.

Nicolae EDROIU

de peste hotare

Din darea de seamă amplă asupra activității Bibliotecii municipale din Praga (*Městská knihovna v Praze*) pe anul 1969 ...reținem cîteva date semnificative pentru volumul și calitatea muncii acestei instituții de prestigiu: fondul total de publicații număra 1 504 424 de volume, din care 597 673 de volume la unitatea centrală și 906 751 de volume la bibliotecile filiale; colecțiile au crescut în 1969 cu 129 311 volume; numărul cititorilor a fost de 114 822, reprezentînd 11,1 la sută din populația orașului Praga — 1 036 609 locuitori, iar al volumelor împrumutate s-a ridicat la 4 176 572, din care adulții au împrumutat 2 953 585 de cărți, iar copiii, 1 078 589 de cărți; venînd în întîmpinarea necesităților de informare a cititorilor, biblioteca a editat 10 bibliografii tematice de întîndere mai

mare și 44 de bibliografii tematice mai restrînse pentru ciclurile instructive de la Universitatea populară; la biblioteca pentru copii, sceneta Regatul marionetelor a înregistrat 89 de reprezentații, pentru 15 658 de copii; printre îmbunătățirile a-duse organizării bibliotecii, serviciul de completare și prelucrare a publicațiilor a reușit să concentreze într-o singură operație trîierea fișelor pentru toate tipurile de cataloage, pregătindu-se astfel pentru mecanizarea viitoare; în sfîrșit, mai amintim introducerea, la secția de muzică a bibliotecii municipale din Praga, a împrumutului de discuri pentru acasă, alături de unele modernizări tehnice (instalarea, în sala de studiu a secției, a unui aparat pentru audiții ale discurilor stereofonice etc.).

În cadrul celei de-a IV-a reuniuni ce a avut loc la 17-18 noiembrie 1969,

...grupul de lucru pentru descrierile bibliografice din cadrul UNISIST-ului a pregătit un raport de activitate destinat să fie prezentat la a IV-a sesiune a comitetului central al UNISIST, care s-a ținut între 15 și 17 decembrie 1969 și la care a fost examinat un proiect de raport asupra sistemului mondial de informare științifică. Grupul de lucru pentru descrierile bibliografice a stabilit 13 recomandări asupra principalelor elemente ale descrierilor bibliografice ale articolelor din periodice, în vederea înregistrării lor într-o formă descifrabilă de către mașini. Au fost tratate în acest fel următoarele probleme: sisteme de transliterare aplicabile caracterelor chirilice și altor alfabet (printre care și cel japonez); menținerea titlurilor documentelor citate; menținerea numelor și apartenenței autorilor; posibilitatea de a stabili un sistem internațional de descriere și posibilitatea de a elabora un indice mondial de titluri de periodice, care să asigure fiecărui titlu o abreviere și un număr codificat; menținerea volumului, a numărului, a datei publicării și a paginii; un program de lucru pentru viitor. Grupul de lucru și-a exprimat dorința ca recomandările lui să fie comunicate Organizației internaționale de standardizare în scopul de a fi examinate. S-a mai propus ca recomandările amintite să facă obiectul unei aplicații experimentale înainte de a intra definitiv în vigoare. (Bibliografie, Documentation, Terminologie, 10, nr. 1, ian 1970).

Douăzeci și șase de țări — între care și România — din Europa, Asia, America de Nord, America de Sud și Africa

...au luat parte, la 29 septembrie 1969, la prima sesiune a Grupului de studiu pentru dreptul de autor internațional, care s-a desfășurat în clădirea sediului Departamentului de Stat al S.U.A. din Washington. Acest grup de studiu a fost înstituit de către Comitetul interguvernamental pentru dreptul de autor și a fost însărcinat să examineze ansamblul situației relațiilor internaționale în domeniul dreptului de autor. În cursul acestei prime sesiuni, grupul de studiu a exa-

minat următoarele trei probleme: 1) elaborarea unui mecanism internațional care să permită țărilor în curs de dezvoltare un acces mai ușor la operele protejate, respectând însă dreptul de autor; 2) necesitățile țărilor dezvoltate și ale celor în curs de dezvoltare în domeniul dreptului de autor internațional; 3) problemele care decurg din existența concomitentă a două convenții cu caracter universal asupra dreptului de autor, ca și metodele ce vor putea fi aplicate pentru o eventuală stabilire a unei legături între aceste două convenții.

Consiliul internațional pentru reprografie (International Council for Reprography — ICR).

...este noul organism internațional constituit, în locul Comitetului internațional permanent pentru reprografie, cu prilejul unei reuniuni care a avut loc între 23 și 24 septembrie 1969, la Frankfurt am Main. Obiectivele noului consiliu sînt: gruparea pe plan internațional a organizațiilor și a persoanelor particulare care se preocupă de problemele științifice și tehnice relative la reprografie și la aplicațiile ei practice și asigurarea coordonării eforturilor lor; organizarea sau patronarea de congrese internaționale sau de alte reuniuni, în cursul cărora se vor face schimburi de informații asupra principiilor, tehnicilor și aplicațiilor reprografiei; colaborarea cu organizațiile naționale și internaționale care se preocupă de reprografie; luarea tuturor măsurilor pentru a favoriza studiul și aplicarea tehnicilor de reprografie. O primă acțiune a noului consiliu s-a desfășurat în luna ianuarie a.c., cînd a fost efectuată o anchetă internațională asupra instituțiilor de reprografie.

La Amsterdam (Olanda), între 24 și 28 august 1970

...va avea loc Conferința mondială a Federației internaționale pentru prelucrarea informațiilor (IFIP). În cadrul a două colocvii regionale au fost elaborate deja temele care vor figura în programul conferinței de la Amsterdam: învățămîntul în domeniul informaticii în cadrul școlilor secundare și al institutelor de învățămînt superior; programe și examene; formarea profesiorilor; informatica la indemia-

tutor; responsabilitățile informaticii; tehnicile pedagogice și utilizarea ordinarilor în învățămîntul informaticii.

Comitetul tehnic ISO/TC 46 al Organizației internaționale de standardizare (ISO)

...a ținut a XII-a reuniune plenară a sa la Stockholm, între 20 și 25 octombrie 1969. La această reuniune au luat parte reprezentanți din 17 țări și observatori din partea a 11 organizații internaționale, printre care și UNESCO. În cadrul Grupului de lucru nr. 1 (numerotarea internațională standardizată a cărții) delegații au prezentat rapoarte asupra progreselor realizate în domeniul respectiv în țările lor.

Cu prilejul reuniunii de la Stockholm s-a afirmat necesitatea stabilirii unei legături între Comitetul tehnic ISO/TC 46 și sistemul mondial de informare științifică, UNISIST. De asemenea, s-a hotărît crearea unui nou grup de lucru permanent, care va fi însărcinat să studieze problema automatizării în domeniul documentării, ca și problemele ordonării alfabetică. La reuniunea amintită, au mai atras atenția participanților următoarele probleme: conversiunea limbilor scrise; abrevierea numerelor de țări; terminologia; abrevierea titlurilor de periodice; stabilirea unei norme internaționale pentru ghidurile de centre de documentare; rezumatele analitice, notițele bibliografice pentru brevete; traduceri; table de materii. Următoarea reuniune va avea loc la Lisabona (Portugalia), în primăvara anului 1971.

O reuniune de studiu pe tema „Informarea în științele sănătății“

...s-a ținut, între 3 și 4 decembrie 1969, la Cleveland (Ohio, S.U.A.). La lucrări au participat experți de renume internațională, specializați în următoarele domenii: recuperarea informațiilor, sisteme de comunicare, biblioteconomie, tehnologia ordinarilor, editare, redactare, cercetarea în domeniul învățămîntului medical. În cadrul reuniunii, comitete restrîns au examinat stadiul de dezvoltare actuală și perspectivele în privința imaginaării, recuperării și difuzării documentelor din domeniul științelor medicale.

Rubrică redactată de
George VLĂDESCU

LA BRUYÈRE — pictor al vremii sale

Cînd, în 1688, apărea prima ediție a *Caracterelor*, La Bruyère era un mărunț gentilom al casei de Condé și conservator al bibliotecii de la Chantilly. Un om cu o înfățișare nearătoasă, timid și sfîngaci, neluat în seamă, disprețuit pentru situația subordonată la curtea uneia dintre cele mai mari familii aristocratice din Franța. Publicarea însă a citonva ediții, într-un scurt interval, îi aduce autorului celebritatea, stîrnind o furtună de proteste. Prea mulți se simțeau vizați și chiar se recunoșteau în portretele constituite după legile clasice ale genului și prea multe „chei” circula cu desemnarea personajelor zugrăvite după natură cu penelul inimitabil al scriitorului.

Cîte adversități, răstălmăcini, interpretări defavorabile nu au întovărit cele opt ediții ale *Caracterelor*! În poftida acestor atacuri, La Bruyère nu a renunțat la ceea ce credea el că înseamnă menirea lucrării sale: *de a spune adevărul*.

Spre deosebire de înaintașii săi, care prezentau sau își închiuiuau că prezintă „omul în genere”. La Bruyère surprinde individul în raport cu condiția sa, relevînd faptul că schimbările ce se produc în diferitele straturi și categorii sociale determină modificări în atitudinea și comportamentul oamenilor. Prin această notă de relativism, scriitorul își depășește epoca, anunțînd unele tendințe importante ale veacului luminilor.

În fruntea lucrării sale, moralistul a publicat, chiar de la prima ediție, *Caracterele* lui Teofrast, traduse din limba greacă, la adăpostul cărora a atacat cu îndrăzneală monarhia absolută. „Îi dau îndărăt publicului ceea ce mi-a dat cu împrumut; de la el am luat materia acestei lucrări; după ce am așternut-o pe hirtie cu toată grija pentru adevăr de care sînt în stare și pe care o merită din partea mea, este drept să i-o restitu¹”. Nu a scris deci cartea pentru cucerirea laurilor gloriei sau admirației, ci pentru îndreptarea „moravurilor acestui veac”.

Moralistul își expune părerile și în *Cuvîntul despre Teofrast*, subliniînd latura educativă a unor asemenea scrieri. Frumos, adevărat și bun, iată trei noțiuni care se îmbinau armonios într-o concepție despre lume, proprie spiritului antic. La Bruyère cere „îngăduință” pentru operele celor vechi față de care avea distanța necesară detectării vieții lor și cărora le preamărea simplitatea, contrapunînd-o va-

1. La Bruyère, Jean de. *Caracterele sau moravurile acestui veac*. Vol. 1—2. Traducere și note de Aurel Tita. Prefață de N. N. Condesescu. [Traducerea *Caracterelor* lui Teofrast de Maria Marinescu-Hîmu]. (Buc.), Editura pentru literatură, 1966. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 331—332). Vol. 1, p. 79.

nității, ambițiilor deșarte, luxului și slăbiciunilor contemporanilor săi.

Alegându-l pe Teofrast ca maestru, moralistul izbutește să descrie „gîndurile, sentimentele și pasiunile”... „ponoasele minții”, ca și „tainițele sufletului” mai profund și mai nuanțat. Capitolul I, intitulat „Despre creațiile artistice”, se deschide cu un preambul, în care moralistul aduce ofrandă admirației sale pentru creațiile predecesorilor: „Totul s-a spus, și noi ne-am ivit prea tîrziu, după mai bine de șapte mii de ani de cînd există oameni pe lume și de oînd cugetă”²⁾. Dar modestia nu exclude conștiința propriei sale valori. Cîte reflecții presărate în paginile *Caracterelor* nu ascund cîta unei amărăciuni, des-tînuierea unei sincere revolte, lăsînd să răzbată pînă la cititor concluziile unei experiențe triste: „Înzestrat cu talentele cele mai rare și cu meritul cel mai desăvîrșit, cine poate oare să nu fie convins de inutilitatea sa cînd se gîndește că, răposînd, părăsește o lume care nu se sinchisește de pierderea lui și în care se găsesc atîția alții gata, să-îia locul?”³⁾ Reflecția privea propriul său destin. Fiu al unui modest funcționar, s-a născut la Paris în 1645. A studiat dreptul la Orléans și a practicat timp de opt ani avocatura la baroul din capitala Franței, îndeletnicire ce i-a dezvoltat acuitatea psihologică. Potrivit obiceiurilor vremii, a cumpărat în 1678 slujba de vistiernic general al Franței în circumscripția financiară din Caen, după care se reîntoarce la Paris, unde duce o viață retrasă. Recomandat de Bossuet, episcop de Meaux, el devine profesorul tînarului Louis de Bourbon, nepotul printului Condé. Timpul liber și-l petrece citind și notînd. Palatul Justiției, dar mai cu seamă Curtea de la Versailles au reprezentat pentru moralist un vast cîmp de observație.

În 1693, după trei respingeri, este ales membru al Academiei, fără să fie cruțat nici cu acest prilej de campanii răuvoitoare. Epigrame, cîntece, libele au fost lansate de furia neputincioasă a dușmanilor. Una din ele suna astfel: „Cînd La Bruyère se prezintă, / De ce trebuie să strigăm «haro»? / Pentru a completa numărul de patruzeci *) / Nu este nevoie și de un zero”⁴⁾.

La sfîrșitul secolului al XVII-lea, aristocrația, deși se bucura de toate privilegiile, era o clasă lipsită de utilitate. Îndepărtați de la conducere de monarhul absolut, nobilii se plictisesc, pierzîndu-și timpul în intrigi și acțiuni mărunte. Spre deosebire de Pascal, care se mulțumește să descrie „spleen-ul” trîndavilor, La Bru-

yère indică și remediul potrivit — munca: „Plictisul a venit pe lume o dată cu lumea; ei îi datorăm în bună parte faptul că oamenii umblă după plăceri, după joc, după societate. Cel cărui îi placemunca se mulțumește cu sine însuși”⁵⁾. Viața la curte îi apare ca o piesă de teatru, care-i prinde pe oameni într-un angrenaj de „arcuri ascunse”, transformîndu-i în niște marionete ce evoluează în cadența imprimată de ceremonialul unui protocol osificat. Curtenii urzesc intrigi, uneltesc, se întrec în lingșiri și înșelătorii, dezlănțuind patimi și invidii, simțînd o plăcere jîsnică să fie solicitați, să fîgăduiască și să refuze. Cu tot atîta virulență atacă la Bruyère acea tagmă a burghezilor îmbogățiți prin arenda impozitelor indirecte — financiarii —, care vor cucerii treptat pozițiile nobilimii parazitare datorită unui argument mai puternic decît orice titlu aristocratic: banul. „Există unele suflete murdare, plămădite din noroi și din scîrnă, ahtiate după cîștig și după dobîndă... Asemenea oameni nu sînt nici părinți, nici prieteni, nici cetățeni, nici creștini și poate că nici oameni: au bani”⁶⁾.

Puțini scriitori din vremea lui au avut curajul să consemneze contrastul dintre lux și sărăcie, așa cum a făcut-o scriitorul, în portrete viguroase, de o caustică ironie ca cele ale lui Giron — bogatul și Phédon — săracul, sau în descrieri zguduitoare, cum este tabloul sumbru al țărănului francez, redus aproape la treapta animalică.

Simpatia sa se îndreaptă spre reprezentanții stării a treia, superiori prin însușirile lor native aristocraților, care nu au altceva decît privilegiul de a se fi născut în familii cu blazon. Sesizînd contrastul „celor două clase ale oamenilor celor mai opuși”, conchide că „un om din popor n-ar fi în stare să facă nici un rău; un nobil nu vrea să facă nici un bine și e capabil de mari rele... Omul din popor are un fond bun, dar nu are un înveliș atrăgător; cei mari nu au decît învelișul și atîta tot. Trebuie să aleg oare? Nu stau în cumpănă, vreau să fiu om din popor”⁶⁾.

Prudența i-a dictat elogiile aduse regelui Soare, înmănunchate într-o imagine idealizată. Dar nu se poate reține a nu stigmatiza războaiele ruinătoare pentru poporul francez și a nu cere mai multă aplicare pentru grijile acestuia.

Prin aceste idei, fățiș formulate, La Bruyère se situează în avangarda spiritelor care au militat pentru progres și umanitate.

2. *Idem*, vol. 1, p. 85.

3. *Idem*, vol. 1, p. 133.

*) Academia număra patruzeci de „nemuritori”.

4. La Bruyère, Jean de. *Op. cit.*, vol. 2, p. 90.

5. *Idem*, vol. 1, p. 302.

6. *Idem*, vol. 1, p. 407—408.

Spirit independent, eliberat de prejudecăți de castă, aplicînd observațiile și concluziile sale cu calm și demnitate, moralistul nu s-a făcut niciodată vinovat de viciile și slăbiciunile pe care le infiera. Unii exegeți îl consideră fără rival în portrete și probabil că această specie îl atrăgea în mod deosebit. „În fiecare clipă, impresiile generale și abia inteligibile se convertesc sub pana lui La Bruyère în mici fapte sensibile”⁷⁾, scria Gustave Lanson, referindu-se la darul său de portretist, la multiplicitatea de procedee artistice la care apelează pentru a ocoli monotonia și a suscita curiozitatea. Sub aparența echilibrului și a detașării, descoperi omul pasionat de ceea ce observă, trecînd printr-o cutie de rezonanță

7. Lanson, Gustave. *Histoire de la littérature française*. Paris, Hachette, 1906, p. 601.

impresiile realității și dînd glas reacțiilor personale.

Partizan al anticilor în celebra dispută, clasic prin tradiție, La Bruyère este un inovator prin conținutul operei sale, prin spiritul critic ce anunță, în această perioadă de tranziție, ideile înaintate ale secolului al XVIII-lea. El este și un inovator în tehnica literară. Personajele prezentate sînt concrete, vii, dinamice și interesul cititorului este susținut pînă la sfîrșit printr-o artă variată ce folosește antitezele, scenetele, dialogurile, evoluțiile imprevizibile.

La 325 de ani de la nașterea lui La Bruyère, se cuvine să recităm *Caracterele*, pătrunzîndu-le sensul profund uman, care pledează pentru adevăr și virtute, în această perpetuă aspirație către desăvîrșire.

Elena BERAM

VICTOR ION POPA și eficiența educativă a artei

75 de ani de la nașterea sa

Pentru a putea fi pe deplin înțeles, Victor Ion Popa trebuie așezat printre acei oameni de cultură care se simt de timpuriu covârșiți de mari răspunderi față de istorie. Din cei cincizeci de ani ai existenței sale (29 iulie 1895—30 martie 1946), și-a dăruit peste treizeci artei și literaturii românești, cu un zel neostenit, cheltuindu-se febril în direcții multiple, considerîndu-se mereu chemat să îndeplinească datorii imperioase. A fost, în același timp, romancier și novelist, dramaturg și teoretician al spectacolului, director de teatru, director de scenă și profesor de actorie, critic de artă, desenator, sociolog, muzeograf, afirmîndu-se în toate aceste îndeletniciri ca un poet vibrant și lucid.

Ceea ce atrage atenția în urmărirea activității multilaterale a acestui cărturar fără odihnă este oroarea sa de amatorism, tendința unei profesionalizări atente de care talentul său plurivalent avea neapărat nevoie pentru a se putea exprima.

După încercările literare timide din anii liceului, scriitorul întâlnește brusc experiența dură a primului război mondial, căreia îi acordă sensul unei reînălțări cu principiul solidarismului social. El face parte din contingentul cărturarilor care au refuzat să accepte, după sacrificiile războiului, o întoarcere la resemnare. În vreme ce Camil Petrescu, întors de pe front cu hotărîrea de a respinge ofensiva mediocrității, a acționat sub fascinația ideilor absolute, în timp ce Blaga și-a impus — după 1918 — să depășească materialitatea trivială prin contemplarea spiritualizată a „tainelor lumii”, Victor Ion Popa, artizan modest

dar inzeatrat, a căutat să recolteze „fapte autentice” prin culturalizarea intensivă a cunoștințelor. Rostul educativ al artei devine, de aci înainte, piatra unghiulară a întregii sale activități.

Victor Ion Popa s-a aflat printre inițiatorii cei mai îndrăzneți ai răspîndirii culturii în zona marilor mulțimi. A scris și desenat amare povestiri și piese pilduitoare pentru publicul mare, preocupat mereu de condiția accesibilității. A fost un pionier al teatrului de artă pentru muncitori și pentru săteni, a găsit literaturii și spectacolului pentru copii făgășuri violente anti-filantropice, a organizat conferințe prin ateneele populare și a dus lumina artei în turnee strălucite cu itinerarii necomerciale, acoperind centrele muncitorești cele mai îndepărtate. Cînd inamicii onestității l-au împiedicat să facă teatru (1932—38), a adus o contribuție hotărîtoare la organizarea „Muzeului Satului”. Este important să înțelegem că acțiunile acestui artist întreprinzător nu s-au ivit ca rod al unei simple înclinări sentimentale. În concepția lui Victor Ion Popa, ridicarea maselor la un nivel înalt de cultură derivă din necesitatea salvării culturii naționale, amenințată să-și piardă specificul inimitabil printr-o desprindere de liniile distincte ale istoriei civilizației românești.

În viziunea acestui constructor cultural, teatrul era, mai ales, o cale excelentă de stimulare a creației artistice multilaterale în rîndul oamenilor simpli, aflați într-un contact nemijlocit cu sursele firești ale artei specific naționale. „Teatrul popular”, arăta Victor Ion Popa într-un referat patetic trebuia adus la „putința unei dezvoltări normale, printr-o rădăcină normală, care va stoarce de la sine, din pămîntul țării acesteia, expresia teatrală a neamului”. Departe de a refuza contactul neîntrerupt cu experiența culturii universale, scriitorul a parcurs capitalele lumii, urmărind, cu creionul în mînă, variate inițiative și izbuciri creatoare, dar, așa cum mărturisea într-o scrisoare din 1927 către Corneliu Moldovanu, călătorul distila critic faptele, încercînd să găsească drumul către „o regie românească” nu printr-o adaptare mimetică a succeselor străinătății, ci printr-o „subțiere a nervului artistic” autohton, care, ținînd seama de „bunele pilde”, să exprime o linie proprie, întemeiată pe o mentalitate specific națională.

Caracteristică pentru întreaga creație a lui Victor Ion Popa este imbinarea strînsă dintre punctul de vedere protestatar, exprimînd neliniștile omului modern față de mizeria morală a societății burgheze, și lauda valorilor tradiționale ale poporului român, surprins în frumu-

șeșea lui spirituală prin intermediul unor eroi de baladă, analizați literar cu mijloacele romanului psihologic european. Pendularea între modernitate și tradiție duce la rezultate dintre cele mai interesante în opera unui scriitor care, fără a atinge treptele cele mai înalte ale expresiei artistice, nu devine — în nici unul dintre genurile abordate — un epigon. Nuvelistica sa, de pildă (prea puțin valorificată critic) creează în lumea măruntă a așezămintelor sătești sau semirurale o tipologie de o certă originalitate, relevînd în imagini surprinzătoare accesul la o înaltă trăire sufletească a unor „oameni obișnuți”. Trasînd o variantă proprie la galeria „inadaptabililor” din societatea capitalistă, romanele lui V. I. Popa creează eroi vizionari de felul lui Toader din *Sfirlează cu fozează* și încearcă să descifreze mobilurile interioare ale curajului de care a dat dovadă *Maistorul Aurel*. Pasiunea pentru zbor a acestor temerari exprimă, cu un accent pătimaș, dorinți de descătușare dintr-o lume insuportabilă, pentru a respira atmosfera marilor înălțimi. Pleșa din *Velerim și Veler Doamne*, urgisit pentru sufletul său mare și bun, constituie o altă înfățișare a soartei conștiințelor pure într-un climat social viciat, pînă la răsturnarea totală a înțelesului lucrurilor. Există, desigur, mai ales în proza lui Victor Ion Popa, o undă de tradiționalism paseist. Lipsit de orizontul larg pe care numai gîndirea marxistă i l-ar fi putut dărui, dar rînjî sufletește de spectacolul degradării existenței umane în orînduirea timpului său, scriitorul a evocat adesea, în imagini puternic idealizate, mirajul unui umanism patriarhal, evocat ca o replică salutară la realitatea insuportabilă care-l inconjura.

Dramaturgia i-a oferit acestui autor urmărit de problemele conflictului dintre individ și societate un cîmp de activitate cu deosebire fertil. Este drept să arătăm că, în dezvoltarea problematicii ibseniene. Victor Ion Popa a realizat citeva dintre cele mai autentice lucrări românești de teatru din perioada 1920—1941, remarcabile prin bogăția observației psihologice și densitatea atmosferei dramatice. *Drama Ciutei* (1921) avea să dezvăluie un talent cu totul neobișnuit, decis să confrunte ascuțit jostnicia burgheziei cu aspirațiile către puritate ale unor eroi incapabili să accepte morala mercantilă. După succesul *Mușcatei din fereastră* (1928), comedia *Take, Ianke și Cadir* deschide seria unor compoziții comice de bună tradiție carageliană, dintre care merită să amintim savuroasa ironizare a derizoriului vieții mic-burgheze din *Acord familiar* sau accentele inedite ale satirei politice din *Dudul lui Traian* (comedie

scrisă în colaborare cu Ion Marin Sadoveanu).

Publicarea și reprezentarea relativ recentă a uneia din dramele postume (*Răspintia cea mare*) atrage atenția asupra obligației restituirii către public a însemnatului fond de manuscrise nepublicate.

Binecunoscut ca scriitor, neuitat încă pentru montările sale inspirate ca regizor, Victor Ion Popa rămâne, totodată, unul dintre cei mai de seamă teoreticieni români ai artei teatrale. Spirit superior, călăuzit de însemnătatea ideilor în creația artistică, autorul *Ciutei* nu s-a limitat la o activitate dispartă de critic dramatic. Pe lângă articolele și cronicile sale, în *Micul îndreptar de teatru* (redactat pentru regizorii începători și tipărit postum anul trecut), în referențele despre *Teatrul sătesc și teatrul pentru copii*, în suculentele sale însemnări de călătorie prin teatre sau în bogata corespondență, ni se înfățișează un adevărat sistem de gândire teatrală, în care principiile teoretice sint sprijinite pe amănunțite demonstrații și indicații practice. Pornind de la ideea că teatrul s-a constituit ca artă „ieșită din colectivitate și făcută pentru colectivitate”, V. I. Popa își dezvoltă cu o consecvență nedezmățită principiile, pe măsură ce, în etapele succesive ale muncii sale în teatru, adaugă argumente și implicații noi. Pornind de la apărarea primatului textului literar în spectacol, V. I. Popa acordă o însemnătate capitală repertoriului dramatic, pe care-l condiționează în primul rînd de cerințele specifice ale publicului căreia îi este destinat și în al doilea rînd de compoziția actoricească a trupei respective. În controversa regizor — director de scenă, subliniind formarea unor personalități regizorale capabile să construiască original magistica scenică

inspirată de text, se subliniază că o îndreptare preferențială a regizorului către o anume categorie de autori este firească și chiar necesară. Un vast capitol îl alcătuiește, în scrierile lui V. I. Popa, ceea ce am numi *teoria actorului* (de la problema distribuirii rolului, la tehnica diferențiată a jocului), la care se adaugă analiza mereu reluată a sarcinilor scenografice. Ca teoretician al teatrului, V. I. Popa prezintă, în ansamblul dezbaterilor de specialitate pe plan european, o pronunțată preferință pentru stilul de joc direct, în care *autenticitatea* să realizeze, dincolo de naturalism, „o reînviere” a vieții prin stabilirea unui „cifru convențional” acceptat de public. Respingînd academismul „Comediei franceze”, autorul nostru se înscrie cu un program propriu în linia apărătorilor „teatrului popular”, văzut totodată ca modalitate de adîncire a specificului național și — prin urmare — a contribuției fiecărui popor în ansamblul mișcării teatrale a lumii.

Scrierile literare, dintre care ineditele ne rezervă un larg capitol de surprize, exercită asupra cititorului farmecul unui conglomerat de fraze ardente, emanînd o covârșitoare dragoste pentru oameni. Paginile de exegeză critică conțin povești și opinii de un mare interes, în vreme ce elevii profesorului Victor Ion Popa, dintre care nu puțini se află printre numele cele mai cunoscute ale actualelor alișe de teatru, prelungesc în activitatea vie opera constructivă a maestrului lor. Trăind cu intensitate clipa și formulîndu-și în limitele ei opinii de o adîncă responsabilitate, Victor Ion Popa s-a consumat întreg în febra unei existențe dominată de principiul eficienței educative a artei.

V. MÎNDRA

≡ LUCRARI DE ≡ **SPECIALITATE**

Гудовщикова, I. В. *Общѣяя международная библиография библиографии*. Учебное пособие по курсу „Общѣяя иностранныя библиография”. [Библиография генералă интернационалă де библиография. Manual pentru cursul „Библиография генералă стрăинă”]. Ленинград, 1969. 105 p. cu ilustr. (Министерство Культуры РСФСР. Ленинградский государственный институт культуры имени Н. К. Крупской).

În plin secol al XVII-lea, Ph. Labbé — secondat la numai douăzeci și ceva de ani de conaționalul său, francezul A. Teissier — deschide era unor noi genuri de lucrări bibliografice: библиография де библиография. Născută din necesitatea unei

evidențe exacte a bibliografiilor elaborate pe plan național sau internațional și din nevoia de orientare în multitudinea de bibliografii existente, библиография де градус II s-a dezvoltat de-a lungul secolelor, atingînd cifre impresionante în veacul nostru. Numai în cea de-a doua jumătate a secolului XX s-au editat peste 80 de asemenea библиография. Aceasta determină — la rîndul ei — necesitatea înregistrării lor, adică a elaborării unei библиография де градус al treilea — библиография библиография де библиография.

O astfel de библиография își propune să fie manualul elaborat în anul 1969, în cadrul Institutului „N. K. Krupskaja” din Ленинград, de către I. В. Гудовщикова. Destinat studenților institutelor de библиотечноміе, manualul poate fi pe drept cuvînt considerat ca ghid bibliografic al

bibliotecarilor, al documentariștilor și — în general — al lucrătorilor cu cartea. Autoarea notează în prefață scopul lucrării sale: „de a arăta, în primul rând, linia generală de dezvoltare a bibliografiei de gradul al doilea și de a forma o imagine asupra multitudinii formelor sub care se prezintă; iar în al doilea rând — de a da posibilitate studenților să cunoască cele mai importante bibliografii de bibliografii cu caracter internațional” (p. 4).

Într-un număr destul de restrâns de pagini, autoarea reușește să realizeze scopul propus. Ea face mai întâi o schiță de istorie a genului, marcând într-o formă succint analitic principalele momente ale dezvoltării bibliografiei de bibliografii.

Remarcăm opinia — după părerea noastră îndreptățită — a autoarei că clasificarea bibliografiei de gradul II, asemenea bibliografiei primare adică în: generală și pe specialități, rațională și internațională, curentă și retrospectivă, este insuficientă și necorespunzătoare. I. V. Gudovșikova demonstrează prin exemple concrete multitudinea, diversitatea formelor pe care le îmbracă bibliografia de bibliografii. De pildă, pentru bibliografia generală internațională de gradul II autoarea stabilește mai multe categorii, ca: bibliografia de bibliografii pentru o anumită perioadă (ca de pildă lucrările: Th. Besterman, *The Beginnings of systematic bibliography*; A. Taylor, *Renaissance guide to books*); bibliografia de bibliografii pentru un anumit grup de țări (P. K. Garde, *Répertoire des ouvrages de référence publiés en Asie*); bibliografia bibliografiilor naționale, bibliografia bibliografiilor curente (de ex. *Index bibliographicus*), bibliografia bibliografiilor de publicații oficiale, bibliografia bibliografiilor de periodice, bibliografia indicilor publicațiilor periodice (N. A. Vukotici, *Materiali dlea spiska ukazatelei russkoi periodiceskoi peceati* *).

Astfel, analiza continuă în funcție de forma și conținutul bibliografiilor de gradul al II-lea, determinând-o pe autoare să constate că bibliografia de bibliografii „repetă (cu o întârziere normală și la alt nivel) dezvoltarea bibliografiei primare” (p. 24).

Al doilea capitol al manualului prezintă cele mai importante bibliografii de bibliografii internaționale, retrospective și curente. I. Gudovșikova se oprește la câteva lucrări îndeobște recunoscute ca fiind modele ale genului, pe care le descrie și le analizează. Printre acestea amintim: lucrarea elaborată în cadrul bibliotecii M. E. Saltikov-Șcedrin de către I. K. Kirpiceva — *Bibliografiia v pomoșci naucinoi rabotet*, (editată în anul 1958), lucrarea

lui K. R. Simon — *Istoriia inostrannoii bibliografii* (1963), *Guide to reference books* aparținând bibliografului american C. M. Winchell, lucrările Louisei Malclés și altele. Considerăm ca deosebit de utile observațiile critice ale autoarei cu privire la conținutul lucrărilor prezentate. Aceste observații — care semnalează în special ceea ce nu este cuprins de loc sau cuprins eronat în bibliografia respectivă — sînt utile mai cu seamă celor ce lucrează cu bibliografiile analizate. De pildă autoarea consideră necesar să sublinieze — printre altele — că ediția din 1967 a lucrării *Guide to reference books* (C. M. Winchell) nu reflectă în suficientă măsură și destul de precis publicațiile unor țări socialiste, inclusiv România.

Ceea ce ni se pare, de asemenea, meritoriu, este prezența în manual a unei liste cronologice a principalelor bibliografii de bibliografii editate în lumea întreagă, de la Ph. Labbé (1684) pînă la cele care au văzut lumina tiparului în 1968. Lista — care dă descrierea bibliografică completă — cuprinde 154 titluri, menționînd edițiile prime și reeditările.

În anexă se mai dă lista periodicelor bibliografice de gradul II, precum și un index alfabetic al celor 148 lucrări citate sau analizate în manual. Printre acestea se numără și lucrarea *Introducere în documentarea științifică*, de acad. A. Avramescu și V. Cîndea.

Întreaga lucrare — care credem că depășește limitele obișnuite ale unui simplu manual — reprezintă un aport valoros la alcătuirea unei bibliografii analitice a bibliografiilor de bibliografii.

Valentina POPOVICI

Compozitori și oameni de teatru. Sibiu, 1970. 20 f.

În scopul popularizării colecției sale iconografice, Biblioteca „Astra” din Sibiu a inițiat publicarea unor cataloage selective în care prezintă piese de valoare, cu deosebire din viața culturală a Sibiului, grupate pe domenii variate.

După un prim catalog cu fotografii ale scriitorilor sibieni, editat în 1969, apare, în anul acesta, o a doua prezentare selectivă sub titlul: *Compozitori și oameni de teatru*, cu 16 fotografii ale unor muzicieni și oameni ai scenei legați prin activitatea lor de viață artistică a Sibiului. Sînt înfățișați în această suită, pe lîngă George Enescu, Ciprian Porumbescu, Ion Vidu, Gheorghe Dima, Tiberiu Brediceanu, și cîțiva fondatori ai teatrului românesc din Ardeal, printre care se relevă Iosif Vulcan. Actori vechi, cu renume, ca

*) Exemplele citate de la p. 16—19.

Zaharia Bîrsan și Iancu Brezeanu, deschid galeria celor contemporani cu ei sau mai noi, care și-au închinat talentul scenei sibieni. Portrete, scene de familie, de pe stradă, din reprezentării se succed însoțite de legende amănunțite, care mai cuprind: data, autorul proveniența fotografiilor și eventualele însemnări autografe lăsate de cei pe care-i înfățișează. În stabilirea acestor date constă, mai ales, meritul organizatorilor colecției iconografice a Bibliotecii „Astra”, de o bogăție și o valoare deosebite, numărând peste 4 000 de piese. Munca migăloasă a

celor care le-au identificat, datat și completat cu cât mai multe elemente este o permanentă sursă de documentare pentru cercetătorii istoriei locale.

Catalogul, elaborat de Elena Dunărea-nu, se încheie cu o bibliografie asupra fotografiilor pe care le conține.

Aspectul grafic plăcut aduce un plus de interes pentru această publicație prin intermediul căreia cei interesați pot cunoaște o parte din colecțiile și activitatea Bibliotecii „Astra” din Sibiu.

L. B.

FISIER

Pătrășcanu, L. **Un veac de frământări sociale.** Buc., Editura politică, 1970.

Putem afirma fără să greșim că evenimentul editorial al lucrărilor social-politice din ultima perioadă îl constituie apariția volumului *Un veac de frământări sociale* al lui Lucrețiu Pătrășcanu. După cum anunță editorii, volumul este primul din o serie ce se va tipări în anii 1970—1971 și care va conține opera filozofică precum și prelegerile universitare, articole, interviuri, corespondență. În acest fel, Editura politică traduce în realitate una din sarcinile trasate de partid privind valorificarea gândirii progresiste românești, în general, a moștenirii marxiste, în special.

Intellectual cu un larg orizont bazat pe temeinice studii economice, filozofice și sociologice, Lucrețiu Pătrășcanu, activist și conducător de seamă al partidului, va întreprinde de pe poziția filozofiei marxiste o exhaustivă analiză a ansamblului vieții social-politice și economice din ultima sută de ani în care s-au pus bazele României moderne.

Prezentul volum reprezintă prima încercare marxistă de a prezenta evoluția țărilor române, de a descifra forțele motrice ale progresului, de a oferi o imagine globală, științifică asupra unei tumultuoase epoci istorice străbătută de puternice mișcări populare, bogată în evenimente decisive pentru viitorul patriei. Legat de această problemă, periodizarea istoriei moderne a patriei noastre, propusă de Pătrășcanu în lucrarea prezentă, își găsește continuarea în corcetarile recente. În același timp, lucrarea înfrimă falsele teorii economice elaborate de apologeti de diverse orientări după care evoluția pe calea capitalismului a țării noastre ar fi fost identică cu a statelor europene apusene. *Un veac de frământări sociale* conține numeroase asemenea critici virulente, realizate la un înalt nivel

științific, lucru ce evidențiază cu prisosință marea forță a argumentației autorului.

Premisele analizei, realizată în lucrare, sînt forțele interne economice și sociale. Numai surprinzînd în amănunt interesele acestor forte, ce clase au reprezentat ele, contradicțiile și ciocnirile existente putem înțelege „drumul urmat de poporul român în ultima sută de ani”. Această metodologie a studierii fenomenului oferă cheia deslușirii „adevăratelor cauze ale mișcărilor sociale și revoluționare din tot acest timp”.

Riguroasa analiză a evenimentelor îi permite lui Pătrășcanu să conchidă că revoluția din 1821 și cea din 1848 sînt două etape ale aceluiași proces istoric menit a înlocui anacronica orînduire feudală, cu cortegiul său de înechități sociale și economice, cu o nouă ordine socială capabilă să asigure dezvoltarea forțelor de producție capitaliste în ascensiune. Cauzele revoluției nu trebuie căutate în exterior, arată el, ci „în structura societății românești din acea vreme”. De asemenea, se ridică cu tărie împotriva destructorilor revoluției care o blamau în fel și chip ca fiind un import artificial al evenimentelor petrecute pe malurile Senci pe cele ale Dimboviței.

Fără a diminua cu nimic însemnătatea cauzelor de ordin social și economic ale revoluției, autorul volumului menționează importanța avută de manifestările culturale ale curentelor opoziționiste prin care se exprima o conștiință națională.

Bazîndu-se pe o întinsă documentare, Lucrețiu Pătrășcanu repune în drepturi adevărul istoric referitor la forțele care au participat la revoluția din 1848. Muncitorimea din acea vreme a fost un participant activ, de bază, în timpul desfășurării evenimentelor. Formată din elemente ce proveneau din rîndurile iobagilor, muncitorimea nu s-a putut manifesta pe o platformă ideologică proprie. Paginile volumului demască absurda

afirmatic a ideologilor burghezi despre preținsa lipsă de potențial revoluționar a țărănimii. Întreaga istorie a patriei stă mărturie a puternicelor mișcări țărănești îndreptate împotriva aspirărilor sociale și naționale.

Așteptăm cu interes viitoarele volume din opera filozofului marxist, model de analiză științifică a societății.

Așa cum s-a subliniat și cu alte prilejuri, rezultatele cercetărilor științifice întreprinse în ultima vreme asupra aceiași epoci fac ca unele din interpretările și aprecierile propuse de autor să nu fie acceptabile.

Influențat de unele teze ce aveau răspîndire în vremea respectivă, analiza lui Pătrășcanu asupra unor evenimente tinde spre un automatism al înțelegerii rolului determinant al factorului economic, simplificînd astfel o condiționare care în realitate este mult mai complexă.

Toate aceste remarci nu împiedică asupra valorii cărții, adevărat reper de bază în direcționarea evoluției științelor sociale în lumina filozofiei marxiste în România.

P. DAN

Russell, Bertrand. *Autobiografia*. Buc., Editura politică, 1969.

Lucrarea a apărut la noi cu două luni înainte de a se stinge din viață eminentul filozof și logician englez.

Personalitate multilaterală, lordul Bertrand Russell a fost unul dintre cei mai mari gânditori ai secolului al douăzecilea. Un comentator al operii sale îl caracteriza ca fiind „Cel mai pasionat de adevăr dintre scepticii, cel mai provocator dintre pacifiștii, cel mai dezbătător dintre filozofii, cel mai nerăzător dintre judecători, cel mai revoltat dintre puritani, cel mai dărnîc în curaj intelectual, cel mai devastator dintre umoriști, cel mai lovace dintre falsii timizi”.

Matematician, filozof, militant activ pentru pace, pînă în ultimele ołipe ale vieții, autor a cincizeci de volume, Bertrand Russell și-a împletit întreaga viață, de aproape 98 de ani, cu evenimentele de seamă ale secolului nostru. De aceea, *Autobiografia* sa este considerată ca fiind o reconstituire a unei epoci prin intermediul unei existențe individuale.

Volumul I al *Autobiografiei* cuprinde perioada 1872 (anul nașterii autorului) — 1914 și începe cu un scurt prolog: „Pentru ce am trăit”. Sub acest titlu sugestiv, Bertrand Russell sintetizează elementele evoluției întregii sale vieți: „Trei pasiuni simple, dar copleșitoare, mi-au cîrmuit viața: setea de dragoste, dorința de cunoaștere și nemărginita milă pentru suferințele omenirii. Asemenea marilor vînturi, pasiunile acestea m-au purtat de colo pînă colo, pe un drum întortocheat peste oceanul adînc al neliniștii, atingînd uneori marginile disperării”.

Lucrările lui Bertrand Russell, deși străbătute de contradicții și disecate de discuții controversate i-au adus satisfacții fiind înconunate cu trei premii internaționale prestigioase: Nobel, Sonning și Kalinga.

Autobiografia are un caracter documentar, dar este scrisă într-un stil ce cucerește de îndată atît pe cititorul cu o îndelungată experiență de viață, cît și pe cel ce abia începe confruntarea cu ea.

Prefața semnată de Mircea Malița conferă lucrării un plus de informații care întregesc tabloul personalității lui Bertrand Russell nu numai prin unele aduceri la zi, dar mai ales prin unele considerații asupra sistemului său filozofic, a principalelor sale opere, a activității sale pe tărîm obște.

Aurora ROȘCA

Marica, George Em. *Foaie pentru minte, inimă și literatură*. Bibliografie analitică, cu studiu monografic. Buc., Editura științifică, 1970.

O lucrare de referință de primă importanță, sau, mai bine zis două lucrări distincte apărute sub aceeași copertă: o monografie a gazetei brașovene — prima dedicată *Foii* —, și bibliografia propriu-zisă — *analitică și exhaustivă*, urmată de o *Anexă* și *Indici finali* care înlesnesc consultarea întregii lucrări.

Dar deși aparțin unor discipline științifice oarecum diferite — istorie literară și bibliografie — ele sînt unite prin obiectul tratat, prin investigația comună, ele se întregesc, completîndu-se reciproc: în afară de capitolele introductive (*Preliminarii, Programe și orientări, Colaboratorii, Foaie* și *Considerațiile finale*), amplul studiu monografic este structurat pe capitole, aidoma bibliografiei, în așa fel încît aproape fiecare capitol al lui constituie o „micromonografie” a fiecărui domeniu cuprins în bibliografie (*Probleme social-politice, Istorie, Literatură, Folclor, Etnografie* etc.). Cu toate acestea, prima parte a lucrării, monografia, își are unitatea ei organică reușind să dezbată într-o ținută riguroasă întreaga problematică a revistei de-a lungul celor 28 de ani de apariție (1838—1865).

Datorită faptului că *Foia* apărea concomitent cu *Gazeta Transilvaniei*, revistele împrumutîndu-și și comentîndu-și reciproc materialele publicate, autorul face, direct sau indirect, și o trecere în revistă a principalelor probleme ce au preocupat *Gazeta Transilvaniei*. Și nici nu se putea proceda altfel, ambele periodice avînd o redacție comună.

Sistemizarea materialului din bibliografia propriu-zisă s-a făcut potrivit normelor clasificării zecimale universale, adaptate însă profilului cultural-literar al revistei. Însumînd 12 capitole (*Generalități, Filozofie, Psihologie, Morală, Probleme social-politice, Filologie, Lingvistică, Literatură, Folclor, Etnografie, Istorie, Știință, Probleme bisericești*,

Personalia, Biografii, Varia, Redacționale), bibliografia, în 3805 rubrici, epuizează tot materialul tipărit în *Foaia pentru minte*.

Spre deosebire de alte opere bibliografice apărute pînă acum la noi, bibliografia de față are un caracter analitic-critic: la fiecare rubrică, după consemnarea autorului, titlului complet al scrierii sau articolului, a anului de apariție, a celui calendaristic și a numărului, se dă un „rezumat-idee” în care se fac și referiri succinte cu privire la valoarea, tendința scrierii, diverse asociații. În felul acesta, bibliograful este dublat în permanență de istoricul literar. Autorul a menționat, în cazul scrierilor literare și chiar al altora, ce reprezintă operă originală și ce este reproducere și tălmăcire, mergînd de cele mai multe ori pînă la identificarea izvorului. S-a specificat — ca urmare a unci laborioase consultări a periodicelor vremii — și ce a fost reprodus din *Foaia* de către alte reviste transilvănene și de peste munți. O importanță deosebită prezintă identificările unor pseudonime și ale unor autori ai materialelor neșemnate.

Bibliografia este exhaustivă nefiind omis nimic, nici măcar „poșta redacției” sau „crată”, integralitatea fiind dezideratul suprem al indicelui oricărei reviste.

Se remarcă spiritul științific în ceea ce privește ordonarea materialului (capitolele au și ele numeroase subdiviziuni). Orientarea lesnicioasă în urmărirea bibliografiei este oferită de *indicii finali*: Autori, Pseudonime (identificate și neidentificate), Nume (în Studii monografice și în Bibliografice), prețum și Periodicele citate care reflectă legăturile *Foii* brașovene cu întreaga presă literară a timpului (românească și străină).

C. MOHANU

Tufescu, Victor. **Pe Valea Moldovei**. Buc., Editura științifică, 1970.

O dată ajuns prin părțile de nord ale Moldovei, te afli într-o lume care, oricît de cunoscută ți-ar fi din cărți, îți pare nedescoperită în întregime.

Valea Moldovei își trage ființa de pe aceste meleaguri, ea reprezentînd un simbol și în același timp o însumare de priveriști și așezări, cu un trecut și un prezent pe care autorul lucrării de față încearcă a le evoca cu multă sensibilitate.

De Valea Moldovei este legată legenda „descălecatului”, aici și în împrejurimi spun cronicile c-ar fi fost „inima” Țării Moldovei, care a bătut aprig în timpul domniilor lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș pentru ființa neamului. Vechile cetăți de la Baia, Neamț, mănăstirile de la Agapia, Voroneț, Neamț, Humor. Secu stau mărturie a acelor vremi, vorbindu-ne și de înaintata viață spirituală de atunci.

Pornind din obcina Mestecănișului, de sub vf. Lucina, apele Moldovei, înfrățite

cu alc. Moldoviței, Humorului, Suhei, Neamțului, străbat o regiune generoasă din punct de vedere turistic, diversitatea peisajelor oferindu-ți posibilitatea să străbați în scurt timp itinerarii dintre cele mai interesante.

Cartea poate constitui un îndreptar în acest sens, cu comentariile unui bun cunoscător al locurilor, un ghid care ne prezintă nordul Moldovei în ce are el mai caracteristic.

Ioana NICULESCU

Dorst, Jean. **Înainte ca natura să moară**. Buc., Editura științifică, 1970.

Scrisă de un biolog cu o cuprinzătoare erudiție și o vastă informație, cartea semnalează erorile regretabile săvîrșite de om în trecut, ca devastarea unor întinse regiuni ale pămîntului, transformarea lor în deșerturi și în zone de agricultură primitivă, defrișarea nerațională și exterminarea nejustificată a unor specii de animale.

Omul are o credință de nezdruncinat în viitor. Miine va înlătura munți, va schimba cursuri de ape, va obține recolte în deșerturi, va călători pe Lună și spre alte planete. Dar această încredere îl împinge să distrugă în mod voit tot ceea ce a mai rămas din natura sălbatică și să adopte un cult al tehnicii. Ape poluate, arbori asasiinați, atmosferă otrăvită, faună și floră decimate, întreaga natură distrusă de ceea ce constituie puterea lumii industriale, și aceasta în condițiile exploziei demografice care caracterizează secolul nostru!

Cartea este un apel la înțelepciune ori de cîte ori se mișiază transformarea naturii cu motivări exclusiv economice și tehnice. A valorifica economic orice și cu orice chip echivalează cu o distrugere iremediabilă a resurselor naturii pentru o rentabilitate discutabilă azi, dezastruoasă în viitor. Lupta pentru existența a speciei umane nu poate echivala cu distrugerea a ceea ce omul nu a creat — splendida faună și floră a planetei noastre.

Dorst nu se limitează la observarea fenomenelor și la criticarea erorilor săvîrșite în trecut de către om. Depășind constatările pesimiste și tragicul situațiilor iremediabile, el aduce în discuție numeroase puncte de vedere constructive: amenajarea teritoriului înainte de a întreprinde modificări sau a instala uzine, fabrici, hidrocentrale, crearea unor zone marginale de conservare a faunei și florei, amenajarea mlaștinilor, crearea unor parcuri și rezervații naturale, emiterea de legi pentru apărare a speciilor amenințate cu dispariție, educarea oamenilor în spiritul dragostei și respectului față de natură.

Bazată pe o vastă și inedită documentare, captivantă în expunere, bogat ilustrată cu fotografii și planșe color, cartea are o accesibilitate foarte largă, fiind un izvor generos de cunoștințe, de idei și de incitație la reflectare.

Lia HODOROGEA

O REMARCABILĂ CONTRIBUȚIE LA CERCETAREA FOLCLORULUI ROMÂNESC *)

Realizată sub forma unei antologii de către Octav Păun și Maria Mărdărescu, antologia reunește opiniile despre folclor a peste 80 de scriitori, critici și istorici literari, esteticieni și filozofi, filologi și lingviști, istorici și sociologi etc.

În introducere, Octav Păun realizează o exhaustivă investigație în tematica cercetată, considerând că „folclorul românesc a cunoscut prețurii nu numai în cronicari, în Varlaam și Dosoftei, în scriitorii clasici, romantici, poporanști, tradiționaliști, ci și în simbolști, expresioniști” și „că opera marilor noștri creatori Eminescu, Creangă, Sadoveanu, Arghezi, Blaga, Brâncuși, Enescu, Tucelescu și ș.a. are rădăcini în mitologia și arta noastră populară”.

În continuare, cartea înserează texte antologice aparținând cronicarilor stolnicului Constantin Cantacuzino, Ion Neculce, istoricului Dimitrie Cantemir, reprezentanților Școlii ardelenne (I. Budai-Deleanu, care interpretează artistic prima dată folclorul românesc într-o operă genială: *Tiganiada*).

„Continuatori ai tradițiilor majore” din cultura română, scriitorii pașoptiști (M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, Costache Negruzzi, G. Bariț, C. Belliac, D. Bolintineanu, Al. Russo, V. Alecsandri etc.) considerau că la dezvoltarea literaturii noastre originale „folclorul constituie un izvor de inspirație, modul de măiestrie artistică, document istoric, prețios, produs artistic și filozofic în definierea specificului național”.

Interesul pentru folclor capătă o și mai mare vigoare o dată cu apariția *Curierului românesc*, *Gazeta de Transilvania* și *Albina românească* continuând în cele din urmă cu programul *Daciei literare* „care a îndemnat la ctitoria unei literaturi originale naționale, pentru care folclorul constituie un izvor de inspirație”.

„Inrudiți spiritualcește cu scriitorii pașoptiști, generația următoare, în frunte cu Al. Odobescu (primul care a relevat valoarea estetică a *Miorișei*), B. P. Hașdeu (cel care a făcut prima clasificare științifică a poeziei noastre populare), Ioan Slavici, T. Maiorescu, M. Eminescu, G. Coșbuc, care ocupă

și cel mai mare spațiu în volum, au fost profund atrași de orcațiile spirituale ale geniului popular.

În secolul nostru cercetarea creației populare capătă o amploare și mai mare. Valoarea incontestabilă a folclorului pentru cultura noastră este subliniată de mari personalități ca: Ov. Densușianu, N. Iorga, D. Gusti, Ilarie Chendi, Garabet Ibrăileanu, M. Sadoveanu, B. S. Delavrancea, V. Voinescu, C. Brăiloiu, G. Călinescu, T. Arghezi, T. Vianu, D. Caracostea etc., care au văzut și recunoscut în folclor suportul unei sfere de mare valoare artistică.

Un moment de seamă în cercetarea folclorului nostru îl constituie apariția în 1909 a studiului lui Ov. Densușianu: *Folclorul. Cum trebuie înțeles* în care savantul, clasificând și definind termenul de folclor în spiritul științei moderne, ne apare ca un deschizător de noi drumuri în folcloristica română. Stabilind că între filologie și folclor este o strânsă legătură, Ov. Densușianu cerea folcloristului ca în cercetările sale „să deducască o serioasă pregătire filologică”.

Vorbind despre imbinarea poeziei culte cu cea populară, remarcabilul critic literar, Ilarie Chendi, observa pe bună dreptate că „în poezia noastră populară zace tezaurul cel mare de motive poetice, atât în elementul liric, cât și în cel epic, tezaur ce-și așteaptă maestrul ca să-l descopere, să-l dezgroape și să-l ourețe, dindu-i cu mîna mînastră meritata strălucire... Pe acesta se poate rezema viitorul poeziei noastre. Iată direcția în care viitorul mare poet se va putea afirma”.

Continuând tradiția lui Ov. Densușianu, D. Caracostea se impune în folcloristica noastră ca o personalitate certă care, pe lângă marcele sale studii despre *Miorița*, *Mășterul Manole*, *Lenore*, *Doina* etc., a creat și metoda istorico-geografică de cercetare în folcloristică.

Aducînd o viziune nouă asupra raportului folclorului cu literatura cultă, Lucian Blaga — personalitate polivalentă — susținea că „țărâna română a dăruit elementul cel mai necesar literaturii noastre: limbă curată, bogată, mlădioasă, mereu nouă, cu posibilități de eternă înnoire” și „considera că rolul «culturii majore» nu e să repete «cultura minoră», ci s-o «esențializeze», s-o «monumentalizeze»”. Deci, după părerea poetului, creațiile culte nu trebuie să copieze folclorul, ci să-i recepteze esența.

Verșiunea rezumativă în limba franceză va stîrni interesul specialiștilor străini în cunoașterea esențialului din ceea ce s-a scris despre folclorul românesc de către marii noștri cărturari, scriitori și oameni de cultură.

Dumitru LAZĂR

*) *Elogiul folclorului românesc*. Buc., E.P.L.P., 1969.

Bulgakov, Mihail. **Garda albă**. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969. (Meridiane).

O figură contrastantă în mediul boem al artiștilor. Imbrăcat cu îngrijire, chiar elegant, foarte manierat, se impune, prin felul său de a fi și prin calitatea incontestabilă a lucrărilor.

Se dedică scrisului de la treizeci de ani, după ce profesase un timp ca medic de țară. Fecund, scrie foiletoane (il pasionează faptul divers, schițe și povestiri umoristice, lucrări mai ample de factură satirică (**Ouale fatale**), piese (**Frații Turbin**, **Fiii muzicului**, **Comunarzii** ș.a.), romane (**Garda albă**, **Roman teatral**) viața romanțată a lui Molière, apărută postum, abia în 1957, și multe altele. Publicat intens în anii douăzeci, urmează o tăcere, lungă tăcere forțată de peste douăzeci și cinci de ani, pentru ca să fie redescoperit postmortem, editat, reeditat și oit de oit comentat într-o viziune nouă.

Bulgakov este încă foarte puțin cunoscut la noi (s-au publicat romanele **Garda albă**, **Roman teatral** și **Maestrul și Margareta**). Jucător în prezent pe mai multe scene din Moscova, teatrul lui continuă să fie pentru români inedit. Timid, au apărut oțeva aprecieri elogioase e drept, dar lipsesc încă studiile aprofundate, care să indice argumentat locul scriitorului în peisajul atât de variat al literaturii sovietice de pînă la cel de-al doilea război mondial.

Faima lui Bulgakov a început să urce treaptă cu treaptă, confirmînd imaginea pe care scriitorul însuși o avea despre destinul lui de artist. El își vedea evoluția ca pe o scară pe care a pășit la treizeci de ani și va ajunge sus, adică apreciat la adevărata valoare, abia la cincizeci.

Fiindcă explicații amănunțite nu se pot da într-o prezentare de proporții atât de limitate, vom încerca — telegrafic — să semnalăm cîteva particularități privind universul de creație al scriitorului. Eroul lui preferat este intelectualul. Se alătură, deci, prin tematică, de unii scriitori ca M. Gorki, C. Fedin și A. Tolstoi. Il interesează îndeosebi lumea artiștilor și aceea a ofițerilor. Își pasișează frecvent viața, din care cauză lucrările lui sînt profund autobiografice. Alexei Turbin, eroul romanului **Garda albă**, e ofițer-medec, Maxudov, eroul **Romanului teatral**, e un scriitor care după ce scrisese un roman, nepublicat în întregime, își transformă opera într-o piesă. Punerea în scenă a piesei întîmpină tot felul de dificultăți. Ample și multiple relatări care ne conduc direct la experiența de viață a

scriitorului. Numai că Bulgakov se autodepășește. Creează atmosferă, aglomerează probleme, se prezintă înfinit mai des în ipostaze posibile, gîndite, imaginate. Romanul **Garda albă** este mai ales un roman de atmosferă, de aceea subiectul se poate epuiza într-o frază: Prezentarea luptelor de stradă ocazionate de cucerirea Kievului de către bandele lui Petliura și a efectelor (gama lor este extrem de bogată) acestor schimbări asupra destinului unor oameni care încep să înțeleagă că au fost înșelați, dar nu vād încă limpede izvorul răului. Sînt gata oricînd să-l ucidă pe hatman și pe cei din olica lor, pe care-i socotesc dușmani, trădători, vînzători de țară, dar sînt încă foarte departe de a înțelege sensul adevărat al revoluției. Nici n-ar fi fost ușor. Și dacă Bulgakov ar fi făcut-o, ar fi exagerat, ar fi fost nesincer și n-ar mai fi putut urca încet, dar ferm, treptele propriului lui destin.

Romanul teatral e un roman de factură proustiană. Autorul însuși, prin eroul său, exclamă la un moment dat: „Uimitoare alcătuire are memoria omului! Uneori îți se pare că faptele de odinioară s-au petrecut de foarte curînd, dar în clipa cînd pornești să reconstitui evenimentele în înlăntuirea lor, în succesiunea lor firească, îți dai seama că nu e cu puțință s-o faci. Multe din zăcele lanțului au pierit cu totul. Cite o amintire și te iverse în minte atît de limpede, încît parcă ai retrăi-o aevea, dar altele se frîng, se fărîmîtează și nu-ți mai rămîne în minte decît pulbera, fire de putregai și o burniță jilavă. Căci ce-i altceva amintirea decît putregai?” (p. 218).

Un roman în care dialogul este aproape absent. Polemic de la prima pînă la ultima pagină (se sugerează atmosfera din perioada NEP-ului, cînd unele reviste aveau o viață efemeră, se vorbește, uneori malițios, despre intrigile dintre confrății de breaslă și — mai ales — se spulberă mituri, prezentîndu-se caricatural o personalitate, cum ar fi, de pildă, aceea a lui Stanislavski), analitic pînă la obsesie, **Romanul teatral**, ar putea fi considerat și ca o viață romanțată a autorului însuși. Un roman care nu poate fi descris, căci întreaga acțiune se reduce la experiența unui scriitor, hotărît să se sinucidă din pricina șicanărilor nenumărate, îmbrăcînd forme dintre cele mai hidoase.

E oare o similitudine perfectă între autor și erou? Nu. Căci Maxudov se dovedește a fi un om slab și alege pentru sine calea învinșilor. Bulgakov însă și-a păstrat pînă la capăt țăria de caracter. A fost asemenea pietrei de rîu de pe mormîntul său: colosal, integru, cenușiu și dur.

Florica CALOIANU

Kazantzakis, Nikos. *Alexis Zorba*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969. (Romanul secolului XX).

Sfârșitul celui mai celebru roman din opera lui Nikos Kazantzakis, *Alexis Zorba*, ne comunică dorința fierbinte a autorului de a immortaliza chipul cu valoare de simbol al prietenului său, febra cu care lucrează, terminând în câteva săptămâni „legenda aurită a lui Zorba”. Nu numai acest moment al elaborării cărții ci și punctul de pornire sau o serie de episoade au un evident caracter autobiografic. În cursul unei existențe bogate în evenimente se înscrie și perioada când Kazantzakis împreună cu un anume George Zorba au experimentat exploatarea unei mine, în Creta, insula natală a prozatorului, unde s-a născut în 1885, la Candia. Dar plecând de la un fapt real, scriitorul construiește o figură homerică, de o debordantă omenie.

Și înainte de publicarea în 1947 a romanului *Alexis Zorba* (apărut prima oară într-o versiune franceză și tradus apoi în greacă în 1954), Nikos Kazantzakis era un cunoscut literat și om de cultură. Spirit universal, el exprimă în poezie, tragedie, proză escistică și memorialistică precum și în roman același avânt unanim și urmărește același înalt țel otic cu încredere nețărâmurii în forțele omului. Primul său volum de versuri, *Oplus Kai Krino*, apare în 1906, când tânărul debutant pe tărîmul artelor obține și titlul de doctor în drept. Dar putem considera că și consacră activitatea scrisului abia în 1927, când, după ce studiază dreptul și filozofia la Paris, unde audiază cursurile lui Bergson, tipărește ceseul *Asceza*, urmat, în 1928, de *Salvator Dei* în care, răsturnând conceptul biblic, își pune nădejdea în puterile sacre ale omului de a mîntui cerul.

Paralel cu însemnările de călătorie din U.R.S.S. (1928), Japonia, China (1938), Anglia (1941), Kazantzakis publică romanul *Toda Roba* (1934) și epopeea modernă *Odieia* (1938), în care, așa cum a făcut și Sado-veanu continuând balada mioritică, duce mai departe firul peregrinărilor mitologicului Ulise de-acolo de unde îl lăsase Homer. Prin trilogia despre Prometeu sau tragedia *Tezeu* se remarcă atracția pentru motivele mitice, tendința de creare a unei literaturi neoclasică, menită să dezbată probleme contemporane.

Dar fără îndoială că Nikos Kazantzakis s-a impus pe orbita beletristicii universale prin șirul romanelor scrise în ultimul deceniu al vieții sale, între 1947 și 1957 (anul morții). În afară de *Alexis Zorba*, trebuie menționate *Libertate sau moarte* (1953) și *Hristos răstignit a doua oară* (1955). Așa cum afirmă Romul Munteanu într-un studiu introductiv la acest ultim roman: „Romancier al destinului individual în *Alexis Zorba*, rapsod al eroismului în *Libertate sau moarte*, Nikos Kazantzakis devine un filozof al condiției

umane în *Hristos răstignit a doua oară*”.

În *Alexis Zorba*, scriitorul istorisește eșecul unei întreprinderi pusă la cale împreună cu un drumet întâlnit întâmplător și care, om în puterea vîrstei, trecuse prin multe și știa mai multe încă. Acțiunea ne aduce în cadrul unei lumi rurale cu puternice tradiții și prejudecăți, reprezentînd în rigiditatea convențiilor ei o întreagă societate. Punînd unul lingă altul, într-o strînsă conviețuire, pe stăpînul minci, refugiat în cărți pentru că îi e frică de viață, și pe Zorba, omul faptei, al traducerii imediate a gândului în acțiune, este de netăgăduit simpatia autorului pentru cel din urmă, construit ca un erou exemplar.

Ilustrativ este în această privință portretul din finalul capitolului XI: „Il priveam pe Zorba la lumina lunei și admiram cu cită îndrăzneală, cu cită simplitate se adapta lumii, cum trupul și sufletul lui formau un tot armonios și toate lucrurile: femei, pîne, apă, carne, somn se amestecau voios cu ființa lui și deveneau Zorba. Niciodată n-am văzut o altă de prietenească înțelegere între om și univers”. Caracterul personajului reiese dintr-o seamă de peripeții cînd comice, cînd dramatice, relatate cu deosebit farmec liric în decorul pitoresc, specific al insulei cretane. La curajul, hotărîrea și optimismul eroului, la acea vitalitate care îl face să primească și moartea în picioare, se adaugă profunda comprehensiune pentru semenii săi, solidaritatea cu ei. De aceea, într-o lume mărginită și avară, Zorba rătăcește, purtător al înțelepciunii și bunului simț popular, sădind cu naturală floarea prieteniei și dragostei dar fără a reuși să înfrîngă piedicile sociale și prejudecățile, mereu sărac, mereu în căutarea unei munci prospere datorate mîinilor sale puternice și firii sale pline de încredere în viitor. Urmare a concepțiilor sale umaniste, Nikos Kazantzakis vrea să sintetizeze în Zorba calitățile majore ale genului omenesc. Povestitorul îi spune eroului său înainte de despărțire, dînd glas speranțelor sale: „Nu te necăji, Zorba, ne vom mai întîlni noi, cine știe, forța omului e formidabilă! Vom realiza într-o zi marea nostru plan: vom construi o mănăstire a noastră fără Dumnezeu, fără diavol, cu oameni liberi, și tu, Zorba vei sta la poartă ca Sfîntul Petru, țînînd cheile cele mari ca să deschizi și să închizi”.

Sanda RADIAN

Vian, Boris. *Spuma zilelor*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969. 254 p. (Meridiane).

Excelenta traducere a *Spumei zilelor*, semnată de Sorin Mărculescu, încearcă, în sfîrșit, un spirit de dreptate față de

unul dintre cei mai frământați, mai imaginativi, mai profunzi, mai universalși din scriitorii acestui secol — Boris Vian. Boris Vian a avut o viață extrem de scurtă (1920—1959). S-a născut pe undeva pe lângă Paris, iar la doisprezece ani e surprins de o boală de inimă de care va suferi întreaga viață. Și totuși, în ciuda tuturor amenințărilor, obsesiilor și sfaturilor medicilor de a duce un trai liniștit, Boris Vian agitatul se înfruptă din toate și-și răspindește talentul în aproape toate artele. Cântă la trompetă și organizează o mică orchestră de jazz, fiind unul din cei mai originali aranșori, compozitori și conducători de orchestre de jazz francezi. Obține o diplomă de inginer și profesiază un timp. Traduce o serie de versuri, piese de teatru, scenarii de filme, participă la o mulțime de întruniri literare și muzicale, nopți de-a rindul scoate discuri și face, în sfârșit, filme. În ciuda bolii de inimă. Ignorând-o. Sau mai curând amuzându-se pe seama ei, deși avusese mai multe crize. În 1959, la 23 iunie, asistă la proiecția unui film de-al său: „Am să vă souip pe morminte”. Uitase să-și ia medicamentele. La zece minute după începutul filmului, Boris Vian moare.

Din acel moment succesul de care se bucură creațiile lui Boris Vian e din ce în ce mai mare. Melodiile îi sînt reeditate, scrierile retipărite și traduse în numeroase limbi; e subiectul unui mare număr de lucrări de critică; și încă nu s-a spus totul despre această însemnată operă.

Din punct de vedere literar, în creația lui Vian, după părerea noastră, locul cel mai important îl ocupă romanele între care *Spuma zilelor* este, cu siguranță, o capodoperă. Subiectul este extrem de simplu: o poveste de dragoste — între Colin și Chloé — în zilele noastre tehnice. A unei dragoste distrusă de moarte. O moarte care desființează (ori încearcă să) nu numai sentimente dar și mediu — obiecte, atmosferă. *Spuma zilelor* este, poate, după *Tristan și Isolda*, cel mai fru-

mos roman de dragoste din literatura franceză. E asemenea unui poem trist, lung și dintr-o dată devenit foarte sourt în clipa sfârșitului, ca un regret; un basm în care, pe undeva, pare realizată o simbioză între obiect și om, a obiectului care suferă și piere cu omul, ori a omului care tinde spre liniștea obiectului și a obiectului zbătîndu-se să îmbrace zbulciumul uman. Colin și Chloé trăiesc într-un apartament uriaș, strălucind de razele soarelui, în care totul e pe măsura dragostei lor. Dar, din clipa în care Chloé se îmbolnăvește (un nufăr îi crește în plămîn, amenințător, neîndurător), apartamentul acesta al fericirii (mediul) se strîmtează, se îngustează, se micșorează cu fiecare zi, alungînd soarele, pînă la dispariție. O dramă a lumii înconjurătoare, repetînd-o (ori mai curînd împlinînd-o concomitent) pe cea a omului.

Modul de a scrie un asemenea roman, cu un subiect ultrazuitat, este însă la Boris Vian de o originalitate uimitoare. În primul rînd, un contrast uluitor între duioșie și violență, scaldat într-o permanentă poezie. Apoi limbajul. Boris Vian inventează, pentru a-și surprinde mai sigur și mai plastic gîndurile, cuvinte. Un „limbaj-univers” cum precizează un critic. Un limbaj în care aproape fiecare cuvînt se vrea o lume, cu semnificații multiple și adiacente. De aici au decurs, în mod sigur, și toate interpretările atît de felurite ale romanelor lui Boris Vian. Pentru că, din momentul în care simbolistica romanelor e evidentă și acceptată, au apărut numeroase scrieri în care fiecare eveniment, din fiecare carte aveau semnificații anume, diferite între ele, după exegeți. Dar, după părerea noastră, acest fapt nu numai că nu dăunează ci, dimpotrivă, demonstrează uriașă putere de sugestie pe care o au scrierile lui B. Vian, menținînd lectorul într-o continuă atmosferă poetică. Pentru că scriitorul acesta tumultuos și aparent împrăștiat este, în fond, un moralist.

Stelian ȚURLEA

Tovarășelor **Vintu Roza** din Periprava, jud. Tulcea, **Driva Fenia** din Călimănești, jud. Vilcea, și **Elena Bocioacă** din Pitești, jud. Argeș, care se interesează de condițiile de admitere la Școala postliceală de biblioteconomie, le comunicăm următoarele:

Școala postliceală de biblioteconomie funcționează în cadrul Grupului școlar poligrafic „D. Marinescu” din București, șos. Străulești nr. 1, sector 1, tel. 18.57.59. Școala asigură cămin și cantină pe toată durata școlarizării. Durata cursurilor este de doi ani.

La concursul de admitere — care se va ține, după toate probabilitățile, la sfârșitul lunii septembrie — se pot înscrie absolvenții ai liceului de cultură generală sau ai altor școli echivalente, cu examen de bacalaureat sau cu certificat de absolvire. Examenul de admitere constă din următoarele probe:

- **Literatură română** — scris și oral;
- **Istoria României** — scris,

examinarea făcându-se din materia cuprinsă în programele școlare ale claselor IX—XII de liceu. Probele scrise nu sînt eliminatorii.

Admiterea în școală a celor reușiți se face în ordinea descreșcîndă a mediilor, în limita locurilor planificate.

Elevii care promovează examenul de admitere vor încheia, în termen de 15 zile de la începerea cursurilor, contracte cu întreprinderile sau instituțiile pentru care se pregătesc, prin care se stabilesc obligațiile reciproce ale părților contractuale.

Deoarece candidații din țară vor fi recrutați prin comitetele județene pentru cultură și artă, cei interesați sînt rugați să ia legătura din timp cu acest organ din județul de care aparțin, pentru a obține informațiile necesare.

Bibliotecarii școlari — București. Anonimatul în care vă complaceți, ca și totul — foarte puțin... academic — cu care vă adresați unei redacții ne-ar fi scutit de obligația publicării unui răspuns. Datorită faptului că, probabil, sînteți la începutul carierii dv. de bibliotecar, vă dăm totuși lămuririle necesare.

Revista noastră este organ al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă,

La nr. 6/1970, coperta a III-a, coloana I, paragraful al II-lea (pînă la rîndul al unsprezecelea al coloanei) se va citi astfel:

1. **Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 47/1970 cu privire la experimentarea noului sistem de**

singura revistă lunară cu profil bibliologic care apare în țara noastră și, ca atare, se adresează tuturor tipurilor de bibliotecă, inclusiv celor școlare. Vă înștiințăm pe această cale, dacă n-ați observat pînă acum, că la începutul fiecărui număr este publicat un sumar, iar la sfârșitul fiecărui an un index pe materii. Dacă ați fi cercetat cu temeinicie aceste două instrumente de îndrumare, ați fi constatat că în cuprinsul publicației noastre sînt incluse multe materiale care depășesc sfera de interes a bibliotecilor comunale.

Vă indicăm rubricile și tematicile care, în afara celor destinate bibliotecilor școlare, vă pot furniza îndrumările necesare în munca dv.: Bibliografii de recomandare; Profiluri; Consultații; Biblioteci de peste hotare; Biblioteci pentru copii; Tehnică de bibliotecă; Completarea colecțiilor; Cooperarea între biblioteci; Fișier; Lectura copiilor; Lectura tineretului; Propaganda cărții; Lucrări de specialitate; Amenajare și mobilier de bibliotecă (la care am publicat pînă acum aproape toate tipurile de mobilier necesar tuturor categoriilor de bibliotecă, inclusiv celor școlare) etc. Vă atragem atenția în special asupra rubricii „Consultații”, prezentă în revista noastră din anul 1967, care se adresează nemijlocit bibliotecilor școlare și vă amintim pe această cale că suplimentul pe anul 1969 al revistei noastre, intitulat **Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații** a fost achiziționat într-un număr de aproximativ 1500 de exemplare de către unitățile din rețeaua învățămîntului. Dacă ați fi studiat aceste **Consultații...**, ați fi aflat că așa-numitele de dv. „Cataloge de clasificare zecimală” circulă în lumea bibliotecilor sub denumirea de **Tabele de clasificare zecimală**. Sistem de acord cu dv. că aceste **Tabele...**, editate la noi în țară în anul 1959, au ajuns o raritate bibliofilică, dar problema — prezentă aproape în fiecare număr al revistei, într-o formă sau alta — nu poate fi soluționată la nivelul redacției noastre. După cite sîntem informați, Comisia națională de clasificare zecimală lucrează intens la elaborarea unor noi tabele, iar noi nu vă putem preciza încă data apariției lor.

salarizare și majorarea salariilor la unitățile de cultură stabilește o diferențiere clară între bibliotecarii cu s'udul mediu și cel care au absolvit școala tehnică de activiști culturali...

Эрх АДЛЕР: Улучшение системы технической информации и документации. 2. Библиотеки 387

Мирча ИОНЕСКУ и Георге ПОПЕСКУ: Статистика библиотек в 1969 году 391

Георге МАКСЫН: Перспективное планирование работы муниципальной Плоештской библиотеки им. Н. Йорге. Перспективный план ее деятельности на период 1970—1975 гг. 398

Иоана ТЭУТУ: Вклад библиотек на пропаганду книги и библиотеки. (I) Вступительное слово 406

Траян ПРОДАН: Координированная индексация в организации доку-

ментации по специальности. Усовершенствования в применении метода 413

Ливия БАКЫРУ: Экслибрис Г. Эн. Филипеску, с его вариантами 428

Развитие детских библиотек в Дании 430

Николае ЭДРОЮ: Музеи книги в Цетинье. Югославия 433

Елена БЕРАМ: Лабрюе р — художник своего времени. 325-я годовщина его рождения 435

Виктор МЫНДРА: Виктор Ион Попа и воспитательная действительность искусства. (Румынский драматург) 75-летие со дня его рождения 437

EXTRAIT DU SOMMAIRE

SUMMARY EXCERPTS

Erich ADLER: L'optimisation du système d'information et de documentation technique. 2. Bibliothèques 387

Mircea IONESCU et Gheorghe POPESCU: La statistique des bibliothèques de l'année 1969 391

Gheorghe MAXIN: La planification de perspective de l'activité de la bibliothèque municipale „N. Iorga" de Ploiești. La plan de perspective de son activité pendant la période 1970—1975 398

Ioana TAUTU: La propagande du livre et de la bibliothèque dans la conception des bibliothèques. (I). Préambule 406

Traian PRODAN: L'indexation coordonnée dans l'organisation de la documentation de spécialité. Perfectionnements dans l'application de la méthode 413

Livia BACARU: L'ex-libris avec des variantes de G. En. Filipescu 428

Le développement des bibliothèques enfantines du Danemark 430

Nicolae EDROIU: Les musées du livre de Cetinje-Yugoslavie 433

Elena BERAM: La Bruyère — peintre de son temps. 325 ans depuis sa naissance 435

Vicu MINDRA: Victor Ion Popa et l'efficiencia éducative de l'art (dramaturge roumain). 75 ans depuis sa naissance 437

Erich ADLER; The Improvement of the Information and Documentation System. 2. Libraries 387

Mircea IONESCU and Gheorghe POPESCU: Libraries' Statistics in 1969 391

Gheorghe MAXIN: The Long-Term Planning of the Ploiești „N. Iorga" Municipal Library's Activity. The Long-Term Plan of Its Activity Between 1970—1975 398

Ioana TAUTU: The Book and Libraries. (I) Preamble 406

Traian PRODAN: The Co-Ordinate Indexing in the Organizing of the Specialized Documentation. Perfected Methods 413

Livia BACARU: The Ex-Libris of G. En. Filipescu and Its Different Versions 428

The Development of Children Libraries in Denmark 430

Nicolae EDROIU: The Book Museums of Cetinje, Yugoslavia 433

Elena BERAM: La Bruyère — Painter of His Age. The 325th Anniversary of His Birth 435

Vicu MINDRA: Victor Ion Popa and the Educational Efficiency of Art. (Romanian Playwright). The 75th Anniversary of His Birth 437

51 000